

ત્રિભુવન સ્વાધ્યાયમાળા

- ચારપ્રકરણ
- ત્રણ ભાષ્ય
- છ કર્મગ્રન્થ
- વૈરાગ્યશતકમ્
- ઇન્દ્રિયપરાજયશતકમ્

મુનિ વિનયરક્ષિતવિજયજી મ.સા.

શિભુવન સ્વાધ્યાયમાળા

(ચારપ્રકરણ-ત્રણભાષ્ય,
થી ૬ કર્મગ્રંથ-વૈરાગ્યશતક, ઈન્દ્રિયપરાજયશતક)

॥ સંકલક ॥

પ.પૂ.આ. દેવેશ શ્રીમદ્
વિજય રામચન્દ્રસૂરીશ્વરજી મ.સા.ના સામ્રાજ્યવર્તી
પૂ.આ.શ્રી બોધિરત્નસૂરીશ્વરજી મ.સા.ના
શિષ્યરત્ન
પૂ.મુ.શ્રી વિનયરક્ષિતવિજયજી મ.સા.

॥ પ્રકાશક ॥

શાસ્ત્રસંદેશ

અસલ

૩, મણિભદ્ર ગ્રેપાર્ટમેન્ટ, આરાધના ભવન માર્ગ
સુભાષચોક, ગોપીપુરા, સુરત-૧

ત્રિભુવન
સ્વાધ્યાયમાળા-૨

પ્રથમ આવૃત્તિ
સંયમ શતાબ્દી વર્ષ વિ.સં. ૨૦૬૮-૬૯

: કિંમત :
સદ્ઉપયોગ

: પ્રમાર્જના :
પૂ.મુ.શ્રી હિતરક્ષિતવિજયજી મ.સા.
પૂ.મુ.શ્રી શ્રુતતિલકવિજયજી મ.સા.
પૂ.મુ.શ્રી વિરતેન્દ્રવિજયજી મ.સા.
પૂ.મુ.શ્રી કિરતેન્દ્રવિજયજી મ.સા.
પંડિતવર્યશ્રી રતીભાઈ ચીમનલાલ દોશી

: ટાઈપ સેટીંગ :
શ્રી સાંઈ કોમ્પ્યુટર્સ, અમદાવાદ

॥ સુકૃતના લાભાર્થી ॥

બાળદીક્ષા સંરક્ષક, દીક્ષાયુગપ્રવર્તક, દીક્ષાના દાનેશ્વરી
અમારા કુંટુંબના ઉપકારી સુવિશાલ ગચ્છાધિપતિ
પૂ.આ.દેવ શ્રીમદ્ વિજય રામચન્દ્રસૂરીશ્વરજી મ.સા.ની
સંયમ શતાબ્દી નિમિત્તે

તથા

પૂ.મુ.શ્રી પુણ્યરત્નવિજયજી મ.સા.
પૂ.સા.શ્રી જ્ઞાનદર્શિતાશ્રીજી મ.સા.
પૂ.સા.શ્રી કૃપાદર્શિતાશ્રીજી મ.સા.
પૂ.સા.શ્રી ધ્યાનદર્શિતાશ્રીજી મ.સા.
પૂ.સા.શ્રી હિતદર્શિતાશ્રીજી મ.સા.
પૂ.સા.શ્રી મધુરદર્શિતાશ્રીજી મ.સા. આદિની

સંયમ જીવનની અનુમોદનાર્થે

શાહ બાબુલાલ મંગળજીભાઈ પરિવાર

ગિંબરી - પાટણ - અમદાવાદ - સુરત - મુંબઈ

પૂર્વીડાયમંડ, શ્રીજી બીલ્ડીંગ, ઓપેરા હાઉસ, મુંબઈ-૪

આ સ્વાધ્યાયમાળાનો સંપૂર્ણ લાભ લીધેલ છે.

તેની ભૂરિ ભૂરિ અનુમોદના...!

॥ અનુભમહિષા ॥

૧.	શ્રી જીવવિચાર પ્રકરણ	૧
૨.	શ્રી નવતત્ત્વ પ્રકરણ	૫
૩.	શ્રી દંડક પ્રકરણ	૧૧
૪.	શ્રી લઘુસંગ્રહણી પ્રકરણ	૧૫
૫.	શ્રી ચૈત્યવંદન ભાષ્ય	૧૮
૬.	શ્રી ગુરુવંદન ભાષ્ય	૨૪
૭.	શ્રી પચ્ચક્ષાણ ભાષ્ય	૨૭
૮.	પ્રથમ કર્મગ્રંથ	૩૨
૯.	બીજો કર્મગ્રંથ	૩૮
૧૦.	ત્રીજો કર્મગ્રંથ	૪૧
૧૧.	ચોથો કર્મગ્રંથ	૪૩
૧૨.	પાંચમો કર્મગ્રંથ	૫૨
૧૩.	છઠ્ઠો કર્મગ્રંથ	૬૧
૧૪.	શ્રી વૈરાગ્યશતકમ્	૭૦
૧૫.	શ્રી ઈન્દ્રિયપરાજયશતકમ્	૮૦
૧૬.	ધર્માચાર્યબહુમાનકુલકમ્	૮૮

॥ શ્રી જીવવિચાર પ્રકરણ ॥

- ભુવણ-પઈવં વીરં, નમિગિણ ભણામિ અબુહ-બોહત્યં ।
જીવ-સરૂવં કિંચિ વિ, જહ ભણિયં પુવ્વ-સૂરીહિં ॥ ૧
- જીવા મુત્તા સંસારિણો ય, તસ થાવરા ય સંસારી ।
પુઢવી જલ જલણ વાઉ, વણસ્સઈ થાવરા નેયા ॥ ૨
- ફલિહમણિરયણ વિદ્દુમ,
હિંગુલ હરિયાલ મણસિલરસિંદા ।
કણગાઈ ધાઉ સેઢી, વન્નિય અરણેટ્ટય પલેવા ॥ ૩
- અબ્બય તૂરી ગિસં, મટ્ટી-પાહાણ-જાઈઓ ણેગા ।
સોવીરંજણ લૂણાઈ, પુઢવી-ભેઆઈ ઈચ્ચાઈ ॥ ૪
- ભોમંતરિક્ખ-મુદગં, ઓસા હિમ કરગ હરિતણૂ મહિઆ ।
હુંતિ ઘણોદહિમાઈ, ભેયાણેગા ય આઉસ્સ ॥ ૫
- ઈંગાલ જાલ મુમ્મુર, ઉક્કાસણિ કણગવિજજુમાઈઆ ।
અગણિ-જિયાણં ભેયા, નાયવ્વા નિઉણ-બુદ્ધીએ ॥ ૬
- ઉબ્ભામગ ઉક્કલિયા, મંડલિ મહ સુદ્ધ ગુંજવાયા ય ।
ઘણ-તણુ-વાયાઈઆ, ભેયા ખલુ વાઉકાયસ્સ ॥ ૭
- સાહારણ પત્તેઆ, વણસ્સઈજીવા દુહા સુએ ભણિયા ।
જેસિમણંતાણં તણૂ, એગા સાહારણા તે ઉ ॥ ૮
- કંદા અંકુર કિસલય, પણગા સેવાલ ભૂમિફોડા ય ।
અલ્લયતિય ગજજર મોત્થ, વત્થુલા થેગ પલ્લંકા ॥ ૯
- કોમલ-ફલં ચ સવ્વં, ગૂઢસિરાઈ સિણાઈ-પત્તાઈ ।
થોહરિ કુંઆરિ ગુગ્ગુલી, ગલોય પમુહાઈ છિન્નરુહા ૧૦

- ઈચ્છ્યાઈણો અણેગે, હવંતિ ભેયા અણંતકાયાણં ।
 તેસિં પરિજાણાણત્થં, લક્ખણ-મેઝં સુએ ભણિયં ॥ ૧૧
- ગૂઢસિરસંધિ-પવ્વં, સમભંગ-મહીરુગં ચ છિન્નરુહં ।
 સાહારણં સરીરં, તવ્વિવરીઝં ચ પત્તેયં ॥ ૧૨
- એગ સરીરે એગો, જીવો જેસિં તુ તે ચ પત્તેયા ।
 ફલ ફૂલ છલ્લિ કઢા, મૂલગ પત્તાણિ બીયાણિ ॥ ૧૩
- પત્તેયતરું મુતું, પંચ વિ પુઢવાઈણો સયલલોએ ।
 સુહુમા હવંતિ નિયમા, અંતમુહુત્તાઉ અદિસ્સા ॥ ૧૪
- સંખ કવહ્મય ગંડુલ, જલોય ચંદણગ અલસ લહગાઈ ।
 મેહરિ કિમિ પૂઅરગા, બેઈદિય માઈવાહાઈ ॥ ૧૫
- ગોમી મંકણ જૂઆ, પિપીલિ, ઉદ્દેહિયા ચ મક્કોડા ।
 ઈલ્લિય ઘયમિલ્લીઓ, સાવય ગોકીડ જાઈઓ ॥ ૧૬
- ગદ્દહય ચોરકીડા, ગોમયકીડા ચ ધન્નકીડા ચ ।
 કુંથુ ગોવાલિય ઈલિયા, તેઈદિય ઈંદગોવાઈ ॥ ૧૭
- ચઉરિંદિયા ચ વિચ્છૂ, ઢિંકુણ ભમરા ચ ભમરિયા તિહા ।
 મચ્છિય ડંસા મસગા, કંસારી કવિલ ડોલાઈ ॥ ૧૮
- પંચિંદિયા ચ ચઉહા, નારય તિરિયા મણુસ્સ દેવા ચ ।
 નેરઈયા સત્તવિહા, નાયવ્વા પુઢવિ-ભેએણં ॥ ૧૯
- જલયર થલયર ખયરા, તિવિહા પંચિંદિયા તિરિહ્ખા ચ ।
 સુસુમાર મચ્છ કચ્છવ, ગાહા મગરા ચ જલચારી ॥ ૨૦
- ચઉપય ઉરપરિસપ્પા, ભુયપરિસપ્પા ચ થલયરા તિવિહા ।
 ગો-સપ્પ-નઉલ-પમુહા, બોધવ્વા તે સમાસેણં ॥ ૨૧

ખયરા રોમયપદ્મી, ચમ્મયપદ્મી ય પાયડા ચેવ ।
 નરલોગાઓ બાહિં, સમુગ્ગપદ્મી વિયયપદ્મી ॥ ૨૨
 સવ્વે જલ-થલ-ખયરા, સમુચ્છિમા ગબ્ભયા દુહા હુંતિ ।
 કમ્મા-કમ્મગભૂમી-ઝંતરદીવા મણુસ્સા ય ॥ ૨૩
 દસહા ભવણાહિવદ્દી, અઢ્ઢવિહા વાણમંતરા હુંતિ ।
 જોઈસિયા પંચવિહા, દુવિહા વેમાણિયા દેવા ॥ ૨૪
 સિદ્ધા પનરસ-ભેયા, તિત્થા-તિત્થાઈ સિદ્ધ-ભેએણં ।
 એએ સંખેવેણં, જીવ-વિગપ્પા સમક્ખાયા ॥ ૨૫
 એએસિં જીવાણં, સરીર-માઊ ઠિઈ સકાયંમિ ।
 પાણા-જોણિ-પમાણં, જેસિં જં અત્થિ તં ભણિમો ॥ ૨૬
 અંગુલ-અસંખ-ભાગો, સરીર-મેગિંદિયાણ સવ્વેસિં ।
 જોયણ-સહસ્સ-મહિયં, નવરં પત્તેય-રુક્ખાણં ॥ ૨૭
 બારસ જોયણ તિન્નેવ, ગાઉઆ જોયણં ય આણુક્કમસો ।
 બેઈદિય તેઈદિય, ચઉરિંદિય દેહ-મુચ્ચત્તં ॥ ૨૮
 ધણુસયપંચ-પમાણા. નેરઈયા સત્તમાઈ પુઢવીએ ।
 તત્તો અઢ્ઢદ્ધૂણા, નેયા રયણપ્પહા જીવ ॥ ૨૯
 જોયણ સહસ્સમાણા. મચ્છા ઉરગા ય ગબ્ભયા હુંતિ ।
 ધણુહ-પુહુત્તં પદ્મીસુ, ભુયચારી ગાઉઅ-પુહુત્તં ॥ ૩૦
 ખયરા ધણુહપુહુત્તં, ભુયગા ઉરગા ય જોયણપુહુત્તં ।
 ગાઉઅ પુહુત્ત મિત્તા. સમુચ્છિમા ચઉપયા ભણિયા ॥ ૩૧
 ઇચ્ચંવ ગાઉઆઈ, ચઉપ્પયા ગબ્ભયા મુણેયવ્વા ।
 કોસતિગં ય મણુસ્સા, ઉક્કોસસરીર-માણેણં ॥ ૩૨

ઈસાણંતસુરાણં, રયણીઓ સત્ત હુંતિ ઉચ્ચતં ।
 દુગ દુગ દુગ ચઉ ગેવિજજ, જુત્તરે ઈક્કિક્ક-પરિહાણી ૩૩
 બાવીસા પુઢવીએ, સત્તય આઉસ્સ તિન્નિ વાઉસ્સ ।
 વાસ સહસ્સા દસ તરુ-ગણાણ તેગિ તિરત્તાગિ ॥ ૩૪
 વાસાણિ બારસાગિ, બેઈદિયાણ તેઈદિયાણં તુ ।
 અઉણાપન્ન દિણાઈ, ચઉરિંદીણં તુ છમ્માસા ॥ ૩૫
 સુર-નેરઈયાણ ઠિઈ, ઉક્કોસા સાગરાણિ તિત્તીસં ।
 ચઉપય તિરિયમણુસ્સા, તિન્નિ ય પલિઓવમા હુંતિ ૩૬
 જલયર-ઉર ભુયગાણં, પરમાગિ હોઈ પુવ્વ કોડીઓ ।
 પક્ખીણં પુણ ભણિઓ, અસંખભાગો ય પલિયસ્સ ॥ ૩૭
 સવ્વે સુહુમા સાહારણા ય, સમુચ્છિમા મણુસ્સા ય ।
 ઉક્કોસ જહન્નેણં, અંતમુહુતં ચિય જિયંતિ ॥ ૩૮
 ઓગાહણાડડઉ-માણં, એવં સંખેવઓ, સમક્ખાયં ।
 જે પુણ ઈત્થ વિસેસા, વિસેસ-સુત્તાઉ તે નેયા ॥ ૩૯
 એગિંદિયા ય સવ્વે, અસંખ-ઉસ્સપ્પિણી સકાયંમિ ।
 ઉવવજજંતિ ચયંતિ ય, અણંતકાયા અણંતાઓ ॥ ૪૦
 સંખિજજ સમા વિગલા, સત્તઢ્ઢભવા પણિંદિતિરિમણુઆ ।
 ઉવવજજંતિ સકાએ, નારય દેવા ય નો ચેવ ॥ ૪૧
 દસહા જિયાણ પાણા, ઈંદિય ઊસાસ આઉ બલરૂવા ।
 એગિંદિએસુ ચઉરો, વિગલેસુ છ સત્ત અઢ્ઢેવ ॥ ૪૨
 અસન્નિ સન્નિ પંચિંદિએસુ, નવ દસ કમેણ બોધવ્વા ।
 તેહિં સહ વિપ્પઓગો, જીવાણં ભન્નએ મરણં ॥ ૪૩

એવં અણોરપારે, સંસારે સાયરંમિ ભીમંમિ ।
 પત્તો અણંતખુત્તો, જીવેહિં અપત્ત-ધમ્મેહિં ॥ ૪૪
 તહ ચઉરાસી લક્ખા, સંખા જોણીણ હોઈ જીવાણં ।
 પુઢવાઈણં ચઉણહં, પત્તેયં સત્ત સત્તેવ ॥ ૪૫
 દસ પત્તેય-તરૂણં, ચઉદસ લક્ખા હવંતિ ઈયરેસુ ।
 વિગલિંદિએસુ દો દો, ચઉરો પંચિંદિતિરિયાણં ॥ ૪૬
 ચઉરો ચઉરો નારય-સુરેસુ મણુઆણ ચઉદસ હવંતિ ।
 સંપિંડિયા ય સવ્વે, ચુલસી લક્ખા ઉ જોણીણં ॥ ૪૭
 સિદ્ધાણં નત્થિ દેહો, ન આઉ કમ્મં ન પાણ-જોણીઓ ।
 સાઈ અણંતા તેસિં, ઠિઈ જિણિંદાગમે ભણિઆ ॥ ૪૮
 કાલે અણાઈ-નિહણે, જોણિ-ગહણંમિ ભીસણે ઈત્થ ।
 ભમિયા ભમિહિંતિ ચિરં, જીવા જિણ-વયણ-મલહંતા ॥ ૪૯
 તા સંપઈ સંપત્તે, મણુઅત્તે દુલ્લહે વિ સમ્મત્તે ।
 સિરિ-સંતિ-સૂરિ-સિદ્ધે, કરેહ ભો ઉજ્જમં ધમ્મે ॥ ૫૦
 એસો જીવવિયારો, સંખેવ-રુઈણ જાણણા - હેઉ ।
 સંખિત્તો ઉદ્ધરિઓ, રુદ્ધાઓ સુય-સમુદ્ધાઓ ॥ ૫૧

॥ શ્રી નવતત્ત્વ પ્રકરણ ॥

જીવા-જીવા પુણ્ણં, પાવા-સવ સંવરો ય નિજ્જરણા ।
 બંધો મુક્ખો ય તહા, નવ તત્તા હંતિ નાયવ્વા ॥ ૧
 ચઉદસ ચઉદસ બાયાલીસા, બાસી ય હંતિ બાયાલા ।
 સત્તાવન્નં બારસ, ચઉ નવ ભેયા કમેણેસિં ॥ ૨

એગવિહ દુવિહ તિવિહા, ચઉવ્વિહા પંચ છવ્વિહા જીવા ।
 ચેયણ તસ ઈયરેહિં, વેય-ગઈ-કરણ-કાએહિં ॥ ૩
 એગિંદિય સુહુમિયરા, સન્નિયર પણિંદિયા ય સ ભિતિ ચઉ ।
 અપજત્તા પજજત્તા, કમેણ ચઉદસ જિય-ઢાણા ॥ ૪
 નાણં ચ દંસણં ચેવ, ચરિત્તં ચ તવો તહા ।
 વીરિયં ઉવઓગો ય, એઅં જીવસ્સ લક્ખણં ॥ ૫
 આહાર સરીરિંદિય, પજજત્તી આણપાણ-ભાસ-મણે, ।
 ચઉ પંચ પંચ છપ્પિ ય, ઈગ-વિગલા-સન્નિ-સન્નીણં ॥ ૬
 પણિંદિઅત્તિબલૂસા, સાઉ દસ પાણ ચઉ છ સગ અઠ્ઠ ।
 ઈગ-દુ-તિ-ચઉરિંદીણં, અસન્નિ-સન્નીણ નવ દસ ય ॥ ૭
 ધમ્માડધમ્મા-ગાસા, તિય તિય ભેયા તહેવ અદ્ધા ય ।
 ખંધા દેસ પએસા, પરમાણુ અજીવ ચઉદસહા ॥ ૮
 ધમ્મા-ધમ્મા પુગ્ગલ, નહ કાલો પંચ હુંતિ અજજીવા ।
 ચલણ-સહાવો ધમ્મો, ચિર સંઠાણો અહમ્મો ય ॥ ૯
 અવગાહો આગાસં, પુગ્ગલ-જીવાણ પુગ્ગલા ચઉહા ।
 ખંધા દેસ પએસા, પરમાણૂ ચેવ નાયવ્વા ॥ ૧૦
 સદંધયાર ઉજજોઅ, પભા છાયાતવેહિ અ ।
 વણ્ણ ગંધ રસા ફાસા, પુગ્ગલાણં તુ લક્ખણં ॥ ૧૧
 એગા કોડિ સત્તસઢ્ઠી, લક્ખા સત્તહત્તરી સહસ્સા ય ।
 દો ય સયા સોલહિઆ, આવલિઆ ઈગ મુહુત્તમ્મિ ॥ ૧૨
 સમયાવલી મુહુત્તા, દીહા પક્ખા ય માસ વરિસા ય ।
 ભણિઓ પલિઆ સાગર, ઉસ્સપ્પિણિ-સપ્પિણી કાલો ૧૩

પરિણામી જીવ મુત્તં, સપએસા એગ ખિત્ત કિરિઆ ય ।
 શિચ્ચં કારણ કત્તા, સવ્વગય ઈયર અપ્પવેસે ॥ ૧૪
 સા ઉચ્ચગોઅ મણ્ણુદુગ, સુરદુગ પંચિંદિજ્ઞઈ પણ્ણદેહા ।
 આઈતિતણ્ણુ-વંગા, આઈમ-સંઘયણ-સંઠાણા ॥ ૧૫
 વન્ન ચઉક્કા-ગુરુલહુ, પરઘા ઉસ્સાસ આય-વુજ્જોઅં ।
 સુભખગઈ નિમિણ તસદસ, સુરનરતિરિઆઉ તિત્થયરં ૧૬
 તસ બાયર પજ્જત્તં, પત્તેઅ થિરં સુભં ચ સુભગં ચ ।
 સુસ્સર આઈજ્જ જસં, તસાઈ-દસગં ઈમં હોઈ ॥ ૧૭
 નાણં-તરાય દસગં, નવ બીએ નીઅ સાય મિચ્છત્તં ।
 થાવર દસ નિરયતિગં, કસાય પણ્ણવીસ તિરિયદુગં ॥ ૧૮
 ઈગ બિ તિ ચઉ જાઈઓ, કુખગઈ ઉવઘાય હુંતિ પાવસ્સ ।
 અપસત્થં વન્ન-ચઉ, અપઢમ-સંઘયણ-સંઠાણા ॥ ૧૯
 થાવર સુહુમ અપજ્જં, સાહારણ-મથિર-મસુભ દુભગાણિ ।
 દુસ્સર-ણાઈજ્જ-જસં, થાવરદસગં વિવજ્જત્થં ॥ ૨૦
 ઈંદિઅ કસાય અવ્વય, જોગા પંચ ચઉ પંચ તિન્નિ કમા ।
 કિરિયાઓ પણ્ણવીસં, ઈમા ઉ તાઓ અણુક્કમસો ॥ ૨૧
 કાઈઅ અહિગરણીઆ, પાઉસિયા પારિતાવણી કિરિયા ।
 પાણાઈવાયારંભિઅ, પરિગ્ગહિયા માયવત્તી ય ॥ ૨૨
 મિચ્છા-દંસણ-વત્તી, અપચ્ચખાણા ય દિઢ્ઠિ પુઢ્ઠી અ ।
 પાહુચ્ચિઅ સામંતો, વણીઅ નેસત્થિ સાહત્થી ॥ ૨૩
 આણવણિ વિઆરણિઆ, અણભોગા અણવકંખપચ્ચઈઆ ।
 અન્ના પઓગ સમુદાણ, પિજ્જ દોસેરિયાવહિઆ ॥ ૨૪

સમિઈ ગુત્તી પરિસહ, જઈધમ્મો ભાવણા ચરિત્તાણિ ।
 પણ તિ દુવીસ દસ બાર, પંચ ભેએહિં સગવન્ના ॥ ૨૫
 ઈરિયા-ભાસે-સણા-દાણે, ઉચ્ચારે સમિઈસુ અ ।
 મણગુત્તી વયગુત્તી, કાયગુત્તી તહેવ ય ॥ ૨૬
 ખુહા પિવાસા સીઉણહં, દંસા ચેલારઈત્થિઓ ।
 ચરિઆ નિસીહિયા સિજજા, અક્કોસ વહ જાયણા ॥ ૨૭
 અલાભ રોગ તણફાસા, મલ સક્કાર પરિસહા ।
 પન્ના અન્નાણ સમ્મત્તં, ઈઅ બાવીસ પરિસહા ॥ ૨૮
 ખંતી મદ્દવ અજજવ, મુત્તી તવ સંજમે અ બોધવ્વે ।
 સચ્ચં સોઅં આર્કિંચણં ચ, બંભં ચ જઈ ધમ્મો ॥ ૨૯
 પઢમ-મણિચ્ચ-મસરણં, સંસારો એગયા ય અન્નત્તં ।
 અસુઈત્તં આસવ, સંવરો ય તહ નિજજરા નવમી ॥ ૩૦
 લોગસહાવો બોહી, દુલહા ધમ્મસ્સ સાહગા અરિહા ।
 એઆઓ ભાવણાઓ, ભાવેઅવ્વા પયત્તેણં ॥ ૩૧
 સામાઈઅત્થ પઢમં, છેઓવઢ્ઢાવણં ભવે બીયં ।
 પરિહારવિસુદ્ધીઅં, સુહુમં તહ સંપરાયં ચ ॥ ૩૨
 તત્તો અ અહફ્ખાયં, ખાયં સવ્વંમિ જીવલોગમ્મિ ।
 જં ચરિઉણ સુવિહિઆ, વચ્ચંતિ અયરામરં ઠાણં ॥ ૩૩
 અણસણ-મૂણોઅરિયા, વિત્તીસંખેવણં રસચ્ચાઓ ।
 કાયકિલેસો સંલીણયા ય, બજ્જો તવો હોઈ ॥ ૩૪
 પાયચ્છિત્તં વિણઓ, વેયાવચ્ચં તહેવ સજ્જાઓ ।
 ઝાણં ઉસ્સગ્ગો વિ અ, અબ્બિંતરઓ તવો હોઈ ॥ ૩૫

બારસ વિહં તવો નિજજરા ય, બંધો ચઉ-વિગપ્પો અ ।
 પયઈ-ઢિઈ-અણુભાગ - પએસ-ભેએહિં નાયવ્વો ॥ ૩૬
 પયઈ સહાવો વુત્તો, ઠિઈ કાલાવહારણં ।
 અણુભાગો રસો શેઓ, પએસો દલ-સંચઓ ॥ ૩૭
 પડ-પડિહાર-સિ-મજ્જ, હડ-ચિત્ત-કુલાલ-ભંડગારીણં ।
 જહ એએસિં ભાવા, કમ્માણ વિ જાણ તહ ભાવા ॥ ૩૮
 ઈહ નાણ-દંસણા-વરણ, વેય-મોહાઉ-નામ-ગોઆણિ ।
 વિગ્ધં ચ પણ નવ દુ, અઢવીસ ચઉ તિસય દુ પણવિહં ૩૯
 નાણે અ દંસણાવરણે, વેઆણિએ ચેવ અંતરાએ અ ।
 તીસં કોડાકોડી, અચરાણં ઠિઈ અ ઉક્કોસા ॥ ૪૦
 સત્તરિ કોડાકોડી, મોહણિએ વીસ નામ ગોએસુ ।
 તિત્તીસં અચરાઈ, આઉઢિઈ બંધ ઉક્કોસા ॥ ૪૧
 બારસ મુહુત્ત જહન્ના, વેયણિએ અઢ નામ ગોએસુ ।
 સેસાણંતમુહુત્તં, એયં બંધ-ઢિઈ-માણં ॥ ૪૨
 સંત-પય-પરૂવણયા, દવ્વ-પમાણં ચ ખિત્ત-કુસણા ય ।
 કાલો અ અંતરં ભાગ, ભાવે અપ્પાબહું ચેવ ॥ ૪૩
 સંતં સુદ્ધપયત્તા, વિજજંતં ખકુસુમવ્વ ન અસંતં ।
 મુક્ખત્તિ પયં તસ્સ ઉ, પરૂવણા મગ્ગણાઈહિં ॥ ૪૪
 ગઈ ઈંદિએ અ કાએ, જોએ વેએ કસાય નાણે ય ।
 સંજમ દંસણ લેસા, ભવ સમ્મે સન્નિ આહારે ॥ ૪૫
 નરગઈ પણિંદિ તસ ભવ, સન્નિ અહક્રખાય ખઈઅસમ્મત્તે ।
 મુક્ખોડણાહાર કેવલ, દંસણનાણે ન સેસેસુ ॥ ૪૬

દવ્વપમાણે સિદ્ધાણં જીવ-દવ્વાણિ હુંતિડણંતાણિ ।
 લોગસ્સ અસંખિજજે, ભાગે ઇક્કો ય સવ્વે વિ ॥ ૪૭
 કુસણા અહિયા કાલો, ઇગ સિદ્ધ-પડુચ્ચ સાઈઓણંતો ।
 પડિવાયાડભાવાઓ, સિદ્ધાણં અંતરં નત્થિ ॥ ૪૮
 સવ્વજિયાણમણંતે, ભાગે તે તેસિં દંસણં નાણં ।
 ખઈએ ભાવે પરિણામિએ, અ પુણ હોઈ જીવત્તં ॥ ૪૯
 થોવા નપુંસ સિદ્ધા, થી નર સિદ્ધા કમેણ સંખગુણા ।
 ઇઅ મુફ્ફપતત્તમેઅં, નવતત્તા લેસઓ ભણિઆ ॥ ૫૦
 જીવાઈ નવ પયત્થે, જો જાણઈ તસ્સ હોઈ સમ્મત્તં ।
 ભાવેણ સદ્દહંતો, અયાણમાણેવિ સમ્મત્તં ॥ ૫૧
 સવ્વાઈં જિણેસર ભાસિઆઈં, વયણાઈં નન્નહા હુંતિ ।
 ઇઅ બુદ્ધિ જસ્સ મણે, સમ્મત્તં નિચ્ચલં તસ્સ ॥ ૫૨
 અંતોમુહુત્ત-મિત્તંપિ, ફાસિઅં હુજ્જ જેહિં સમ્મત્તં ।
 તેસિં અવહ્ઠ પુગ્ગલ, પરિઅટ્ટો ચેવ સંસારો ॥ ૫૩
 ઉસ્સપ્પિણી અણંતા, પુગ્ગલ-પરિઅટ્ટઓ મુણેઅવ્વો ।
 તે-ણંતા-તીઅદ્ધા, અણાગયદ્ધા અણંતગુણા ॥ ૫૪
 જિણઅજિણ તિત્થડતિત્થા,
 ગિહિ અન્ન સલિંગ થીનર નપુંસા ।
 પત્તેય સયંબુદ્ધા, બુદ્ધબોહિય ઇક્કણિક્કા ય ॥ ૫૫
 જિણસિદ્ધા અરિહંતા, અજિણસિદ્ધા ય પુંડરિઅપમુહા ।
 ગણહારિ તિત્થ સિદ્ધા, અતિત્થસિદ્ધા ય મરુદેવી ॥ ૫૬

ગિહિલિંગ સિદ્ધ ભરહો, વક્કલચીરી ય અન્નલિંગમ્મિ ।
 સાહૂ સલિંગસિદ્ધા, થી-સિદ્ધા ચંદણા-પમુહા ॥ ૫૭
 પુંસિદ્ધા ગોયમાઈ, ગાંગેયાઈ નપુંસયા સિદ્ધા ।
 પત્તેય-સયંબુદ્ધા, ભણિયા કરકંડુ-કવિલાઈ ॥ ૫૮
 તહ બુદ્ધબોહિ ગુરુબોહિયા ય, ઈગસમય એગ સિદ્ધા ય ।
 ઈગ સમયે વિ અણેગા, સિદ્ધા તે-ણેગ સિદ્ધા ય ॥ ૫૯
 જઈઆઈ હોઈ પુચ્છા, જિણાણ મગ્ગંમિ ઉત્તરં તઈયા ।
 ઈક્કસ્સ નિગોયસ્સ, અણંતભાગો ય સિદ્ધિ - ગઓ ॥ ૬૦

॥ શ્રી દંડક પ્રકરણ ॥

નમિઉં ચઉવીસ જિણે, તસ્સુત્ત-વિયાર-લેસ-દેસણઓ ।
 દંડગ-પએહિં તે ચ્ચિય, થોસામિ સુણેહ ભો ભવ્વા ॥ ૧
 નેરઈઆ અસુરાઈ, પુઢવાઈ-બેઈદિયાદઓ ચેવ ।
 ગબ્ભય-તિરિય-મણુસ્સા, વંતર-જોઈસિય-વેમાણી ॥ ૨
 સંખિત્તયરી ઉ ઈમા, સરીર-મોગાહણા ય સંઘયણા ।
 સન્ના સંઠાણ કસાય, લેસિન્દિય દુસમુગ્ધાયા ॥ ૩
 દિઢી દંસણ નાણે, જોગુ-વઓગો-વવાય ચવણ ઠિઈ ।
 પજજત્તિ કિમાહારે, સન્નિગઈ આગઈ વેએ ॥ ૪
 ચઉ ગબ્ભ-તિરિય વાઉસુ, મણુઆણં પંચ સેસ તિસરીરા ।
 થાવરચઉગે દુહઓ, અંગુલઅસંખભાગતણૂ ॥ ૫
 સવ્વેસિં પિ જહન્ના, સાહાવિય અંગુલસ્સ અસંખંસો ।
 ઉક્કોસ પણસયધણુ, નેરઈયા સત્તહત્થ સુરા ॥ ૬

ગબ્મતિરિ સહસ જોયણ, વણસ્સઈ અહિય જોયણસહસ્સં ।
 નર તેઈદિ તિગાગિ, બેઈદિય જોયણે બાર ॥ ૭
 જોયણ-મેગં ચઉરિંદિ દેહ-મુચ્ચત્તણં સુએ ભણિઅં ।
 વેઉવ્વિય-દેહં પુણ, અંગુલ-સંખંસમારંભે ॥ ૮
 દેવ નર અહિયલક્ખં, તિરિયાણં નવ ય જોયણ-સયાઈ ।
 દુગુણં તુ નારયાણં, ભણિયં વેઉવ્વિય-સરીરં ॥ ૯
 અંતમુહુતં નિરએ, મુહુત્ત ચત્તારિ તિરિય-મણુએસુ ।
 દેવેસુ અદ્ધમાસો, ઉક્કોસ વિઉવ્વણા-કાલો ॥ ૧૦
 થાવરસુર-નેરઈઆ, અસ્સંઘયણા ય વિગલ-છેવઢા ।
 સંઘયણ-છગ્ગં ગબ્મય-નર-તિરિએસુ વિ મુણેયવ્વં ॥ ૧૧
 સવ્વેસિં ચઉ દહ વા, સન્ના સવ્વે સુરા ય ચઉરંસા ।
 નર તિરિય છ સંઠાણા, હુંડા વિગલિંદિ-નેરઈયા ॥ ૧૨
 નાણાવિહ ધય સૂઈ, બુબ્બુય વણ વાઉ તેઉ અપકાયા ।
 પુઢવી મસૂર-ચંદા-કારાસંઠાણઓ ભણિયા ॥ ૧૩
 સવ્વે વિ ચઉકસાયા, લેસછગ્ગં ગબ્મતિરિય મણુએસુ ।
 નારય-તેગિ વાગિ, વિગલા વેમાણિય તિલેસા ॥ ૧૪
 જોઈસિય તેઉલેસા, સેસા સવ્વેવિ હુંતિ ચઉલેસા ।
 ઈંદિયદારં સુગમં, મણુઆણં સત્ત સમુગ્ધાયા ॥ ૧૫
 વેયણ કસાય મરણે, વેઉવ્વિય તેયએ ય આહારે ।
 કેવલિ ય સમુગ્ધાયા, સત્ત ઈમે હુંતિ સન્નીણં ॥ ૧૬
 એગિંદિયાણ કેવલ, તેઉ-આહારગ વિણા ઉ ચત્તારિ ।
 તે વેઉવ્વિય વજ્જા, વિગલા-સન્નીણ તે ચેવ ॥ ૧૭

પણ ગબ્બતિરિસુરેસુ, નારય વાગિસુ ચઉર તિય સેસે ।
 વિગલ દુદિઢી થાવર, મિચ્છતિ સેસ તિય દિઢી ॥ ૧૮
 થાવરબિતિસુ અચક્ખૂ, ચઉરિંદિસુ તદ્દુગં સુએ ભણિઅં ।
 મણુઆ ચઉ દંસણિણો, સેસેસુ તિગં તિગં ભણિયં ॥ ૧૯
 અન્નાણ નાણ તિયતિય, સુર તિરિ નિરએ થિરે અનાણદુગં ।
 નાણન્નાણ દુ વિગલે, મણુએ પણ નાણ તિ અનાણા ૨૦
 સચ્ચેઅર મીસ અસચ્ચમોસ, મણવય વિઉવ્વિ આહારે ।
 ઉરલં મીસા કમ્માણ, ઈય જોગા દેસિયા સમએ ॥ ૨૧
 ઈક્કારસ સુર-નિરએ, તિરિએસુ તેર પન્નર મણુએસુ ।
 વિગલે ચઉ પણ વાએ, જોગતિયં થાવરે હોઈ ॥ ૨૨
 તિ અનાણ નાણ પણ, ચઉ દંસણ બાર જિઅ લક્ખણુવઓગા ।
 ઈય બારસ ઉવઓગ, ભણિયા તેલુકકદંસીહિં ॥ ૨૩
 ઉવઓગા મણુએસુ, બારસ નવ નિરય તિરિય દેવેસુ ।
 વિગલદુગે પણ છક્કં, ચઉરિંદિસુ થાવરે તિયગં ॥ ૨૪
 સંખમસંખા સમયે, ગબ્બય તિરિ વિગલ નારય સુરા ય ।
 મણુઆ નિયમા સંખા, વણ-ણંતા થાવર અસંખા ॥ ૨૫
 અસન્નિ નર અસંખા, જહ ઉવવાએ તહેવ ચવણે વિ ।
 બાવીસ સગ તિ દસવાસ-સહસ્સ ઉક્કિઢ પુઢવાઈ ॥ ૨૬
 તિદિણગિ તિપલ્લાગિ-નરતિરિ સુર નિરય સાગર તિતીસા
 વંતર પલ્લં જોઈસ, વરિસલક્ખાહિયં પલિયં ॥ ૨૭
 અસુરાણ અહિય અચરં, દેસૂણદુપલ્લયં નવ નિકાયે ।
 બારસવાસૂણ પણદિણ, છમ્માસુક્કિઢ વિગલાગિ ॥ ૨૮

પુઢવાઈ-દસ પયાણં, અંતમુહુતં જહન્ન આઉઠિઈ ।
 દસસહસવરિસઠિઈઆ, ભવણાહિવનિરયવંતરિઆ ॥ ૨૯
 વેમાણિય જોઈસિયા, પલ્લતયઢંસ આઉઆ હુંતિ ।
 સુરનરતિરિનિરએસુ છ, પજજત્તી થાવરે ચઉગં ॥ ૩૦
 વિગલે પંચ પજજત્તી, છદિસિઆહાર હોઈ સવ્વેસિં ।
 પણગાઈ-પયે ભયણા, અહ સન્નિ તિયં ભણિસ્સામિ ૩૧
 ચઉવિહસુરતિરિએસું, નિરએસુ અ દીહકાલિગી સન્ના ।
 વિગલે હેઉવએસા, સન્નારહિયા થિરા સવ્વે ॥ ૩૨
 મણુઆણ દીહકાલિય, દિઢીવાઓવએસિયા કેવિ ।
 પજજપણતિરિમણુઅચ્ચિય, ચઉવિહદેવેસુ ગચ્છંતિ ॥ ૩૩
 સંખાઉ પજજ પણિદિ, તિરિય-નરેસુ તહેવ પજજત્તે ।
 ભૂ-દગ-પત્તેયવણે, એએસુ ચ્ચિય સુરાગમણં ॥ ૩૪
 પજજત્તસંખગબ્ભય, તિરિયનરા નિરયસત્તગે જંતિ ।
 નિરય ઉવટ્ટા એએસુ, ઉવવજજંતિ ન સેસેસુ ॥ ૩૫
 પુઢવી-આઉ-વણસ્સઈ-મજ્જે નારયવિવજ્જિયા જીવા ।
 સવ્વે ઉવવજજંતિ, નિય નિય કમ્માણુમાણેણં ॥ ૩૬
 પુઢવાઈ-દસ પએસું, પુઢવી આગિ વણસ્સઈ જંતિ ।
 પુઢવાઈદસપએહિ ય, તેગિ-વાગિસુ ઉવવાઓ ॥ ૩૭
 તેગિવાગિ-ગમણં, પુઢવી-પમુહંમિ હોઈ પયનવગે ।
 પુઢવાઈઠાણદસગા, વિગલાઈતિયં તહિં જંતિ ॥ ૩૮
 ગમણા-ગમણં ગબ્ભય, તિરિયાણં સયલજીવઠાણેસુ ।
 સવ્વત્થ જંતિ મણુઆ, તેગિવાગિહિં નો જંતિ ॥ ૩૯

વેયતિય તિરિ-નરેસુ, ઈત્થી પુરિસો ય ચઉવિહ-સુરેસુ ।
 થિરવિગલનારએસુ, નપુંસવેઓ હવઈ એગો ॥ ૪૦
 પજજ મણુ બાયરગી, વેમાણિયભવણનિરયવંતરિયા ।
 જોઈસ ચઉ પણતિરિયા, બેઈદિય તેઈદિય ભૂ આગિ ॥ ૪૧
 વાગિ વણસ્સઈ ચ્ચિય, અહિયા અહિયા કમેણિમે હુંતિ ।
 સવ્વેવિ ઈમે ભાવા, જિણા મએણંતસો પત્તા ॥ ૪૨
 સંપઈ તુમ્હ ભત્તસ્સ, દંડગ પય ભમણ ભગ્ગહિયયસ્સ ।
 દંડતિય-વિરય-સુલહં, લહુ મમ દિંતુ મુક્ખપયં ॥ ૪૩
 સિરિજિણહંસ મુણીસર, રજજે સિરિધવલચંદ - સીસેણ ।
 ગજસારેણ લિહિયા, એસા વિન્નત્તિ અપ્પહિયા ॥ ૪૪

॥ શ્રી લઘુસંગ્રહણી પ્રકરણ ॥

નમિય જિણં સવ્વન્નું, જગપુજજં જગગુરું મહાવીરં ।
 જંબૂદીવપયત્થે, વુચ્છં સુત્તા સપરહેગિ ॥ ૧
 ખંડા જોયણ વાસા, પવ્વય કૂડા ય તિત્થ સેઢીઓ ।
 વિજય-દહ-સલિલાઓ, પિંડેસિં હોઈ સંઘયણી ॥ ૨
 નઉઅસયં ખંડાણં, ભરહ-પમાણેણ ભાઈએ લક્ખે ।
 અહવા નઉઅ-સયગુણં, ભરહપમાણં હવઈ લક્ખં ॥ ૩
 અહવિગ ખંડે ભરહે, દો હિમવંતે અ હેમવઈ ચઉરો ।
 અઠ્ઠ મહાહિમવંતે, સોલસ ખંડાઈ હરિવાસે ॥ ૪
 બત્તીસં પુણ નિસઢે, મિલિઆ, તેસઢિ બીયપાસે વિ ।
 ચઉસઢી ઉ વિદેહે, તિરાસિપિંડે ઉ નઉય-સયં ॥ ૫
 જોયણ પરિમાણાઈ, સમચઉરંસાઈ ઈત્થ ખંડાઈ ।
 લક્ખસ્સ ય પરિહીએ, તપ્પાયગુણે ય હુંતેવ ॥ ૬

વિક્ષંભ વગ્ગ દહગુણ, કરણી વટ્ટસ્સ પરિરઓ હોઈ ।
 વિક્ષંભ પાય ગુણિઓ, પરિરઓ તસ્સ ગણિય-પયં ॥ ૭
 પરિહી તિલક્ખ સોલસ, સહસ્સ દો ય સય સત્તવીસહિયા ।
 કોસ તિગ-ઢાવીસં, ધણુસય તેરંગુલદ્ધહિઅં ॥ ૮
 સત્તેવ ય કોડિ સયા, નઉઆ છપ્પન્ન સય-સહસ્સાઈ ।
 ચઉનઉયં ચ સહસ્સા, સયં દિવહં ચ સાહીયં ॥ ૯
 ગાઉઅ-મેગં પનરસ, ધણૂસયા તહ ધણૂણિ પન્નરસ ।
 સઠ્ઠિં ચ અંગુલાઈ, જંબૂદીવસ્સ ગણિયપયં ॥ ૧૦
 ભરહાઈ સત્ત વાસા, વિચઢ ચઉ ચઉરતિંસ વટ્ટિયરે ।
 સોલસ વક્ખારગિરી, દો ચિત્ત વિચિત્ત દો જમગા ॥ ૧૧
 દોસય કણય-ગિરીણં, ચઉ ગયદંતા ય તહ સુમેરૂ ય ।
 છ વાસહરા પિંડે, એગુણસત્તરિ સયા દુન્ની ॥ ૧૨
 સોલસ વક્ખારેસુ, ચઉ ચઉ કૂડા ય હુંતિ પત્તેયં ।
 સોમણસ ગંધમાયણ, સત્તક ય રુપ્પિ-મહાહિમવે ॥ ૧૩
 ચઉત્તીસવિચઢેસુ, વિજજુપ્પહ-નિસઢ-નીલવંતેસુ ।
 તહ માલવંત સુરગિરિ, નવ નવ કુડાઈ પત્તેયં ॥ ૧૪
 હિમ સિહરિસુ ઇક્કારસ, ઇય ઇગસઢ્ઠીગિરીસુ કૂડાણં ।
 એગત્તે સવ્વધણં, સય ચઉરો સત્તસઢ્ઠી ય ॥ ૧૫
 ચઉ સત્ત અઢ-નવગે - ગારસ-કૂડેહિં ગુણહ જહસંખં ।
 સોલસ દુ દુ ગુણયાલં, દુવે ય સગસઢ્ઠિ સય-ચઉરો ॥ ૧૬
 ચઉત્તીસં વિજએસું, ઉસહકૂડા અઢ મેરુજંબુમ્મિ ।
 અઢ ય દેવકુરાએ, હરિકૂડ હરિસ્સહે સઢ્ઠી ॥ ૧૭

માગહવરદામપભાસ, તિથ્ય વિજયેસુ એરવય-ભરહે ।
 ચઉતીસા તિહિં ગુણિયા, દુરુત્તર-સયં તુ તિથ્યાણં ॥ ૧૮
 વિજજાહર-અભિઓગિય, સેઢીઓ દુન્નિ દુન્નિ વેઅઢે ।
 ઈય ચઉગુણ ચઉતીસા, છત્તીસસયં તુ સેઢીણં ॥ ૧૯
 ચક્કી-જેઅવ્વાઈ, વિજયાઈ ઈત્થ હુંતિ ચઉતીસા ।
 મહદહ છપ્પઉમાઈ, કુરુસુ દસગંતિ સોલસગં ॥ ૨૦
 ગંગા સિંધૂ રત્તા, રત્તવઈ ચઉ નઈઓ પત્તેયં ।
 ચઉદસહિં સહસ્સેહિં, સમગં વચ્ચંતિ જલહિંમિ ॥ ૨૧
 એવં અબ્બિંતરિયા, ચઉરો પુણ અઢ્ઢવીસ સહસ્સેહિં ।
 પુણરવિ છપ્પન્નેહિં, સહસ્સેહિં જંતિ ચઉ સલિલા ॥ ૨૨
 કુરુમજ્જે ચઉરાસી, સહસ્સાઈ તહ ય વિજય સોલસસુ ।
 બત્તીસાણ નઈણં, ચઉદસસહસ્સાઈ પત્તેયં ॥ ૨૩
 ચઉદસ સહસ્સ ગુણિઆ, અડતીસ નઈઓ વિજય મજ્જિજલ્લા
 સીઓયાએ નિવડંતિ, તહય સીયાઈ એમેવ ॥ ૨૪
 સીયા સીઓયા વિય, બત્તીસસહસ્સ પંચ-લક્ખેહિં ।
 સવ્વે ચઉદસ-લક્ખા, છપ્પન્ન-સહસ્સ-મેલવિયા ॥ ૨૫
 છજ્જોયણે સકોસે, ગંગા-સિંધૂણ વિત્થરો મૂલે ।
 દસ ગુણિઓ પજ્જંતે, ઈય દુદ્ધ ગુણણેણ સેસાણં ॥ ૨૬
 જોયણ સયમુચ્ચિઢ્ઢા, કણયમયા સિહરિ-ચુલ્લ હિમવંતા ।
 રુપ્પિમહાહિમવંતા, દુસઉચ્ચા રુપ્પ-કણયમયા ॥ ૨૭
 ચત્તારિ જોયણસએ, ઉચ્ચિઢ્ઢો નિસઢ નીલવંતો ય ।
 નિસઢો તવણિજ્જમઓ, વેરુલિઓ નીલવંતગિરી ॥ ૨૮

સવ્વેવિ પવ્વયવરા, સમયક્ષિપ્તંમિ મંદરવિહૂણા ।
 ધરણિતલે ઉવગાઢા, ઉસ્સેહ ચઉત્થભાયંમિ ॥ ૨૯
 ખંડાઈ ગાહાહિં, દસહિં દારેહિં જંબુદીવસ્સ ।
 સંઘયણી સમ્મત્તા, રઈયા હરિભદ્ધ-સૂરીહિં ॥ ૩૦

॥ શ્રી ચૈત્યવંદન ભાષ્ય ॥

વંદિતુ વંદણિજજે, સવ્વે ચિઈવંદણાઈ સુવિયારં ।
 બહુ વિક્કિ-ભાસ-ચુણ્ણી-સુયાણુસારેણ વુચ્છામિ ॥ ૧
 દહતિગ-અહિગમ પણગં, દુદિસિ-તિહુગ્ગહ-તિહાઉવંદણયા
 પણિવાય-નમુક્કારા, વન્ના સોલ-સય-સીયાલા ॥ ૨
 ઈગસીઈ સયં તુ પયા, સગનઉઈ સંપયાઉ પણ દંડા ।
 બાર અહિગાર ચઉ વંદણિજજ, સરણિજજ ચઉહ જિણા ૩
 ચઉરો થુઈ નિમિત્તક, બાર હેઉ અ સોલ આગારા ।
 ગુણવીસ દોસ ઉસ્સગ્ગ, માણ થુતં ચ સગવેલા ॥ ૪
 દસ આસાયણ-ચાઓ, સવ્વે ચિઈવંદણાઈ ઠાણાઈ ।
 ચઉવીસ દુવારેહિં, દુસહસ્સા હુંતિ ચઉસયરા ॥ ૫
 તિન્નિ નિસીહી તિન્નિ ઉ, પયાહિણા તિન્નિ ચેવ ચ પણામા
 તિવિહા પૂયા ચ તહા, અવત્થ-તિય-ભાવણં ચેવ ॥ ૬
 તિદિસિ નિરિક્ખણ-વિરઈ,
 પયભૂમિ-પમજજણં ચ તિક્ખુત્તો ।
 વન્નાઈ-તિયં મુદ્ધા-તિયં ચ તિવિહં ચ પણિહાણં ॥ ૭
 ઘર-જિણહર-જિણપૂયા, વાવારચ્ચાયઓ નિસીહિ-તિગં ।
 અગ્ગ-દારે મજ્જે, તઈયા ચિઈ-વંદણા-સમએ ॥ ૮

અંજલિબદ્ધો અદ્ધોણઓ અ પંચંગઓ અ તિ પણામા ।
 સવ્વત્થ વા તિવારં સિરાઈ-નમણે પણામ-તિયં ॥ ૯
 અંગગ્ગભાવ-ભેયા, પુષ્પાહારથુઈહિં પૂયતિગં ।
 પંચુવયાર અદ્ધો-વયાર સવ્વોવયારા વા ॥ ૧૦
 ભાવિજજ અવત્થતિયં, પિંડત્થ પયત્થ રૂવ-રહિયતં ।
 છઉમત્થ કેવલિતં, સિદ્ધતં ચેવ તસ્સત્થો ॥ ૧૧
 ન્હવણચ્ચગેહિં છઉમત્થ-વત્થ પડિહારગેહિં કેવલિયં ।
 પલિયંકુસ્સગ્ગેહિ અ, જિણસ્સ ભાવિજજ સિદ્ધતં ॥ ૧૨
 ઉદ્ધાહો તિરિઆણં, તિદિસાણ નિરિક્ખણં ચઈજજહવા ।
 પચ્છિમ-દાહિણ-વામાણ, જિણમુહન્નત્થ-દિઢિ-જુઓ ૧૩
 વન્નતિયં વન્નત્થા - લંબણમાલંબણં તુ પડિમાઈ ।
 જોગ-જિણ-મુત્તસુત્તી, મુદ્ધાભેએણ મુદ્ધતિયં ॥ ૧૪
 અન્નુન્નંતરિઅંગુલિ-કોસાગારેહિ દોહિં હત્થેહિં ।
 પિટ્ટોવરિ કુપ્પર, સંઠિએહિં તહ જોગમુદ્ધત્તિ ॥ ૧૫
 ચત્તારિ અંગુલાઈ, પુરઓ ઊણાઈ જત્થ પચ્છિમઓ ।
 પાયાણં ઉસ્સગ્ગો, એસા પુણ હોઈ જિણમુદ્ધા ॥ ૧૬
 મુત્તાસુત્તી મુદ્ધા, જત્થ સમા દોવિ ગબ્ભિઆ હત્થા ।
 તે પુણ નિલાડદેસે, લગ્ગા અન્ને અલગ્ગત્તિ ॥ ૧૭
 પંચંગો પણિવાઓ, થયપાઢો હોઈ જોગમુદ્ધાએ ।
 વંદણ જિણમુદ્ધાએ, પણિહાણં મુત્તસુત્તીએ ॥ ૧૮
 પણિહાણતિગં ચેઈઅ- મુણિવંદણ-પત્થણાસરૂવં વા ।
 મણ-વય-કાએગતં, સેસ-તિયત્થો ય પયડુત્તિ ॥ ૧૯

સચ્ચિત્તદવ્વમુજ્જણ-મચ્ચિત્તમણુજ્જણં મણેગત્તં ।
 ઈગ-સાડિ ઉત્તરાસંગુ, અંજલી સિરસિ જિણ-દિઢે ॥ ૨૦
 ઈઅ પંચવિહાભિગમો, અહવા મુચ્ચંતિ રાયચિણહાઈ ।
 ખગ્ગં છત્તોવાણહ, મઉડં ચમરે અ પંચમએ ॥ ૨૧
 વંદંતિ જિણે દાહિણ, દિસિઢિઆ પુરિસ વામદિસિ નારી ।
 નવકર જહન્ન સઢિકર, જિઢ મજ્જુગ્ગહો સેસો ॥ ૨૨
 નમુકારેણ જહન્ના, ચિઈવંદણ મજ્જ દંડ-થુઈ-જુઅલા ।
 પણ દંડ-થુઈ-ચઉક્કગ, થયપણિહાણેહિં ઉક્કોસા ॥ ૨૩
 અન્ને બિંતિ ઈગેણં, સક્કથએણં જહન્ન-વંદણયા ।
 તદ્દુગ-તિગેણ મજ્જા, ઉક્કોસા ચઉહિં પંચહિં વા ॥ ૨૪
 પણિવાઓ પંચંગો, દો જાણૂ કરદુગુત્તમંગં ચ ।
 સુમહત્થ નમુક્કારા, ઈગ દુગ તિગ જાવ અઢસયં ॥ ૨૫
 અડસઢિ અઢવીસા, નવનઉયસયં ચ દુસય-સગનઉયા ।
 દોગુણતીસ દુસઢા, દુસોલ અડનઉયસય દુવન્નસયં ॥ ૨૬
 ઈઅ નવકાર-ખમાસમણ, ઈરિઅ-સક્કથઆઈ દંડેસુ ।
 પણિહાણેસુ અ અદુરુત્ત, વન્ન સોલસય સીયાલા ॥ ૨૭
 નવ બત્તીસ તિત્તીસા, તિયત્ત અડવીસ સોલ વીસ પયા ।
 મંગલ ઈરિયા-સક્કથયાઈસું એગસીઈસયં ॥ ૨૮
 અઢઢ નવઢ ય અઢવીસ, સોલસ ય વીસ વીસામા ।
 કમસો મંગલ-ઈરિયા, સક્કથયાઈસુ સગનઉઈ ॥ ૨૯
 વણ્ણઢસઢિ નવ પય, નવકારે અઢ સંપયા તત્થ ।
 સગ સંપય પય તુલ્લા, સત્તરફખર અઢમી દુ પયા ॥ ૩૦

પણિવાય અક્ષરાર્થ, અઢાવીસં તહા ય ઈરિયાએ ।
 નવનઉઅ-મક્ષરસયં, દુતીસ પય સંપયા અઢ ॥ ૩૧
 દુગ દુગ ઈગ ચઉ ઈગ પણ, ઈગાર છગ ઈરિય-સંપયાઈપયા ।
 ઈચ્છા ઈરિ ગમ પાણા, જે મેં એગિંદિ અભિ તસ્સ ॥ ૩૨
 અબ્ભુવગમો નિમિત્તં, ઓહે-અરહેઉ-સંગહે પંચ ।
 જીવ-વિરાહણ-પડિક્કમણાભેયઓ તિન્નિ ચૂલાએ ॥ ૩૩
 દુ-તિ-ચઉ પણ પણ પણ દુ, ચઉતિપયસક્કથયસંપયાઈપયા ।
 નમુ-આઈગ પુરિસો-લોગુ અભય ધમ્મપ્પજિણસવ્વં ॥ ૩૪
 થોઅવ્વ સંપયા ઓહ, ઈયરહેઉ-વઓગ તદ્દેઉ ।
 સવિસેસુવઓગ સરૂવહેઉ નિયસમ-ફલ ય મુક્ષે ॥ ૩૫
 દો સગનઉઆ વન્ના, નવસંપય પય તિત્તીસ સક્કથએ ।
 ચેઈયથયક-સંપય, તિયત્ત-પય વન્ન-દુસયગુણતીસા ॥ ૩૬
 દુ છ સગ નવ તિયછ ચ્યઉ-છપ્પય ચિઈસંપયા પયા પઢમા ।
 અરિહં વંદણ સદ્ધા, અન્ન સુહુમ એવ જા તાવ ॥ ૩૭
 અબ્ભુવગમો નિમિત્તં, હેઉ ઈગ બહુ વયંત આગારા ।
 આગંતુગ આગારા, ઉસ્સગ્ગાવહિ સરૂવક ॥ ૩૮
 નામથયાઈસુ સંપય, પયસમ અડવીસ સોલ વીસ કમા ।
 અદુરુત્ત-વન્ન દોસક-દુસયસોલ-કનઉઅસયં ॥ ૩૯
 પણિહાણિ દુવન્નસયં, કમેણ સગતિ ચઉવીસ તિત્તીસા ।
 ગુણતીસ અઢવીસા, ચઉતી-સિગતીસ બાર ગુરુ વન્ના ૪૦
 પણદંડા સક્કથય, ચેઈઅ નામ સુઅ સિદ્ધથય ઈત્થ ।
 દો ઈગ દો દો પંચ ય, અહિગારા બારસ કમેણ ॥ ૪૧

નમુ જેઅ અ અરિહં લોગ-સવ્વ પુફ્ફ તમ સિદ્ધ જો દેવા ।
 ઉજ્જિં ચત્તા વેઆ-વચ્ચગ અહિગાર પઢમપયા ॥ ૪૨
 પઢમ-હિગારે વંદે, ભાવજિણે બીયએ ઉ દવ્વજિણે ।
 ઇંગચેઈય-ઠવણ જિણે, તઈય ચઉત્થંમિ નામજિણે ॥ ૪૩
 તિહુઅણ-ઠવણ જિણે પુણ, પંચમએ વિહરમાણ જિણ છઢે ।
 સત્તમએ સુયનાણં, અઢ્ઢમએ સવ્વ-સિદ્ધથુઈ ॥ ૪૪
 તિત્થાહિવ-વીરથુઈ, નવમે દસમે ય ઉજ્જયંત થુઈ ।
 અઢ્ઢાવયાઈ ઇંગદિસિ, સુદિદ્ધિસુર-સમરણા ચરિમે ॥ ૪૫
 નવ અહિગારા ઇહ, લલિઅવિત્થરાવિત્તિમાઈઅણુસારા ।
 તિન્નિ સુય-પરંપરયા, બીઓ દસમો ઇગારસમો ॥ ૪૬
 આવસસય-ચુણ્ણીએ, જં ભણિયં સેસયા જહિચ્છાએ ।
 તેણં ઉજ્જિંજતાઈ વિ, અહિગારા સુયમયા ચેવ ॥ ૪૭
 બીઓ સુયત્થયાઈ, અત્થઓ વન્નિઓ તહિં ચેવ ।
 સક્કત્થયંતે પઢિઓ, દવ્વારિહ-વસરિ પયઉત્થો ॥ ૪૮
 અસઢાઈન્નાણવજ્જં, ગીઅત્થ-અવારિઅં તિ મજ્જત્થા ।
 આયરણા વિ હુ આણત્તિ, વયણઓ સુબહુ મન્નંતિ ॥ ૪૯
 ચઉ વંદણિજ્જ જિણ મુણિ, સુય સિદ્ધા ઇહ સુરાય સરણિજ્જ
 ચઉહ જિણા નામ ઠવણ-દવ્વ ભાવ જિણ-ભેએણં ॥ ૫૦
 નામજિણા જિણનામા, ઠવણજિણા પુણ જિણિંદપડિમાઓ ।
 દવ્વજિણા જિણજીવા, ભાવજિણા સમવસરણત્થા ॥ ૫૧
 અહિગય-જિણ-પઢમથુઈ, બીયા સવ્વાણ તઈઅ નાણસ્સ ।
 વેયાવચ્ચગરાણં, ઉવઓગત્થં ચઉત્થથુઈ ॥ ૫૨

પાવખવણત્ય ઈરિઆઈ, વંદણવત્તિઆઈ છ નિમિત્તા ।
 પવયણ-સુર-સરણત્યં, ઉસ્સગ્ગો ઈઅ નિમિત્તક ॥ ૫૩
 ચઉ તસ્સ ઉત્તરીકરણ - પમુહ સદ્દાઈઆ ય પણ હેગિ ।
 વેયાવચ્ચગરત્તાઈ, તિન્નિ ઈઅ હેઉ બારસગં ॥ ૫૪
 અન્નત્યયાઈ બારસ, આગારા એવમાઈયા ચઉરો ।
 અગણી-પણિંદિ ઇિંદણ-બોહિ-ખોભાઈ ડક્કો ય ॥ ૫૫
 ઘોડગ લય ખંભાઈ, માલુ-દ્ધી નિઅલ સબરિ ખલિણ વહૂ ।
 લંબુત્તર થણ સંજઈ, ભમુહંગુલિ વાયસ કવિદ્ધો ॥ ૫૬
 સિરકંપ મૂઅ વારુણિ, પેહત્તિ ચઈજજ દોસ ઉસ્સગ્ગે ।
 લંબુત્તર થણ સંજઈ, ન દોસ સમણીણ સવહુ સદ્ધીણં ॥ ૫૭
 ઈરિ ઉસ્સગ્ગપમાણં, પણવીસુસ્સાસ અદ્ધ સેસેસુ ।
 ગંભીર-મહુર-સદં, મહત્થ-જુત્તં હવઈ થુત્તં ॥ ૫૮
 પડિકમણે ચેઈય જિમણ, ચરિમપડિકમણ સુઅણ પડિબોહે ।
 ચિઈવંદણ ઈઅ જઈણો, સત્ત ઉ વેલા અહોરત્તે ॥ ૫૯
 પડિકમઓ ગિહિણોવિ હુ, સગવેલા પંચવેલ ઈઅરસ્સ ।
 પૂઆસુ તિસંઝાસુ અ, હોઈ તિ-વેલા, જહન્નેણં ॥ ૬૦
 તંબોલ પાણ ભોયણ, વાણહ મેહુન્ન સુઅણ નિક્કવણં ।
 મુત્તુ-અ્યારં જૂઅં, વજજે જિણનાહ-જગઈએ ॥ ૬૧
 ઈરિનમુકાર નમુત્થુણ, અરિહંત થુઈ લોગ સવ્વ થુઈ પુકખ ।
 થુઈ સિદ્ધા વેઆ થુઈ, નમુત્થુ જાવંતિ થય જયવી ॥ ૬૨
 સવ્વોવાહિ વિસુદ્ધં, એવં જો વંદએ સયા દેવે ।
 દેવિંદવિંદ મહિઅં, પરમપયં પાવઈ લહું સો ॥ ૬૩

॥ શ્રી ગુરુવંદન ભાષ્ય ॥

ગુરુવંદણ-મહ તિવિહં, તં ફિટ્ટા છોભ બારસાવત્તં ।
 સિરનમણાઈસુ પઢમં, પુણ્ણ-ખમાસમણ-દુગિ બીઅં ॥ ૧
 જહ દૂઓ રાયાણં, નમિઉં કજજં નિવેઈઉં પચ્છા ।
 વીસજિજઓ વિ વંદિઅ, ગચ્છઈ એમેવ ઈત્થ દુગં ॥ ૨
 આયારસ્સ ઉ મૂલં, વિણઓ સો ગુણવઓ અ પડિવત્તી ।
 સા ય વિહિ-વંદણાઓ, વિહી ઈમો બારસાવત્તે ॥ ૩
 તઈયં તુ છંદણ-દુગે, તત્થ મિહો આઈમં સયલસંઘે ।
 બીયં તુ દંસણીણ ય, પયઢિઆણં ય તઈયં તુ ॥ ૪
 વંદણ-ચિઈ-કિઈકમ્મં, પૂઆકમ્મં ય વિણયકમ્મં ય ।
 કાયવ્વં કસ્સ વ ? કેણ વાવિ ? કાહેવ ? કઈ ખુત્તો ? ॥ ૫
 કઈ ઓણયં કઈ સિરં, કઈહિં વ આવસ્સએહિં પરિસુદ્ધં ? ।
 કઈ દોસ વિખ્ખમુક્કં, કિઈકમ્મં કીસ કીરઈ વા ॥ ૬
 પણનામ પણાહરણા, અજુગ્ગપણ જુગ્ગપણ ચઉ અદાયા ।
 ચઉદાય પણનિસેહા, ચઉ અણિસેહ-ઢકારણયા ॥ ૭
 આવસ્સય મુહણંતય, તણુપેહ-પણીસ-દોસ બત્તીસા ।
 છગુણ ગુરુઠવણ દુગ્ગહ, દુછવીસક્ખર ગુરુ પણીસા ॥ ૮
 પય અડવન્ન છઠાણા, છગુરુવયણા આસાયણ-તિત્તીસં ।
 દુવિહી દુવીસ-દારેહિં, ચઉસયા બાણઉઈ ઠાણા ॥ ૯
 વંદણયં ચિઈકમ્મં, કિઈકમ્મં પૂઅકમ્મ વિણય કમ્મં ।
 ગુરુવંદણ પણ નામા, દવ્વે ભાવે દુહાહરણા (દુહોહેણ) ૧૦

સીયલય ખુડએ વીર-કણ્ડ સેવગ દુ પાલએ સંબે ।
 પંચેએ દિક્કંતા, કિઈકમ્મે દવ્વ-ભાવેહિં ॥ ૧૧
 પાસત્થો ઓસન્નો, કુસીલ સંસત્તઓ અહાછંદો ।
 દુગ-દુગ તિ દુગણેગવિહા, અવંદણિજ્જા જિણમયંમિ ૧૨
 આયરિય ઉવજ્જાએ, પવત્તિ થેરે તહેવ રાયણિએ ।
 કિઈકમ્મ નિજ્જરઠ્ઠા, કાયવ્વ-મિમેસિં પંચણ્હં ॥ ૧૩
 માય પિઅ જિઠ્ઠભાયા, ઓમાવિ તહેવ સવ્વ રાયણિએ ।
 કિઈકમ્મ ન કારિજ્જા, ચઉસમણાઈ કુણંતિ પુણો ॥ ૧૪
 વિક્ષિપ્ત પરાહુત્તે, અ પમત્તે મા કયાઈ વંદિજ્જા ।
 આહારં નીહારં, કુણમાણે કાઉ-કામે અ ॥ ૧૫
 પસંતે આસણત્થે અ, ઉવસંતે ઉવઢિએ ।
 અણુન્નવિત્તુ મેહાવી, કિઈકમ્મં પઉંજઈ ॥ ૧૬
 પડિકમણે, સજ્જાએ, કાઉસ્સગ્ગા-વરાહ પાહુણાએ ।
 આલોયણ સંવરણે, ઉત્તમઢે ય વંદણયં ॥ ૧૭
 દોવણય-મહાજાયં, આવત્તા બાર ચઉસિર તિગુત્તં ।
 દુપવેસિગ નિક્ખમણં, પણવીસાવસય કિઈકમ્મે ॥ ૧૮
 કિઈકમ્મંપિ કુણંતો, ન હોઈ કિઈકમ્મ-નિજ્જરા-ભાગી ।
 પણવીસા-મન્નયરં, સાહૂ ઠાણં વિરાહંતો ॥ ૧૯
 દિક્કિ-પડિલેહ એગા, છ ઉઠ્ઠ-પફોડ તિગ-તિગંતરિઆ ।
 અક્ખોડ પમજ્જણયા, નવ નવ મુહપત્તિ પણવીસા ॥ ૨૦
 પાયાહિણેણ તિઅ તિઅ, વામેઅર બાહુ સીસ મુહ હિયએ ।
 અંસુઠ્ઠાહો પિઢે, ચઉ છપ્પય દેહ-પણવીસા ॥ ૨૧

આવસ્સએસુ જહ જહ, કુણઈ પયત્તં અહીણ-મઈરિત્તં ।
 તિવિહ-કરણોવઉત્તો, તહ તહ સે નિજજરા હોઈ ॥ ૨૨
 દોસ અણાઢિઅ થઢિઅ, પવિદ્ધ પરિપિંડિઅં ચ ટોલગઈ ।
 અંકુસ કચ્છભ-રિંગિઅ, મચ્છુવ્વત્તં મણપઉદ્ધં ॥ ૨૩
 વેઈયબદ્ધ ભયંતં, ભય ગારવ મિત્ત કારણા તિન્નં ।
 પડિણીય રુદ્ધ તજ્જિઅ, સઢ હીલિઅ વિપલિઉં-ચિયયં ૨૪
 દિદ્ધમદિદ્ધં સિંગં, કર તમ્મોઅણ અણિદ્ધણાલિદ્ધં ।
 ઊણં ઉત્તરયૂલિઅ, મૂઅં ઢઢર ચુડલિયં ચ ॥ ૨૫
 બત્તીસદોસ-પરિસુદ્ધં, કિઈકમ્મં જો પઉંજઈ ગુરૂણં ।
 સો પાવઈ નિવ્વાણં, અચિરેણ વિમાણવાસં વા ॥ ૨૬
 ઈહ છચ્ચ ગુણા વિણાઓ - વચાર માણાઈભંગ ગુરુપૂઆ ।
 તિત્થયરાણ ચ આણા, સુઅધમ્મા-રાહણા કિરિયા ॥ ૨૭
 ગુરુગુણજુત્તં તુ ગુરું, ઠાવિજજા અહવ તત્થ અક્ખાઈ ।
 અહવા નાણાઈ-તિઅં, ઠવિજજ સક્ખં ગુરુઅભાવે ॥ ૨૮
 અક્ખે વરાડએ વા, કઢે પુત્થે અ ચિત્તકમ્મે અ ।
 સબ્ભાવ-મસબ્ભાવં, ગુરુઠવણા-ઈત્તરાવકહા ॥ ૨૯
 ગુરુવિરહંમિ ઠવણા, ગુરુવએસોવદંસણત્થં ચ ।
 જિણવિરહંમિ જિણબિંબ-સેવણા-મંતાણં સહલં ॥ ૩૦
 ચઉદ્ધિસિ ગુરુગ્ગહો ઈહ, અહુદ્ધ તેરસ કરે સપરપક્ખે ।
 અણણુન્નાયસ્સ સયા, ન કપ્પએ તત્થ પવિસેઉં ॥ ૩૧
 પણ તિગ બારસ દુગ તિગ, ચઉરો છઢાણ પય ઈગુણતીસં ।
 ગુણતીસ સેસ આવસ્સયાઈ, સવ્વપય અડવન્ના ॥ ૩૨

ઈચ્છા ય અણુન્નવણા, અવ્વાબાહં ચ જત્ત જવણા ય ।
 અવરાહ-ખામણા વિ ય, વંદણ-દાયસ્સ છટ્ટાણા ॥ ૩૩
 છંદેણ-ણુજાણામિ, તહત્તિ તુબ્ભંપિ વટ્ટએ એવં ।
 અહમવિ ખામેમિ તુમં, વયણાઈ વંદણરિહસ્સ ॥ ૩૪
 પુરઓ પફ્ખાસન્ને, ગંતા ચિટ્ઠણ નિસીઅણા-યમણે ।
 આલોયણ પડિસુણણે, પુવ્વા-લવણે અ આલોએ ॥ ૩૫
 તહ ઉવદંસ નિમંતણ, ખદ્ધા-યયણે તહા અપડિસુણણે ।
 ખદ્ધત્તિ ય તત્થ ગએ, કિં તુમ તજ્જાય નોસુમણે ॥ ૩૬
 નો સરસિ કહં છિત્તા, પરિસંભિત્તા અણુટ્ટિયાઈ કહે ।
 સંથાર-પાયઘટ્ટણ, ચિટ્ઠુ-ચ્ચ-સમાસણે આવિ ॥ ૩૭
 ઈરિયા કુસુમિણુસગ્ગો, ચિઈવંદણ પુત્તિ વંદણા-લોયં ।
 વંદણ ખામણ વંદણ, સંવર ચઉછોભ દુસજ્જાઓ ॥ ૩૮
 ઈરિયા ચિઈવંદણ પુત્તિ વંદણં ચરિમ-વંદણા-લોયં ।
 વંદણ ખામણ ચઉછોભ, દિવસુસ્સગ્ગો દુસજ્જાઓ ॥ ૩૯
 એયં કિઈકમ્મ-વિહિં, જુંજંતા ચરણ-કરણ-માઉત્તા ।
 સાહૂ ખવંતિ કમ્મં, અણેગભવ-સંચિય-મણંતં ॥ ૪૦
 અપ્પમઈ ભવ્વ-બોહત્થં ભાસિયં વિવરિયં ચ જમિહ મએ ।
 તં સોહંતુ ગિયત્થા, અણાભિનિવેસી અમચ્છરિણો ॥ ૪૧

॥ શ્રી પચ્ચક્ખાણ ભાષ્ય ॥

દસ પચ્ચક્ખાણ ચઉવિહિ, આહાર દુવીસગાર અદુરુત્તા ।
 દસ વિગઈ તીસ વિગઈ-ગય દુહભંગા છ સુદ્ધિ ફલં ॥ ૧

અણાગય-મઈક્કંતં, કોડીસહિયં નિયંટિ અણગારં ।
 સાગાર નિરવસેસં, પરિમાણકં સકે અદ્ધા ॥ ૨
 નવકારસહિઅ પોરિસિ, પુરિમદ્દે-ગાસણે-ગઠાણે અ ।
 આયંબિલ અભતદ્દે, ચરિમે અ અભિગ્ગહે વિગઈ ॥ ૩
 ઉગ્ગએ સૂરે અ નમો, પોરિસિ પચ્ચક્ખ ઉગ્ગએ સૂરે ।
 સૂરે ઉગ્ગએ પુરિમં, અભતદ્દં પચ્ચખાઈ ત્તિ ॥ ૪
 ભણઈ ગુરુ સીસો પુણ, પચ્ચક્ખામિ ત્તિ એવ વોસિરઈ ।
 ઉવઓગિત્થ પમાણં, ન પમાણં વંજણચ્છલણા ॥ ૫
 પઢમે ઠાણે તેરસ, બીએ તિન્નિ ઉ તિગાઈ તઈઅંમિ ।
 પાણસ્સ ચઉત્થંમિ, દેસવગાસાઈ પંચમએ ॥ ૬
 નમુ પોરિસિ સદ્ધા, પુરિમ-વદ્ધ અંગુઢ્ઢમાઈ અડ તેર ।
 નિવિ વિગઈ બિલ તિય તિય, દુ ઈગાસણ એગઠાણાઈ ૭
 પઢમંમિ ચઉત્થાઈ, તેરસ બીયંમિ તઈય પાણસ્સ ।
 દેસવગાસં તુરિએ, ચરિમે જહ સંભવં નેયં ॥ ૮
 તહ મજ્જ પચ્ચક્ખાણેસુ, ન પિહુ સૂરુગ્ગ-યાઈ વોસિરઈ ।
 કરણવિહી ઉ ન ભન્નઈ, જહાવસીયાઈ બિઅછંદે ॥ ૯
 તહ તિવિહ પચ્ચક્ખાણે, ભન્નંતિ અ પાણગસ્સ આગારા ।
 દુવિહાહારે અચ્ચિત્ત, ભોઈણો તહ ય ફાસુજલે ॥ ૧૦
 ઈત્તુચ્ચિય ખવણંબિલ-નિવિયાઈસુ ફાસુયં ચિય જલં તુ ।
 સદ્ધા વિ પિયંતિ તહા, પચ્ચક્ખંતિ ય તિહાહારં ॥ ૧૧
 ચઉહાહારં તુ નમો, રત્તિપિ મુણીણ સેસ તિહ-ચઉહા ।
 નિસિ પોરિસિ પુરિમેગાસણાઈ સદ્ધાણ દુતિ-ચઉહા ॥ ૧૨

ખુહપસમ-ખમેગાગી, આહારિ વ એઈ દેઈ વા સાયં ।
 ખુહિઓ વ ખિવઈ કુદે, જં પંકુવમં તમાહારો ॥ ૧૩
 અસણે મુગ્ગો-યણ-સત્તુ-મંડ-પય-ખજજ-રબ્બ-કંદાઈ ।
 પાણે કંજિય જવ કયર, કક્કડો-દગ સુરાઈજલં ॥ ૧૪
 ખાઈમે ભત્તોસ ફલાઈ, સાઈમે સુંઠિ જીર અજમાઈ ।
 મહુ ગુડ તંબોલાઈ, અણહારે મોય નિંબાઈ ॥ ૧૫
 દો નવકારિ છ પોરિસિ, સગ પુરિમદ્દે ઈગાસણે અદ્દ ।
 સત્તેગઠાણિ અંબિલિ, અદ્દ પણ ચઉત્થિ છ પ્પાણે ॥ ૧૬
 ચઉ ચરિમે ચઉ-ભિગ્ગહિ, પણ પાવરણે નવદ્દ નિવ્વીએ ।
 આગારુક્ખિત્ત વિવેગ મુત્તું દવ વિગઈ નિયમિ-દ્દ ॥ ૧૭
 અન્ન સહ દુ નમુકારે, અન્ન સહ પચ્છ દિસ ય સાહુ સવ્વ ।
 પોરિસિ છ સદ્દપોરિસિ, પુરિમદ્દે સત્ત સમહતરા ॥ ૧૮
 અન્ન સહસ્સાગારિ અ, આઉંટણ ગુરુ અ પારિ મહ સવ્વ ।
 એગ બિઆસણિ અદ્દ ઉ, સગ ઈગઠાણે અઉંટ વિણા ૧૯
 અન્ન સહ લેવા ગિહ, ઉક્ખિત્ત પડુચ્ચ પારિ મહ સવ્વ ।
 વિગઈ નિવ્વિગએ નવ, પડુચ્ચ વિણુ અંબિલે અદ્દ ॥ ૨૦
 અન્ન સહ પારિ મહ સવ્વ, પંચ ખવણે છ પાણિ લેવાઈ ।
 ચઉ ચરિમંગુદ્દાઈ, ભિગ્ગહિ અન્ન સહ મહ સવ્વ ॥ ૨૧
 દુદ્ધ મહુ મજ્જા તિલ્લં, ચઉરો દવવિગઈ ચઉર પિંડદવા ।
 ઘય ગુલ દહિયં પિસિયં, મક્ખણ પક્કન્ન દો પિંડા ॥ ૨૨
 પોરિસિ સદ્દ-અવદ્દં, દુભત્ત નિવ્વિગઈ પોરિસાઈ સમા ।
 અંગુદ્દ-મુદ્દિ-ગંઠી, - સચિત્ત દવ્વાઈ-ભિગ્ગહિયં ॥ ૨૩

વિસ્સરણ-મણાભોગો, સહસાગારો સયં મુહપવેસો ।
 પચ્છન્નકાલ મેહાઈ દિસિ-વિવજજસુ દિસિમોહો ॥ ૨૪
 સાહુવયણ ઉગ્ધાડા, પોરિસિ તણુ-સુત્થયા સમાહિત્તિ ।
 સંઘાઈકજજ મહત્તર, ગિહત્થ-બંદાઈ સાગારી ॥ ૨૫
 આઉંટણ-મંગાણં, ગુરુ-પાહુણ-સાહુ ગુરુઅભુકાણં ।
 પરિઠાવણવિહિ-ગહિએ, જઈણ પાવરણિ કડિપટ્ટો ॥ ૨૬
 ખરડિય લૂહિઅ ડોવાઈ, લેવ સંસકક ડુચ્ચ મંડાઈ ।
 ઉક્ખિત્ત પિંડ વિગઈણ, મક્ખિયં અંગુલીહિં મણા ॥ ૨૭
 લેવાડં આયામાઈ, ઈઅર સોવીરમચ્છ-મુસિણજલં ।
 ધોઅણ બહુલ સસિત્થં, ઉસ્સેઈમ ઈઅર સિત્થ વિણા ૨૮
 પણ ચઉ ચઉ ચઉ દુ દુવિહ, છ ભક્ખ દુદ્ધાઈ વિગઈ ઈંગવીસં
 તિ દુ તિ ચઉવિહ અભક્ખા, ચઉ મહુમાઈ વિગઈ બાર ૨૯
 ખીર ઘય દહિઅ તિલ્લં,
 ગુડ(લ) પક્કન્નં છ ભક્ખ વિગઈઓ ।
 ગો-મહિસિ-ઉટ્ટિ-અય-એલગાણ પણ દુદ્ધ અહ ચઉરો ॥
 ઘય દહિઆ ઉટ્ટિ-વિણા,
 તિલ સરિસવ અયસિલકક તિલ્લચગિ ।
 દવગુડ પિંડગુડા દો, પક્કન્નં તિલ્લ-ઘય-તલિયં ॥ ૩૧
 પયસાડિ-ખીર-પેયા-વલેહિ દુદ્ધટ્ટિ દુદ્ધ વિગઈગયા ।
 દક્ખ બહુ અપ્પ તંદુલ, તચ્ચુન્નં-બિલસહિઅ દુદ્ધે ॥ ૩૨
 નિબ્ભંજણ વીસંદણ, પક્કોસહિતરિય કિટ્ટિ પક્કઘયં ।
 દહિએ કરંબ સિહરિણિ, સલવણ-દહિ ઘોલ ઘોલવડા ૩૩

તિલકુટ્ટી નિબ્બંજણ, પક્કતિલ પક્કુસહિ તરિય તિલ્લમલી ।
 સક્કર ગુલવાણય પાય, ખંડ અદ્ધકઢિ ઈક્ખુરસો ॥ ૩૪
 પૂરિય તવ પૂઆ બીય, પૂઅ તન્નેહ તુરિય ઘાણાઈ ।
 ગુલહાણી જલલપ્પસિ, ય પંચમો પૂત્તિકય પૂઓ ॥ ૩૫
 દુદ્ધ દહી ચઉરંગુલ, દવ ગુડ ઘય તિલ્લ એગ ભત્તુવરિં ।
 પિંડગુલ મક્ખણાણં, અદ્ધામલયં ચ સંસઠ્ઠં ॥ ૩૬
 દવ્વહયા વિગઈ વિગઈ-ગયં પુણો તેણ તં હયં દવ્વં ।
 ઉદ્ધરિએ તત્તંમિ ય, ઉક્કિઠ દવ્વં ઈમં ચન્ને ॥ ૩૭
 તિલસક્કુલિ વરસોલાઈ, રાયણંબાઈ, દક્ખવાણાઈ ।
 ડોલી તિલ્લાઈ ઈઅ, સરસુત્તમ દવ્વ લેવકડા ॥ ૩૮
 વિગઈગયા સંસઠ્ઠા, ઉત્તમદવ્વા ય નિવ્વિગઈયંમિ ।
 કારણજાયં મુત્તું, કપ્પંતિ ન ભુત્તું જં વુત્તં ॥ ૩૯
 વિગઈ વિગઈભીઓ, વિગઈગયં જો અ ભુંજએ સાહૂ ।
 વિગઈ વિગઈ-સહાવા, વિગઈ વિગઈ બલા નેઈ ॥ ૪૦
 કુત્તિય મચ્છિય ભામર, મહું તિહા કઠ પિઠ મજ્જ દુહા ।
 જલ થલ ખગ મંસ તિહા, ઘયવ્વ મક્ખણ ચઉ અભક્ખા ૪૧
 મણ વયણ કાય મણવય, મણતણુ વયતણુ તિજોગિ સગસત્ત ।
 કર કારણુમઈ દુ તિ જુઈ, તિકાલિ સીયાલ-ભંગ-સયં ૪૨
 એયં ચ ઉત્તકાલે, સયં ચ મણ વયણ તણૂહિં પાલણિયં ।
 જાણગ-જાણગ પાસ ત્તિ, ભંગ ચઉગે તિસુ અણુન્ના ॥ ૪૩
 ફાસિય પાલિય સોહિય, તીરિય કિટ્ઠિય આરાહિઅ છ સુદ્ધં ।
 પચ્ચક્ખાણં ફાસિય, વિહિણોચિય-કાલિ જં પત્તં ॥ ૪૪

પાલિય પુણ પુણ સરિયં, સોહિય ગુરુદત્ત સેસ ભોયણઓ ।
 તીરિય સમહિય કાલા, કિટ્ટિય ભોયણ સમય સરણા ॥૪૫
 ઈઅ પડિઅરિઅં આરાહિયં, તુ અહવા છ સુદ્ધિ સદ્દહણા ।
 જાણણ વિણય-શુભાસણ, અણુપાલણ ભાવસુદ્ધિત્તિ ॥૪૬
 પચ્ચક્ખાણસ્સ ફલં, ઈહ પરલોએ ય હોઈ દુવિહં તુ ।
 ઈહલોએ ધમ્મિલાઈ, દામન્નગ-માઈ પરલોએ ॥ ૪૭
 પચ્ચક્ખાણમિણં સેવિગિણ, ભાવેણ જિણવરુદ્ધિં ।
 પત્તા અણંતજીવા, સાસય-સુક્ખં અણાબાહં ॥ ૪૮

॥ પ્રથમ કર્મગ્રંથ ॥

સિરિવીરજિણં વંદિઅ, કમ્મવિવાગં સમાસઓ વુચ્છં ।
 કીરઈ જિએણ હેગિહિં, જેણં તો ભન્નએ કમ્મં ॥ ૧
 પયઈ-ઠિઈ-રસ-પએસા, તં ચઉહા મોઅગસ્સ દિઠંતા ।
 મૂલપગઈઠ ઉત્તર-પગઈ અડવન્નસયભેયં ॥ ૨
 ઈહ નાણદંસણાવરણ - વેઅમોહાઉ-નામગોઆણિ ।
 વિગ્ધં ચ પણનવદ્ધુ-અઠ્ઠવીસ ચઉતિસયદ્ધુપણવિહં ॥ ૩
 મઈસુઅઓહીમણકેવલાણિ, નાણાણિ તત્થ મઈનાણં ।
 વંજણવગ્ગહ ચઉહા, મણનયણવિણિંદિયચઉક્કા ॥ ૪
 અત્થુગ્ગહ-ઈહાવાય - ધારણા કરણ-માણસેહિં છહા ।
 ઈય અઠ્ઠવીસ-ભેઅં, ચઉદસહા, વીસહા વ સુયં ॥ ૫
 અક્ખર સન્ની સમ્મં, સાઈઅં ખલુ સપજજવસિઅં ચ ।
 ગમિયં અંગપવિઠં, સત્ત વિ એએ સપડિવક્ખા ॥ ૬

પજજયઅક્ખર-પયસંઘાયા, પડિવત્તિ તહ ય અણુઓગો ।
 પાહુડપાહુડ-પાહુડ - વત્થૂ પુવ્વા ય સસમાસા ॥ ૭
 અણુગામિ વહ્મમાણય - પડિવાઈયરવિહા છહા ઓહી ।
 રિઉમઈ-વિઉલમઈ મણ - નાણં કેવલભિગવિહાણં ॥ ૮
 એસિં જં આવરણં, પડુવ્વ ચક્ખુસ્સ તં તયાવરણં ।
 દંસણ ચઉ પણ નિદ્ધા, વિત્તિસમં દંસણાવરણં ॥ ૯
 ચક્ખૂ દિટ્ઠિ-અચક્ખૂ, સેસિંદિઅ-ઓહિકેવલેહિં ચ ।
 દંસણમિહ સામન્નં, તસ્સાવરણં તયં ચઉહા ॥ ૧૦
 સુહપડિબોહા નિદ્ધા, નિદ્ધાનિદ્ધા ય દુક્ખપડિબોહા ।
 પયલા ઠિઓવવિક્કસ્સ, પયલપયલા ઉ ચંકમઓ ॥ ૧૧
 દિણચિંતિ-અત્થકરણી, થીણદ્ધી અદ્ધચક્કિ-અદ્ધબલા ।
 મહુલિત્તખગ્ગધારા- લિહણં વ દુહાઉ વેઅણિઅં ॥ ૧૨
 ઓસન્નં સુરમણુએ, સાયમસાયં તુ તિરિઅ-નિરએસુ ।
 મજ્જં વ મોહણીઅં, દુવિહં દંસણ-ચરણમોહા ॥ ૧૩
 દંસણમોહં તિવિહં, સમ્મં મીસં તહેવ મિચ્છત્તં ।
 સુદ્ધં અદ્ધવિસુદ્ધં, અવિસુદ્ધં તં હવઈ કમસો ॥ ૧૪
 જિઅઅજિઅપુણ્ણપાવા-સવસંવરબંધમુક્ખનિજ્જરણા ।
 જેણં સદ્દહઈ તયં, સમ્મં ખઈગાઈ-બહુભેઅં ॥ ૧૫
 મીસા ન રાગદોસો, જિણધમ્મે અંતમુહુ જહા અન્ને ।
 નાલિયરદીવ-મણુણો, મિચ્છં જિણધમ્મ-વિવરીઅં ॥ ૧૬
 સોલસ કસાય નવ નોકસાય, દુવિહં ચરિત્તમોહણિઅં ।
 અણઅપચ્ચક્ખાણા, પચ્ચક્ખાણા ય સંજલણા ॥ ૧૭

જાજીવ વરિસ-ચઉમાસ પક્ષગા નિરયતિરિઅ-નર-અમરા ।
 સમ્માણુ-સવ્વવિરઈ, અહખાયચરિત્ત-ધાયકરા ॥ ૧૮
 જલ-રેણુ-પુઢવિ-પવ્વય-રાઈસરિસો ચઉવ્વિહો કોહો ।
 તિણિસલયા-કઢકિઅ - સેલત્થંભોવમો માણો ॥ ૧૯
 માયાવલેહિ-ગોમુત્તિ-મિંઢસિંગ ઘણવંસિમૂલ-સમા ।
 લોહો હલિદ્ધખંજણ-કદ્દમકિમિરાગસામાણો (સારિચ્છો) ૨૦
 જસ્સુદયા હોઈ જિએ, હાસ રઈ અરઈ સોગ ભય કુચ્છા ।
 સનિમિત્તમન્નહા વા, તં ઈહ હાસાઈમોહણિયં ॥ ૨૧
 પુરિસિત્થિતદ્દુભયં પઈ, અહિલાસો, જવ્વસા હવઈ સો ઉ ।
 થી-નર-નપુ-વેઉદ્દઓ, કુંકુમ-તણ-નગર દાહસમો ॥ ૨૨
 સુર નર તિરિ-નિરયાગિ, હડિસરિસં નામકમ્મ ચિત્તિસમં ।
 બાયાલ-તિનવઈવિહં, તિઉત્તરસયં ચ સત્તઢી ॥ ૨૩
 ગઈ-જાઈ તણુ ઉવંગા, બંધણ-સંઘાયણાણિ સંઘયણા ।
 સંઠાણ વન્નગંધરસ-ફાસ-અણુપુવ્વિ વિહગગઈ ॥ ૨૪
 પિંડપયડિત્તિ ચઉદ્દસ, પરઘા - ઉસ્સાસ-આયવુજજોઅં ।
 અગુરુલહુ-તિત્થ નિમિણો-વઘાયમિઅ અઢ્ઢ પત્તેઆ ૨૫
 તસ-બાયર-પજજત્તં, પત્તેય-થિરં સુભં ચ સુભગં ચ ।
 સુસરાઈજજજસં, તસ-દસગં થાવરદસં તુ ઈમં ॥ ૨૬
 થાવર-સુહુમ-અપજજં,
 સાહારણ-અથિર-અસુભ-દુભગાણિ ।
 દુસ્સર-ણાઈજજા-જસ-મિઅ નામે સેઅરા વીસં ॥ ૨૭

તસયઉ થિરછક્કં, અથિરછક્કં સુહુમતિગ થાવરચઉક્કં ।
 સુભગતિગાઈ વિભાસા, તયાઈસંખાહિ પયડીહિં ॥ ૨૮
 વન્નચઉ-અગુરુ લહુ ચઉ,
 તસાઈ-દુ-તિ-ચઉર-છક્કમિચ્ચાઈ ।
 ઈઅ અન્નાવિ વિભાસા, તયાઈસંખાહિ પયડીહિં ॥ ૨૯
 ગઈઆઈણ ઉ કમસો, ચઉપણ-પણતિપણ-પંચછછક્કં ।
 પણદુગ-પણકચઉદુગ, ઈઅ ઉત્તરભેય પણસઢી ॥ ૩૦
 અડવીસજુઆ તિનવઈ, સંતે વા પનરબંધણે તિસયં ।
 બંધણસંઘાયગહો, તણૂસુ સામન્ન-વણણચઉ ॥ ૩૧
 ઈઅ સત્તઢી બંધોદએ, ય ન ય સમ્મ-મીસયા બંધે ।
 બંધુદએ સત્તાએ, વીસ-દુવીસઢવણણસયં ॥ ૩૨
 નિરચતિરિ-નરસુરગઈ,
 ઈગભિઅતિઅ-ચઉપણિંદિ જાઈઓ ।
 ઓરાલવિઉવ્વાહારગ-તેઅકમ્મણ પણસરીરા ॥ ૩૩
 બાહૂરુ પિઢિ સિર ઉર, ઉચરંગ ઉવંગ અંગુલીપમુહા ।
 સેસા અંગોવંગા, પઢમતણુતિગસ્સુવંગાણિ ॥ ૩૪
 ઉરલાઈ-પુગ્ગલાણં, નિબદ્ધ-બજ્જંતયાણ સંબંધં ।
 જં કુણઈ જઉસમં તં, બંધણ-મુરલાઈતણુનામા ॥ ૩૫
 જં સંઘાયઈ, ઉરલાઈ-પુગ્ગલે તિ(ત)ણગણં વ દંતાલી ।
 તં સંઘાયં બંધણ-મિવ તણુનામેણ પંચવિહં ॥ ૩૬
 ઓરાલવિઉવ્વાહારયાણ-સગ-તેઅ-કમ્મજુત્તાણં ।
 નવ બંધણાણિ ઈઅર દુ, સહિયાણં તિન્નિ તેસિં ચ ॥ ૩૭

સંઘયણમઢિનિયઓ, તં છદ્ધા વજ્જરિસહનારાયં ।
 તહ રિસહનારાયં, નારાયં અદ્ધનારાયં ॥ ૩૮
 કીલિય છેવઢં ઈહ, રિસહો પટ્ટો અ કીલિઆ વજ્જં ।
 ઉભઓ મક્કડબંધો, નારાયં ઈમમુરાલંગે ॥ ૩૯
 સમયઉરંસં નિગ્ગોહ, સાઈ ખુજ્જાઈ વામણં હુંડં ।
 સંઠાણા વણ્ણા કિણ્ણ-નીલ-લોહિઅ-હલિદ્ધ-સિઆ ॥ ૪૦
 સુરહિ-દુરહી રસા પણ, તિત્ત-કડુ-કસાય-અંબિલા-મહુરા ।
 ફાસા ગુરુલહુ-મિઉખર-સીઉણ્ણ-સિણિદ્ધરુદ્ધપઢા ॥ ૪૧
 નીલ-કસિણં દુગંધં, તિત્તં કડુઅં ગુરં ખરં રુદ્ધં ।
 સીઅં ચ અસુહનવગં, ઈક્કારસગં સુભં સેસં ॥ ૪૨
 ચઉહગઈવ્વ-શુપુવ્વી, ગઈપુવ્વિદ્ધુગં તિગં નિયાઉજુઅં ।
 પુવ્વીઉદ્ધઓ વક્કે, સુહઅસુહવસુદ્ધિવિહગગઈ ॥ ૪૩
 પરઘા-ઉદયા પાણી, પરેસિં બલિણંપિ હોઈ દુદ્ધરિસો ।
 ઊસસણ-લદ્ધિજુત્તો, હવેઈ ઊસાસનામ-વસા ॥ ૪૪
 રવિબિંબે ઉ જિઅંગં, તાવજુઅં આયવાઉ ન ઉ જલણે ।
 જમુસિણફાસસ્સ તહિં, લોહિઅવણ્ણસ્સ ઉદઉત્તિ ॥ ૪૫
 અણુસિણપયાસરૂવં, જિઅંગમુજ્જોઅએ ઈહુજ્જોઆ ।
 જઈ-દેવુત્તરવિક્કિઅ, જોઈસ-ખજ્જોઅમાઈવ્વ ॥ ૪૬
 અંગં ન ગુરુ ન લહુઅં, જાયઈ જીવસ્સ અગુરુલહુઉદયા ।
 તિત્થેણ તિહુઅણસ્સવિ, પુજ્જો સે ઉદઓ કેવલિણો ॥ ૪૭
 અંગોવંગ-નિઅમણં, નિમ્માણં કુણઈ સુત્તહારસમં ।
 ઉવઘાયા ઉવહમ્મઈ, સતણુવયવ-લંબિગાઈહિં ॥ ૪૮

બિતિયઉપણિંદિઅતસા, બાયરઓ બાયરા જિઆ થૂલા ।
 નિઅનિઅપજજતિજુઆ, પજજતા લલ્હિ-કરણેહિં ॥ ૪૯
 પત્તેઅતણૂ પત્તે - ઉદએણં દંતઅઢિમાઈ થિરં ।
 નાભુવરિ સિરાઈ સુહં, સુભગાઓ સવ્વજણઈઢો ॥ ૫૦
 સુસરા મહુરસુહણી, આઈજજા સવ્વલોય-ગિજજવઓ ।
 જસઓ જસ-કિત્તીઓ, થાવરદસગં વિવજજત્થં ॥ ૫૧
 ગોઅં દુહુચ્ચનીઅં, કુલાલ ઈવ સુધડભુંભલાઈઅં ।
 વિગ્ધં દાણે લાભે, ભોગુવભોગેસુ વીરિએ અ ॥ ૫૨
 સિરિહરિઅ-સમં એઅં, જહ પડિકૂલેણ તેણ રાયાઈ ।
 ન કુણઈ દાણાઈઅં, એવં વિગ્ધેણ જીવો વિ ॥ ૫૩
 પડિણીઅત્તણ-નિણહવ, - ઉવઘાય-પઓસ-અંતરાએણં ।
 અચ્ચાસાયણયાએ, આવરણદુગં જિઓ જયઈ ॥ ૫૪
 ગુરુભત્તિ ખંતિ-કરુણા, વય-જોગ-કસાયવિજય-દાણજુઓ ।
 દઢધમ્માઈ અજજઈ, સાયમસાયં વિવજજયઓ ॥ ૫૫
 ઉમ્મગ્ગદેસણા-મગ્ગ-નાસણા-દેવદવ્વહરણેહિં ।
 દંસણમોહં જિણમુણિ-ચેઈઅ-સંઘાઈ-પડિણીઓ ॥ ૫૬
 દુવિહંપિ ચરણમોહં, કસાયહાસાઈ-વિસય-વિવસમણો ।
 બંધઈ નિરયાઉ મહા-રંભપરિગ્ગહ-રઓ રુદ્ધો ॥ ૫૭
 તિરિઆઉ ગૂઢહિઅઓ, સઢો સસલ્લો તહા મણુસ્સાઊ ।
 પયઈઈ તણુકસાઓ, દાણરુઈ મજ્જિમગુણો અ ॥ ૫૮
 અવિરયમાઈ સુરાઉં, બાલતવોડકામનિજજરો જયઈ ।
 સરલો અગારવિલ્લો, સુહનામં અન્નહા અસુહં ॥ ૫૯

ગુણપેહી મયરહિઓ, અજઝયણ-જઝાવણારુઈ નિચ્ચં ।
 પકુણઈ જિણાઈભત્તો, ઉચ્ચં નીઅં ઈઅરહા ઉ ॥ ૬૦
 જિણપૂઆ-વિગ્ધકરો, હિંસાઈ-પરાયણો જયઈ વિગ્ધં ।
 ઈઅ કમ્મવિવાગોડયં, લિહિઓ દેવિંદસૂરીહિં ॥ ૬૧

॥ બીજો કર્મગ્રંથ ॥

તહ થુણિમો વીરજિણં, જહ ગુણઠાણેસુ સયલકમ્માઈ ।
 બંધુદઓદીરણયા-સત્તાપત્તાણિ ખવિઆણિ ॥ ૧
 મિચ્છે સાસણ મીસે, અવિરય દેસે પમત્ત અપમત્તે ।
 નિઅટ્ટિ અનિઅટ્ટિ, સુહુમુવસમ ખીણસજોગિઅજોગિગુણા ૨
 અભિનવકમ્મગ્ગહણં, બંધો ઓહેણ તત્થ વીસસયં ।
 તિત્થયરાહારગદ્દુગ-વજ્જં મિચ્છંમિ સતરસયં ॥ ૩
 નરયતિગ જાઈથાવર - ચઉ હુંડાયવ-છિવટ્ટ-નપુ મિચ્છં ।
 સોલંતો ઈગહિઅસય, સાસણિ તિરિથીણદ્દુહગતિગં ॥ ૪
 અણમજ્જાગિઈસંઘયણ - ચઉનિઉજ્જોઅ-કુખગઈત્થિત્તિ ।
 પણવીસંતો મીસે, ચઉસયરિ દુઆઉઅ-અબંધા ॥ ૫
 સમ્મે સગસયરિ જિણાઉ, બંધિ વઈરનરતિઅભિઅકસાયા ।
 ઉરલદ્દુગંતો દેસે, સત્તઠ્ઠી તિઅકસાયંતો ॥ ૬
 તેવટ્ટિ પમત્તે સોગ, અરઈ અથિરદ્દુગ અજસ અસ્સાયં ।
 વુચ્છિજ્જ છચ્ચ સત્ત વ, નેઈ સુરાઉં જયા નિટ્ઠં ॥ ૭
 ગુણસટ્ઠિ અપ્પમત્તે, સુરાઉ બંધંતુ જઈ ઈહાગચ્છે ।
 અન્નહ અઢાવન્ના, જં આહારગદ્દુગં બંધે ॥ ૮

અડવન્ન અપુવ્વાઈમિ, નિદ્દદ્દુગંતો છપન્ન પણ ભાગે ।
 સુરદુગ-પણિદિ-સુખગઈ, - તસનવ ઉરલવિણુ તણુવંગાલ
 સમયઉરનિમિણજિણવન્ન - અગુરુલહુયઉછલંસિ તીસંતો ।
 ચરમે છવીસબંધો, હાસ-રઈ-કુચ્છ-ભય-ભેઓ ॥ ૧૦
 અનિઅટ્ટિ-ભાગપણગે, ઈગેગહીણો દુવીસવિહબંધો ।
 પુમ સંજલણ-ચઉણહં, કમેણ છેઓ સતર સુહુમે ॥ ૧૧
 ચઉદંસણુચ્ચજસનાણ, વિગ્ધદસગંતિ સોલસુચ્છેઓ ।
 તિસુ સાયબંધ છેઓ, સજોગિ બંધંતુડણંતો અ ॥ ૧૨
 ઉદઓ વિવાગવેઅણ-મુદીરણમપત્તિ ઈહ દુવીસસયં ।
 સતરસયં મિચ્છે મીસ, - સમ્મ-આહાર-જિણણુદયા ॥ ૧૩
 સુહુમતિગાયવ મિચ્છં, મિચ્છંતં સાસણે ઈગારસયં ।
 નિરયાણુપુવ્વિ-ણુદયા, અણથાવર-ઈગવિગલઅંતો ॥ ૧૪
 મીસે સયમણુપુવ્વી- ડણુદયા મીસોદએણ મીસંતો ।
 ચઉસયમજએ સમ્મા -ડણુપુવ્વિખેવા બિઅકસાયા ॥ ૧૫
 મણુતિરિણુપુવ્વિ વિઉવક, દુહગઅણાઈજજદુગસતરછેઓ ।
 સગસીઈ દેસિ તિરિગઈ - આઉ નિઉજજોઅતિકસાયા ૧૬
 અકચ્છેઓ ઈગસી, પમત્તિ આહારજુઅ (ગ)લ -પફખેવા ।
 થીણતિગાહારગદુગ - છેઓ છસ્સયરિ અપમત્તે ॥ ૧૭
 સમ્મતંતિમસંઘયણ-તિઅગચ્છેઓ બિસત્તરિ અપુવ્વે ।
 હાસાઈછક્ક-અંતો, છસકિ અનિઅટ્ટિ વેઅતિગં ॥ ૧૮
 સંજલણતિગં છ-છેઓ, સકિ સુહુમંમિ તુરિઅલોભંતો ।
 ઉવસંતગુણે ગુણસકિ, રિસહનારાયદુગઅંતો ॥ ૧૯

સગવન્ન ખીણદુયરિમિ, નિદ્દદુગંતો અ ચરિમિ પણવન્ના ।
 નાણંતરાયદંસણ, - ચઉ છેઓ સજોગિ બાયાલા ॥ ૨૦
 તિથુદયા ઉરલા-થિર, - ખગઈદુગ પરિત્તતિગ છ સંઠાણા ।
 અગુરુલહુ-વન્નચઉનિમિણ - તેઅકમ્માઈ સંઘયણં ॥ ૨૧
 દૂસર સૂસર સાયા, -સાએગયરં ચ તીસવુચ્છેઓ ।
 બારસ અજોગિ સુભગાઈજજ-જસન્નયરવેઅણિઅં ॥ ૨૨
 તસતિગપણિંદિમણુઆઉ ગઈજિણુચ્ચંતિચરિમસમયંતો ।
 ઉદઉવ્વુદીરણા પર -મપમત્તાઈ-સગગુણેસુ ॥ ૨૩
 એસા પયડિતિગૂણા, વેયણિયાહારજુઅલ-થીણતિગં ।
 મણુઆઉ પમતંતા, અજોગિ અણુદીરગો ભયવં ॥ ૨૪
 સત્તા કમ્માણ ઠિઈ, બંધાઈલદ્ધ-અત્તલાભાણં ।
 સંતે અડયાલસયં, જા ઉવસમુ વિજિણુ બિઅતઈએ ॥ ૨૫
 અપ્પુવ્વાઈચઉક્કે, અણતિરિનિરયાઉ વિણુ બિયાલસયં ।
 સમ્માઈચઉસુ સત્તગ-ખયંમિ ઈગચત્તસયમહવા ॥ ૨૬
 ખવગં તુ પપ્પ ચઉસુવિ, પણયાલં નિરયતિરિસુરાઉ વિણા ।
 સત્તગવિણુ અડતીસં, જા અનિઅટ્ટી-પઢમભાગો ॥ ૨૭
 થાવરતિરિનિરયાયવ-દુગ થીણતિગેગ વિગલ સાહારં ।
 સોલખઓ દુવીસસયં, બિઅંસિ બિઅતિઅકસાયંતો ॥ ૨૮
 તઈઆઈસુ ચઉદસતેર, બારછપણ-ચઉતિહિયસય કમસો ।
 નપુઈત્થિહાસછગપુંસ તુરિઅકોહ મય-માય-ખઓ ॥ ૨૯
 સુહુમિ દુસય લોહંતો, ખીણદુયરિમેગસય દુનિદ્ધખઓ ।
 નવનવઈ ચરિમસમએ, ચઉદંસણ-નાણવિગ્ધંતો ॥ ૩૦

પણસીઈ સજોગિ અજોગિ, દુયરિમે દેવખગઈગંધદુગં ।
 ફાસકે વન્નરસતણુ-બંધણસંઘાયપણ નિમિણં ॥ ૩૧
 સંઘયણઅથિરસંઠાણ-છક્ક અગુરુલહુયઉ અપજજતં ।
 સાયં વ અસાયં વા, પરિતુવંગતિગ સુસર નિઅં ॥ ૩૨
 બિસયરિખઓ, અ ચરિમે, તેરસમણુઅતસતિગજસાઈજજં ।
 સુભગ-જિણુચ્ચ-પણિંદિઅ - સાયાસાએગયર-છેઓ ॥ ૩૩
 નરઅણુપુવ્વિવિણા વા, બારસ ચરિમસમયંમિ જો ખવિઉં ।
 પત્તો સિદ્ધિં દેવિંદ - વંદિઅં નમહ તં વીરં ॥ ૩૪

॥ ત્રીજો કર્મગ્રંથ ॥

બંધવિહાણ-વિમુક્કં, વંદિય સિરિવદ્ધમાણ-જિણચંદં ।
 ગઈ-આઈસું વુચ્છં, સમાસઓ બંધસામિત્તં ॥ ૧
 ગઈ ઈંદિએ ય કાએ, જોએ વેએ કસાય નાણે ય ।
 સંજમ દંસણ લેસા, ભવ સમ્મે સન્નિ આહારે ॥ ૨
 જિણ સુરવિઉવાહારદુ, દેવાઉ ય નિરય સુહુમ વિગલતિગં ।
 એગિંદિ થાવરાયવ-નપુ મિચ્છં હુંડ છેવટ્ઠં ॥ ૩
 અણમજ્ઝાગિઈસંઘયણ કુખગઈનિયઈત્થિદુહગથીણતિગં ।
 ઉજ્જોઅ તિરિદુગં તિરિ, - નરાઉ નરઉરલદુગ - રિસહંજ
 સુરઈગુણવીસવજજં, ઈગસઉઓહેણ બંધહિં નિરયા ।
 તિત્થ વિણા મિચ્છિ સયં, સાસણિ નપુયઉવિણા છનુઈ ૫
 વિણુઅણછવીસ મીસે, બિસયરિ સમ્મંમિ જિણનરાઉજુઆ ।
 ઈઅ રયણાઈસુ ભંગો, પંકાઈસુ તિત્થયર-હીણો ॥ ૬

અજિણમણુઆઉ ઓહે, સત્તમિએ નરદુગુચ્ચવિણુ મિચ્છે ।
 ઈગનવઈ સાસાણે, તિરિઆઉ નપુંસચઉ વજજં ॥ ૭
 અણચઉવીસ વિરહિઆ, સનરદુગુચ્ચા ય સચરિ મીસદુગે ।
 સતરસઓ ઓહિ મિચ્છે, પજજતિરિઆ વિણુ જિણાહારંટ
 વિણુ નિરચસોલ સાસણિ, સુરાઉ અણએગતીસ વિણુ મીસે ।
 સસુરાઉ સચરિ સમ્મે, બીઅકસાએ વિણા દેસે ॥ ૮
 ઈય ચઉગુણેસુ વિ નરા, પરમજયા સજિણઓહુ દેસાઈ ।
 જિણઈક્કારસહીણં, નવસચ અપજત્ત-તિરિઅનરા ॥ ૧૦
 નિરચવ્વ સુરા નવરં, ઓહે મિચ્છે ઈગિંદિતિગ-સહિઆ ।
 કપ્પદુગે વિ ય એવં, જિણહીણો જોઈ-ભવણ-વણે ॥ ૧૧
 રચણુવ્વ સણંકુમારાઈ, આણયાઈ ઉજજોચચઉ-રહિઆ ।
 અપજજતિરિઅવ્વ નવસચ, મિગિંદિપુઢવિજલતરુવિગલે ॥
 છનવઈ સાસણિ વિણુ સુહુમતેર, કેઈ પુણ બિંતિ ચઉનવઈ ।
 તિરિઅનરાગિહિં વિણા, તણુપજજત્તિં ન જંતિ જઓ ॥ ૧૩
 ઓહુ પણિંદિતસે ગઈ-તસે જિણિક્કારનરતિગુચ્ચવિણા ।
 મણવચજોગે ઓહો, ઉરલે નરભંગુ તમ્મિસ્સે ॥ ૧૪
 આહારછગવિણોહે, ચઉદસસઉ મિચ્છિ જિણપણગહીણં ।
 સાસણિ ચઉનવઈ વિણા, તિરિઅનરાગિ સુહુમતેર ॥ ૧૫
 અણચઉવીસાઈ વિણા, જિણપણજુઅ સમ્મિ જોગિણો સાચં ।
 વિણુ તિરિનરાઉ કમ્મે, વિ એવમાહારદુગિ ઓહો ॥ ૧૬
 સુરઓહો વેઉવ્વે, તિરિઅનરાઉ-રહિઓ અ તમ્મિસ્સે ।
 વેઅતિગાઈમ બિઅતિઅ, કસાય નવ દુચઉપંચગુણા ૧૭

સંજલણતિગે નવ દસ, લોભે ચઉ અજઈ દુતિ અનાણતિગે ।
 બારસ અચક્ષુચક્ષુસુ, પઢમા અહખાય ચરિમચડી ૧૮
 મણનાણિ સગ જયાઈ, સમઈઅછેઅચઉ દુન્નિ પરિહારે ।
 કેવલદુગિ દો ચરમા - જયાઈ નવ મઈસુઓહિદુગે ॥ ૧૯
 અડ ઉવસમિ ચઉ વેઅગિ, ખઈએ ઈક્કાર મિચ્છતિગિ દેસે ।
 સુહુમિ સઠાણં તેરસ, આહારગિ નિઅનિઅગુણોહો ॥ ૨૦
 પરમુવસમિ વટંતા, આઉં ન બંધંતિ તેણ અજયગુણે ।
 દેવમણુઆઉ હીણો, દેસાઈસુ પુણ સુરાઉ વિણા ॥ ૨૧
 ઓહે અઢારસયં, આહારદુગૂણ-માઈ લેસતિગે ।
 તં તિત્થોણં મિચ્છે, સાણાઈસુ સવ્વહિં ઓહો ॥ ૨૨
 તેડી નિરયનવૂણા, ઉજજોઅચઉ નિરયબાર વિણુ સુક્કા ।
 વિણુ નિરયબાર પમ્હા, અજિણાહારા ઈમા મિચ્છે ॥ ૨૩
 સવ્વગુણ ભવ્વસન્નિસુ,
 ઓહુ અભવ્વા અસન્નિ મિચ્છિસમા ।
 સાસણિ અસન્નિ સન્નિવ્વ, કમ્મણભંગો અણાહારે ॥ ૨૪
 તિસુ દુસુ સુક્કાઈગુણા, ચઉ સગ તેરત્તિ બંધસામિત્તં ।
 દેવિંદસૂરિ-રઈઅં, નેઅં કમ્મત્થયં સોઉં ॥ ૨૫

॥ ચોથો કર્મગ્રંથ ॥

નમિઅ જિણં જિઅમગ્ગણ, - ગુણઠાણુવઓગજોગલેસાઓ ।
 બંધપ્પબહૂ ભાવે, સંખિજજાઈ કિમવિ વુચ્છં ॥ ૧
 (નમિય જિણં વત્તવ્વા, ચઉદસ-જિઅઠાણએસુ ગુણઠાણા ।
 જોગુવઓગો લેસા, બંધુદઓદીરણા સત્તા) ॥ ૧

(તહ મૂલ ચઉદ મગ્ગણ, - ઠાણેસુ બાસકિ ઉત્તરેસું ચ ।
 જિઅ-ગુણ જોગુવઓગા, લેસપ્પબહું ચ છઠાણા) ॥ ૨
 (ચઉદસગુણેસુ જિઅ જોગુ-વઓગલેસા ચ બંધહેઉ ચ ।
 બંધાઈચઉ અપ્પા, - બહું ચ તો ભાવસંખાઈ) ॥ ૩
 ઈહ સુહુમબાયરેગિંદિ બિતિચઉ-અસન્નિસન્નિપંચિંદી ।
 અપજત્તા પજજત્તા, કમેણ ચઉદસ જિઅઠાણા ॥ ૨
 બાયરઅસન્નિવિગલે,
 અપજિજ પઢમબિઅ સન્નિઅપજજત્તે ।
 અજયજુઅ સન્નિપજજે, સવ્વગુણા મિચ્છ સેસેસુ ॥ ૩
 અપજત્તછક્કિ કમ્મુરલ-મીસ જોગા અપજજસન્નિસુ તે ।
 સવિઉવ્વમીસએસું, તણુપજજેસું ઉરલમન્ને ॥ ૪
 સવ્વે સન્નિપજજત્તે, ઉરલં સુહુમે સભાસુ તં ચઉસુ ।
 બાયરિ સવિઉવ્વિદુગં, પજજસન્નિસુ બાર ઉવઓગા ॥ ૫
 પજજચઉરિંદિ-અસન્નિસુ,
 દુદંસદુઅનાણ દસસુ ચક્ખુવિણા ।
 સન્નિઅપજજે મણનાણ - ચક્ખુકેવલદુગ વિહૂણા ॥ ૬
 સન્નિદુગિ છલેસ અપજજ, બાયરે પઢમચઉ તિ સેસેસુ ।
 સત્તકં બંધુદીરણ, સંતુદયા અકક તેરસસુ ॥ ૭
 સત્તકં છેગ બંધા, સંતુદયા સત્ત અકક ચત્તારિ ।
 સત્તકં છ પંચ દુગં, ઉદીરણા સન્નિપજજત્તે ॥ ૮
 ગઈ-ઈંદિએ ચ કાએ, જોએ વેએ કસાય-નાણેસુ ।
 સંજમ દંસણ લેસા, ભવ સમ્મે સન્નિ આહારે ॥ ૯

સુરનરતિરિનિરયગઈ, ઈંગબિઅતિઅ-ચઉપણિંદિછક્કાયા ।
 ભૂજલજલણાનિલવણ, તસા ય મણ-વયણ-તણુજોગા ૧૦
 વેઅ નરિત્થિ-નપુંસા, કસાય કોહ-મય-માય-લોભત્તિ ।
 મઈ સુઅવહિમણ-કેવલ, વિભંગમઈસુઅનાણ સાગારા ૧૧
 સામાઈઅછેઅ પરિહાર, સુહુમ અહખાયદેસજયઅજયા ।
 ચક્ખુઅચક્ખૂ ઓહી, - કેવલદંસણ અણાગારા ॥ ૧૨
 કિણહા નીલા કાઊ, તેઊ પમ્હા ય સુક્ક ભવ્વિઅરા ।
 વેઅગ ખઈગુવસમમિચ્છ, મીસ સાસાણ સન્નિઅરે ॥ ૧૩
 આહારેઅર ભેઆ, સુરનિરયવિભંગ-મઈસુઓહિદુગે ।
 સમ્મત્તતિગે પમ્હા, સુક્કા સન્નીસુ સન્નિદુગં ॥ ૧૪
 તમસન્નિ અપજજજુયં, નરે સબાયરઅપજજ તેઊએ ।
 થાવરઈગિંદિ પઢમા, ચઉ બાર અસન્નિ દુ દુ વિગલે ॥ ૧૫
 દસ ચરિમ તસે અજયા-, હારગતિરિ તણુ કસાય દુઅનાણે ।
 પઢમતિલેસા-ભવિઅર, - અચક્ખુનપુમિચ્છિ સવ્વેવિ ૧૬
 પજજસન્ની કેવલદુગે, સંજમ-મણનાણ-દેસ-મણ મીસે ।
 પણચરિમપજજવયણે, તિય છ વ પજિજઅરચક્ખુંમિ ૧૭
 થીનર પણિંદિ ચરમા, ચઉ અણહારે દુ સન્નિ છ અપજજા ।
 તે સુહુમઅપજજ વિણા, સાસણિ ઈત્તો ગુણે વુચ્છં ॥ ૧૮
 પણ તિરિ ચઉ સુરનિરઅ, નરસન્નિપણિંદિભવ્વતસિ સવ્વે ।
 ઈંગવિગલ-ભૂદગવણે, દુ દુ એગં ગઈતસ-અભવ્વે ॥ ૧૯
 વેઅતિકસાય નવ દસ, લોભે ચઉ અજઈ દુ તિ અનાણતિગે ।
 બારસ અચક્ખુ ચક્ખુસુ, પઢમા અહખાઈ ચરિમચઊ ૨૦

મણનાણિ સગ જયાઈ, સમઈઅ છેઅ ચઉ દુન્નિ પરિહારે ।
 કેવલદુગિ દો ચરિમા, જયાઈ નવ મઈસુઓહિદુગે ॥ ૨૧
 અડ ઉવસમિ ચઉ વેઅગિ, ખઈએ ઈક્કાર મિચ્છતિગિ દેસે ।
 સુહુમે અ સઠાણં તેર, જોગ-આહાર-સુક્કાએ ॥ ૨૨
 અસન્નિસુ પઢમદુગં, પઢમતિલેસાસુ છય્ય દુસુ સત્ત ।
 પઢમંતિમદુગ અજયા, અણહારે મગ્ગણાસુ ગુણા ॥ ૨૩
 સચ્ચેઅર મીસઅસચ્ચ - મોસ મણ વય વિઉવ્વિઆહારા ।
 ઉરલં મીસા કમ્મણ, ઈઅ જોગા કમ્મ અણહારે ॥ ૨૪
 નરગઈ પણિંદિ તસ તણુ, અચક્ખુનરનપુ કસાય સમ્મદુગે ।
 સન્નિ છલેસા-હારગ, ભવ મઈ સુઅ ઓહિદુગિ સવ્વેરપ
 તિરિઈત્થિઅજય સાસણ, અનાણઉવસમઅભવ્વમિચ્છેસુ ।
 તેરાહારદુગૂણા, તે ઉરલદુગૂણ સુરનિરએ ॥ ૨૬
 કમ્મુરલદુગં થાવરિ, તે સવિઉવ્વિદુગ પંચ ઈગિ પવણે ।
 છ અસન્નિચરિમ-વઈજુઅ, તે વિઉવદુગૂણ ચઉ વિગલે ૨૭
 કમ્મુરલમીસ વિણુ મણ- વઈસમઈઅ છેઅ ચક્ખુમણનાણે ।
 ઉરલદુગ કમ્મ પઢમં-તિમમણવઈ કેવલદુગંમિ ॥ ૨૮
 મણવઈઉરલા પરિહારિ, સુહુમિ નવ તે ઉ મીસિ સવિઉવ્વા ।
 દેસે સવિઉવ્વિદુગા, સકમ્મુરલમીસ અહખાએ ॥ ૨૯
 તિઅનાણનાણપણચઉ, દંસણબારજિઅલક્ખણુવઓગા ।
 વિણુ મણનાણ દુકેવલ, નવ સુરતિરિ-નિરય અજએસુઉ૦
 તસ જોઅ વેઅ સુક્કા - હાર નર પણિંદિ સન્નિ ભવિ સવ્વે ।
 નયણેઅર પણ લેસા, કસાય દસ કેવલદુગૂણા ॥ ૩૧

ચઉરિંદિઅસન્નિદુઅન્નાણ-, દુદંસ ઇગબિતિથાવરિઅચક્ષુ
 તિઅનાણદંસણદુગં, અનાણતિગિ અભવિ મિચ્છદુગે ૩૨
 કેવલદુગે નિઅદુગં, નવ તિઅનાણ વિણુ ખઈઅઅહખાએ ।
 દંસણનાણતિગં દેસિ, મીસિ અન્નાણમીસં તં ॥ ૩૩
 મણનાણ-ચક્ષુવજજી, અણહારે તિન્નિ દંસ ચઉનાણા ।
 ચઉનાણસંજમોવસમ-વેઅગે ઓહિદંસે અ ॥ ૩૪
 દો તેર તેર બારસ, મણે કમા અઢ દુચઉ ચઉ વયણે ।
 ચઉ દુ પણ તિન્નિ કાયે, જિઅગુણજોગોવઓગન્ને ॥ ૩૫
 છસુ લેસાસુ સઠાણં, એગિંદિ-અસન્નિ-ભૂ-દગ-વણેસુ ।
 પઢમા ચઉરો તિન્નિ ઉ, નારય-વિગલગ્ગિ-પવણેસુ ॥ ૩૬
 અહખાય-સુહુમ-કેવલ-દુગિ સુક્કા છાવિ સેસઠાણેસુ ।
 નર નિરય દેવ-તિરિઆ, થોવા દુઅસંખ ણંતગુણા ॥ ૩૭
 પણ ચઉ તિ દુ એગિંદી, થોવા તિન્નિ અહિયા અણંતગુણા ।
 તસ થોવ અસંખગ્ગી, ભૂજલનિલ-અહિયવણ-ણંતા ॥ ૩૮
 મણ-વયણ-કાયજોગી, થોવા અસંખગુણ અણંતગુણા ।
 પુરિસા થોવા ઇત્થી, સંખગુણા-ણંતગુણ કીવા ॥ ૩૯
 માણી કોહી માઈ, લોભી અહિય મણનાણિણો થોવા ।
 ઓહિ અસંખા મઈસુઅ, અહિઅ સમ અસંખ વિબ્ભંગા ॥
 કેવલિણોડણંતગુણા, મઈસુઅઅન્નાણિ-ણંતગુણ તુલ્લા ।
 સુહુમા થોવા પરિહાર, સંખ અહક્ષાય સંખગુણા ॥ ૪૧
 છેય સમઈય સંખા, દેસ અસંખગુણ ણંતગુણ અજયા ।
 થોવ અસંખ દુણંતા, ઓહિ નયણ કેવલ અચક્ષુ ॥ ૪૨

પચ્છાણુપુવ્વિ લેસા, થોવા દોડસંખ - ણંત દો અહિઆ ।
 અભવિઅર થોવણંતા, સાસણ થોવોવસમ સંખા ॥ ૪૩
 મીસા સંખા વેઅગ, અસંખગુણ ખઈઅ મિચ્છુ દુ અણંતા ।
 સન્નિઅર થોવણંતા, ણહાર થોવેઅર અસંખા ॥ ૪૪
 સવ્વજિઅઠાણ મિચ્છે, સગ સાસણિ પણ અપજજ સન્નિદુગં ।
 સમ્મે સન્ની દુવિહો, સેસેસું સન્નિપજજત્તો ॥ ૪૫
 મિચ્છદુગિ અજઈ જોગા-હાર દુગૂણા અપુવ્વપણગે ઉ ।
 મણવઈ ઉરલં સવિઉવ્વિ, મીસિ સવિઉવ્વિદુગ દેસે ॥ ૪૬
 સાહારદુગ પમત્તે, તે વિઉવાહારમીસ વિણુ ઈઅરે ।
 કમ્મુરલદુગંતાઈમ-મણવયણ સજોગિ ન અજોગી ॥ ૪૭
 તિઅનાણ દુદંસાઈમ, - દુગે અજઈ દેસિ નાણદંસતિગં ।
 તે મીસિ મીસા સમણા, જયાઈ કેવલદુ અંતદુગે ॥ ૪૮
 સાસણભાવે નાણં, વિઉવ્વગાહારગે ઉરલમિસ્સં ।
 નેગિંદિસુ સાસાણો, નેહાહિગયં સુયમયં પિ ॥ ૪૯
 છસુ સવ્વા તેઉતિગં, ઈગિ છસુ સુક્કા અજોગિ અલ્લેસા ।
 બંધસ્સ મિચ્છુ અવિરઈ, કસાય જોગત્તિ ચઉ હેઉ ॥ ૫૦
 અભિગહિઅ-મણભિગહિઆ-
 ભિનિવેસિય-સંસઈય મણાભોગં ।
 પણ મિચ્છુ બાર અવિરઈ,
 મણકરણાનિઅમુ-છજિઅવહો ॥ ૫૧
 નવ સોલ કસાયા પનર, જોગ ઈઅ ઉત્તરા ઉ સગવન્ના ।
 ઈગ ચઉ પણ તિ ગુણેસું, ચઉ-તિ-દુ-ઈગપચ્ચઓ બંધોપર

ચઉ મિચ્છ મિચ્છ અવિરઈ-પચ્ચઈઆ સાય સોલ પણતીસા ।
 જોગવિણુ તિપચ્ચઈઆ, હારગજિણવજજ સેસાઓ ॥ ૫૩
 પણ પન્ન પન્ના તિઅછહિઅ, ચત્ત ગુણચત્ત છયઉદ્દુગવીસા ।
 સોલસ દસ નવ નવ સત્ત, હેઉણો ન ઉ અજોગિંમિ ॥ ૫૪
 પણ પન્ન મિચ્છિ હારગ, દુગૂણ સાસાણિ પન્ન મિચ્છવિણા ।
 મીસદ્દુગ-કમ્મ-અણવિણુ, તિચત્ત મીસે અહ છયત્તા ॥ ૫૫
 સદ્દુમીસકમ્મ અજએ, અવિરઈ કમ્મુરલમીસ બિકસાએ ।
 મુત્તુ ગુણચત્ત દેસે, છવીસ સાહારદ્દુ પમત્તે ॥ ૫૬
 અવિરઈ ઈગાર-તિકસાય, વજજ અપમત્તિ મીસદ્દુગરહિઆ ।
 ચઉવીસ અપુવ્વે પુણ, દુવીસ અવિઉવ્વિ આહારે ॥ ૫૭
 અછહાસ સોલ બાયરિ, સુહુમે દસ વેઅસંજલણતિ વિણા ।
 ખીણુવસંતિ અલોભા, સજોગિ પુવ્વુત્ત સગ જોગા ॥ ૫૮
 અપમત્તંતા સત્તક, મીસ-અપુવ્વ-બાયરા સત્ત ।
 બંધઈ છસ્સુહુમો એગ-મુવરિમા બંધગા-જોગી ॥ ૫૯
 આસુહુમં સંતુદએ, અઢ્ઢવિ મોહવિણુ સત્ત ખીણંમિ ।
 ચઉ ચરિમદ્દુગે અઢ્ઢ ઉ, સંતે ઉવસંતિ સત્તુદએ ॥ ૬૦
 ઉઈરંતિ પમત્તંતા, સગઢ્ઢ મીસઢ્ઢ વેઅઆઉ વિણા ।
 છગ અપમત્તાઈ તઓ, છપંચ સુહુમો પણુવસંતો ॥ ૬૧
 પણ દો ખીણ દુ જોગી, - ણુદીરગુ અજોગિ થોવ ઉવસંતા ।
 સંખગુણ ખીણ સુહુમા, નિઅટ્ટિઅપુવ્વ સમ અહિઆ ૬૨
 જોગિ અપમત્ત ઈઅરે, સંખગુણા દેસ-સાસણા-મીસા ।
 અવિરઈ અજોગિમિચ્છા, અસંખચઉરો દુવેણંતા ॥ ૬૩

ઉવસમ-ખય-મીસોદય, પરિણામા દુ નવ કાર ઇગવીસા ।
 તિઅભેઅ સન્નિવાઈઅ, સમ્મં ચરણં પઢમભાવે ॥ ૬૪
 બીએ કેવલજુઅલં, સમ્મં દાણાઈલદ્ધિ પણ ચરણં ।
 તઈએ સેસુવઓગા, પણ લદ્ધી સમ્મવિરઈદુગં ॥ ૬૫
 અન્નાણમસિદ્ધતા, સંજમ-લેસા-કસાય-ગઈ-વેયા ।
 મિચ્છં તુરિએ ભવ્વા, ભવ્વત્ત-જિઅત્ત પરિણામે ॥ ૬૬
 ચઉચઉગઈસુ મીસગ, -પરિણામુદએહિ ચઉ સખઈએહિ ।
 ઉવસમજુએહિં વા ચઉ, કેવલિ પરિણા-મુદય ખઈએ ૬૭
 ખય-પરિણામી સિદ્ધા, નરાણ પણ જોગુવસમસેઢીએ ।
 ઈઅ પન્નર સન્નિવાઈઅ, ભેયા વીસં અસંભવિણો ॥ ૬૮
 મોહેવ સમો મીસો, ચઉઘાઈસુ અઢકમ્મસુ અ સેસા ।
 ધમ્માઈ પારિણામિઅ, ભાવે ખંધા ઉદઈએ વિ ॥ ૬૯
 સમ્માઈચઉસુ તિગ ચઉ, ભાવા ચઉ પણુવસામ-ગુવસંતે ।
 ચઉ ખીણાપુવ્વે તિન્નિ, સેસ ગુણઠાણગેગજિએ ॥ ૭૦
 સંખિજજેગમસંખં, પરિત્ત-જુત્ત-નિયપયજુયં તિવિહં ।
 એવમણંતંપિ તિહા, જહન્ન-મજ્જુક્કસા સવ્વે ॥ ૭૧
 લહુસંખિજજં દુચ્ચિઅ, અઓ પરં મજ્જિમં તુ જા ગુરુઅં ।
 જંબુદીવ-પમાણય, ચઉપલ્લ-પરૂવણાઈ ઈમં ॥ ૭૨
 પલ્લાણવટ્ઠિઅ-સલાગ, - પડિસલાગ-મહાસલાગફ્ખા ।
 જોઅણસહસોગાઢા, સવેઈઅંતા સસિહ ભરિઆ ॥ ૭૩
 તો દીવુદહિસુ ઈક્કિક્ક, સરિસવં ખિવિઅ નિઢિએ પઢમે ।
 પઢમં વ તદંતં ચિય, પુણ ભરિએ તંમિ તહ ખીણે ॥ ૭૪

ખિપ્પઈ સલાગપલ્લેગુ, સારિસવો ઈઅ સલાગ-ખવણેણં ।
 પુણ્ણો બીઓ અ તઓ, પુવ્વં પિવ તંમિ ઉદ્ધરિએ ॥ ૭૫
 ખીણે સલાગ તઈએ, એવં પઢમેહિ બીઅયં ભરસુ ।
 તેહિં તઈઅં તેહિ ય, તુરિઅં જા કિર ફુડા ચઉરો ॥ ૭૬
 પઢમતિપલ્લુદ્ધરિઆ, દીવુદહી પલ્લયઉ-સરિસવા ય ।
 સવ્વો વિ એગરાસી, રૂવૂણો પરમ-સંખિજજં ॥ ૭૭
 રૂવજુઅં તુ પરિતા - સંખં લહુ અસ્સ રાસિઅબ્ભાસે ।
 જુતાસંખિજજં લહુ, આવલિઆ-સમય-પરિમાણં ॥ ૭૮
 બિતિયઉ પંચમ-ગુણણે, કમા સગાસંખ પઢમચઉસતા ।
 ણંતા તે રૂવજુઆ, મજ્જા રૂવૂણ ગુરુપચ્છા ॥ ૭૯
 ઈઅ સુતુતં અન્ને, વગ્ગિઅમિક્કસિ ચઉત્થય-મસંખં ।
 હોઈ અસંખાસંખં, લહુ રૂવજુઅં તુ તં મજ્જં ॥ ૮૦
 રૂવૂણ માઈમં ગુરુ, તિવગ્ગિઉં તત્થિમે દસકખેવે ।
 લોગાગાસપએસા, ધમ્માડધમ્મેગજિઅદેસા ॥ ૮૧
 ઠિઈબંધજ્જવસાયા, અણુભાગા જોગછેઅપલિભાગા ।
 દુણ્ણ ય સમાણ સમયા, પત્તેઅ નિગોઅએ ખિવસુ ॥ ૮૨
 પુણ તંમિ તિવગ્ગિઅએ, પરિત્તણંત લહુ તસ્સ રાસીણં ।
 અબ્ભાસે લહુજુતા - ણંતં અ ભવ્વજિઅ-માણં ॥ ૮૩
 તવ્વગ્ગે પુણ જાયઈ, ણંતાણંત લહુ તં ચ તિક્ખુત્તો ।
 વગ્ગસુ તહવિ ન તં હોઈડણંતખેવે ખિવસુ છ ઈમે ॥ ૮૪
 સિદ્ધા નિગોઅસુવણ્ણાસંખં કાલ મુગ્ગલા ચેવ ।
 સવ્વમલોગસંખં પુણ તિવગ્ગિઉં કંથલદુગ્ગસંખા ॥ ૮૫

ખિત્તેડણંતાણંતં, હવેઈ જિઠં તુ વવહરઈ મજાં ।
 ઈઅ સુહુમત્થવિઆરો, લિહિઓ દેવિંદસૂરીહિં ॥ ૮૬

॥ પાંચમો કર્મગ્રંથ ॥

નમિઅ જિણં ધુવબંધો, -દયસંતા ઘાઈ પુન્નપરિઅત્તા ।
 સેઅર ચઉહવિવાગા, વુચ્છં બંધવિહ સામી અ ॥ ૧
 વન્નચઉ તેઅકમ્મા, ગુરુલહુ નિમિણોવધાયભયકુચ્છા ।
 મિચ્છ-કસાયા-વરણા, વિગ્ધં ધુવબંધિ સગચત્તા ॥ ૨
 તણુવંગાગિઈ-સંઘયણ, જાઈ-ગઈ-ખગઈ પુવ્વિ જિણુસાસં ।
 ઉજ્જોઆયવ-પરધા-, તસવીસા ગોઅવેઅણિઅં ॥ ૩
 હાસાઈજુઅલદુગ વેઅ-આઉ તેવુત્તરી અધુવબંધી (ધા) ।
 ભંગા અણાઈસાઈ, અણંતસંતુત્તરા ચઉરો ॥ ૪
 પઢમભિઆ ધુવઉદઈસુ, ધુવબંધિસુ તઈઅવજજ ભંગાતિગં ।
 મિચ્છંમિ તિન્નિ ભંગા, દુહાવિ અધુવા તુરિઅ - ભંગા ૫
 નિમિણ ચિરઅથિર અગુરુઅ,
 સુહઅસુહ તેઅ-કમ્મ-ચઉવણા ।
 નાણંતરાય-દંસણ, મિચ્છં ધુવઉદય સગવીસા ॥ ૬
 ચિરસુભિઅર વિણુ અધુવ-બંધી મિચ્છવિણુમોહધુવબંધી ।
 નિદ્ધોવધાય-મીસં, સમ્મં પણનવઈ અધુવુદયા ॥ ૭
 તસવણણવીસ-સગતેઅ-કમ્મ ધુવબંધિ સેસ વેઅતિગં ।
 આગિઈ તિગ વેઅણિઅં, દુજુઅલ-સગઉરલુસાસચી ॥ ૮
 ખગઈ તિરિદુગ નીઅં, ધુવસંતા સમ્મ મીસ મણુયદુગં ।
 વિઉવ્વિક્કાર જિણાઉ, હારસગુચ્ચા અધુવસંતા ॥ ૯

પઢમતિગુણેસુ મિચ્છં, નિઅમા અજયાઈઅક્રગે ભજજં ।
 સાસાણે ખલુ સમ્મં, સંતં મિચ્છાઈદસગે વા ॥ ૧૦
 સાસણ-મીસેસુ ધુવં, મીસં મિચ્છાઈનવસુ ભયણાએ ।
 આઈદુગે અણ નિઅમા, ભઈઆ મીસાઈનવગંમિ ॥ ૧૧
 આહારસત્તગં વા, સવ્વગુણે બિતિગુણે વિણા તિત્થં ।
 નોભયસંતે મિચ્છો, અંતમુહુતં ભવે તિત્થે ॥ ૧૨
 કેવલજુઅલાવરણા, પણ નિદ્ધા બારસાઈમકસાયા ।
 મિચ્છં તિ સવ્વધાઈ, ચઉનાણ-તિદંસણાવરણા ॥ ૧૩
 સંજલણ નોકસાયા, વિગ્ધં ઈઅ દેસધાઈ ય અધાઈ ।
 પત્તેયતણુડકાઊ, તસવીસા ગોઅદુગ-વણણા ॥ ૧૪
 સુરનરતિગુચ્ચ સાયં, તસદસ તણુવંગ વઈર-ચઉરંસં ।
 પરધા-સગ તિરિઆઊ, વણણચઉ પણિંદિસુભખગઈ ॥ ૧૫
 બાયાલ પુણ્ણપગઈ, અપઢમસંઠાણખગઈ-સંઘયણા ।
 તિરિદુગ-અસાય-નીઓ-વધાય ઈગ વિગલ નિરયતિગં ૧૬
 થાવરદસ વણણચઉક્ક, ધાઈ પણયાલ સહિઅ બાસીઈ ।
 પાવપયડિ તિ દોસુ વિ, વણ્ણાઈ-ગહા સુહા અસુહા ॥ ૧૭
 નામધુવબંધિનવગં, દંસણ પણનાણ વિગ્ધ પરધાયં ।
 ભય કુચ્છ મિચ્છસાસં, જિણ ગુણતીસા અપરિઅત્તા ॥ ૧૮
 તણુ અક્ર વેઅ દુજુઅલ, કસાય ઉજ્જોઅ ગોઅદુગ નિદ્ધા ।
 તસવીસાઉ પરિત્તા, ખિત્તવિવાગાડણુપુવ્વીઓ ॥ ૧૯
 ઘણધાઈ દુગોઅ જિણા, તસિઅરતિગસુભગદુભગચઉસાસં ।
 જાઈતિગ જિઅવિવાગા, આઊ ચઉરો ભવવિવાગા ॥ ૨૦

નામધુવોદય ચઉતણુ-, વધાયસાહારણિઅરુજોઅતિગં ।
 પુગ્ગલવિવાગિ બંધો, પયઈ-ઠિઈ-રસ-પએસ ત્તિ ॥ ૨૧
 મૂલપયડીણ અડસત્ત-, છેગબંધેસુ તિણ્ણિ ભૂગારા ।
 અપ્પતરાતિઅ ચઉરો, અવઢિઆ ન હુ અવત્તવ્વો ॥ ૨૨
 એગાદહિગે ભૂઓ, એગાઈ ઊણગંમિ અપ્પતરો ।
 તમ્મત્તોડવઢિયઓ, પઢમે સમએ અવત્તવ્વો ॥ ૨૩
 નવ છ ચ્યઉ દંસે દુ દુ, તિ દુ મોહે દુઈગવીસ સત્તરસ ।
 તેરસ નવ પણ ચઉ તિ દુ, ઈક્કો નવ અઢ દસ દુણ્ણિ ૨૪
 તિપણછઅઢનવહિઆ-, વીસાતીસેગતીસ ઈગ નામે ।
 છસ્સગ અઢતિબંધા, સેસેસુ ય ઠાણમિક્કિક્કં ॥ ૨૫
 વીસયરકોડિકોડી, નામે ગોએ અ સત્તરી મોહે ।
 તીસિયરચઉસુ ઉદહી, નિરચસુરાઉમિ તિત્તીસા ॥ ૨૬
 મુતું અકસાયઠિઈ, બાર મુહુત્તા જહન્ન વેઅણિએ ।
 અઢઢ નામગોએસુ, સેસએસુ મુહુતંતો ॥ ૨૭
 વિગ્ધાવરણ અસાએ, તીસં અઢાર સુહુમવિગલતિગે ।
 પઢમાગિઈસંઘયણે, દસ દુસુવરિમેસુ દુગવુઢી ॥ ૨૮
 ચાલીસ કસાએસું, મિઉલહુનિદ્ધુણ્ણસુરહિસિઅમહુરે ।
 દસ દોસઢ સમહિઆ, તે હાલિદંબિલાઈણં ॥ ૨૯
 દસ સુહવિહગઈ-ઉચ્ચે, સુરદુગ ચિરછક્ક પુરિસ રઈ હાસે ।
 મિચ્છે સત્તરિ મણુદુગ, - ઈત્થી-સાએસુ પન્નરસ ॥ ૩૦
 ભયકુચ્છ અરઈ સોએ, વિઉવ્વિતિરિઉરલનિરચદુગનીએ ।
 તેઅપણ અચિરછક્કે, તસચઉ થાવર ઈગ પણિંદી ॥ ૩૧

નપુકુખગઈસાસયઊ-, ગુરુક્ષ્પડરુક્ષ્પસીયદુગ્ગંધે ।
 વીસં કોડાકોડી, એવઈઆબાહ વાસસયા ॥ ૩૨
 ગુરુ કોડિકોડિ અંતો, તિત્થાહારાણ ભિન્નમુહુ બાહા ।
 લહુ ઠિઈસંખગુણૂણા, નરતિરિઆણાઉ પલ્લતિગં ॥ ૩૩
 ઈગ વિગલ પુવ્વકોડી, પલિઆડસંખંસ આઉચઉ અમણા ।
 નિરુવકમાણ છમાસા, અબાહ સેસાણ ભવતંસો ॥ ૩૪
 લહુઠિઈબંધો સંજલણ-લોહપણવિગ્ધનાણદંસેસુ ।
 ભિન્નમુહુતં તે અદ્ધ, જસુચ્ચે બારસ ય સાએ ॥ ૩૫
 દો-ઈગમાસો પફ્ખો, સંજલણતિગે પુમદ્ધ વરિસાણિ ।
 સેસાણુક્કોસાઓ, મિચ્છત્તઠિઈઈ જં લદ્ધં ॥ ૩૬
 અયમુક્કોસોગિંદિસુ, પલિયાડસંખંસહીણ લહુબંધો ।
 કમસો પણવીસાએ, પન્ના-સય-સહસ-સંગુણિઓ ॥ ૩૭
 વિગલ-અસન્નિસુ જિદ્ધો, કણિક્કઓ પલ્લસંખભાગૂણો ।
 સુરનિરયાઉ સમા દસ, સહસ્સ સેસાઉ ખુડભવં ॥ ૩૮
 સવ્વાણ વિ લહુબંધે, ભિન્નમુહૂ અબાહ આઉજિદ્ધે વિ ।
 કેઈ સુરાઉસમં જિણ-, મંતમુહૂ બિંતિ આહારં ॥ ૩૯
 સત્તરસ સમહિઆ કિર, ઈગાણુપાણુંમિ હુંતિ ખુડભવા ।
 સગતીસસયતિહુત્તર, પાણૂ પુણ ઈગમુહુતંમિ ॥ ૪૦
 પણસદ્ધિસહસ પણસય-છત્તીસા ઈગમુહુત્ત-ખુડભવા ।
 આવલિઆણં દોસય, છપ્પન્ના એગખુડભવે ॥ ૪૧
 અવિરયસમ્મો તિત્થં, આહારદુગ્ગામરાઉ ય પમત્તો ।
 મિચ્છદિદ્ધી બંધઈ, જિદ્ધઠિઈ સેસપયડીણં ॥ ૪૨

વિગલસુહુમાઉગતિગં, તિરિમણુઆ સુરવિઉવ્વિનિરયદુગં ।
 એગિંદિ-થાવરાયવ, આઈસાણા સુરુક્કોસં ॥ ૪૩
 તિરિઉરલદુગુજ્જોઅં, ઇવઢ સુરનિરય સેસ ચઉગઈઆ ।
 આહારજિણમપુવ્વો, ડનિઅટ્ટિસંજલણ પુરિસલહું ॥ ૪૪
 સાયજસુઅ્યાવરણા-, વિઘં સુહુમો વિઉવ્વિ છ અસન્ની ।
 સન્ની વિ આઉ બાયર-, પજ્જેગિંદી ઉ સેસાણં ॥ ૪૫
 ઉક્કોસજહન્નેઅર, ભંગા સાઈ અણાઈ ધુવ અધુવા ।
 ચઉહા સગ અજહન્નો, સેસતિગે આઉચઉસુ દુહા ॥ ૪૬
 ચઉભેઓ અજહન્નો, સંજલણાવરણનવગવિઘાણં ।
 સેસતિગિ સાઈ અધુવો, તહ ચઉહા સેસપયડીણં ॥ ૪૭
 સાણાઈઅપુવ્વંતે, અયરંતો કોડિકોડિઓ ન હિગો ।
 બંધો ન હુ હીણો ન ય, મિચ્છે ભવ્વિઅરસન્નિંમિ ॥ ૪૮
 જઈલહુબંધો બાયર-પજ્જઅસંખગુણ સુહુમપજ્જહહિગો ।
 એસિ અપજ્જાણ લહૂ, સુહુમેઅર અપજ્જપજ્જગુરુ ॥ ૪૯
 લહુ બિઅપજ્જઅપજ્જે, અપજ્જેઅરબિઅગુરુહહિગો એવાં
 તિયઉઅસન્નિસુ નવરં, સંખગુણો બિઅઅમણપજ્જે ૫૦
 તો જઈજિઢો બંધો, સંખગુણો દેસવિરય હસ્સિઅરો ।
 સમ્મચઉ સન્નિચઉરો, ઠિઈબંધાણુકમ સંખગુણા ॥ ૫૧
 સવ્વાણવિ જિઢઠિઈ, અસુભા જં સાઈસંકિલેસેણં ।
 ઈઅરા વિસોહિઓ પુણ, મુત્તું નરઅમરતિરિઆઉં ॥ ૫૨
 સુહુમનિગોઆઈખણ-પ્પજ્જોગ બાયરયવિગલઅમણમણા ।
 અપજ્જલહુપઢમદુગુરુ, પજ્જહસ્સિઅરો અસંખગુણો ૫૩

અપજત્તતસુક્કોસો, પજજજહન્નિઅરુ એવ ઠિઈઠાણા ।
 અપજેઅર સંખગુણા, પરમપજજબિએ અસંખગુણા ॥ ૫૪
 પઈખણમસંખગુણવિરિઅ,
 અપજજ પઈઠિઈમસંખલોગસમા ।
 અજઝવસાયા અહિઆ સત્તસુ આઉસુ અસંખગુણા ॥ ૫૫
 તિરિનિરયતિ-જોઆણં, નરભવજુઅ સયઉપલ્લ તેસકં ।
 થાવરયઉ-ઈગવિગલા, -યવેસુ પણસીઈસયમયરા ॥ ૫૬
 અપઢમસંઘયણાગિઈ-ખગઈ અણમિચ્છદુહગથીણતિગં ।
 નિઅનપુઈત્થિ દુતીસં, પણિંદિસુ અબંધઠિઈ પરમા ॥ ૫૭
 વિજયાઈસુ ગેવિજજે, તમાઈ દહિસય દુતીસ તેસકં ।
 પણસીઈ સયયબંધો, પલ્લતિગં સુરવિઉવ્વિદુગે ॥ ૫૮
 સમયાદસંખકાલં, તિરિદુગ-નીએસુ આઉ અંતમુહૂ ।
 ઉરલિ અસંખપરક્ટા, સાયઠિઈ પુવ્વકોડૂણા ॥ ૫૯
 જલહિસયં પણસીઅં, પરઘુસ્સાસે પણિંદિ તસયઉગે ।
 બત્તીસં સુહવિહગઈ-પુમ-સુભગતિ-ગુચ્ચ-ચઉરંસે ॥ ૬૦
 અસુખગઈજાઈઆગિઈ, સંઘયણાહાર-નિરય જોઅદુગં ।
 થિરસુભજસ-થાવરદસ, નપુઈત્થી દુજુઅલમસાયં ॥ ૬૧
 સમયાદંતમુહુત્તં, મણુદુગ-જિણ-વઈર-ઉરલુવંગેસુ ।
 તિત્તીસયરા પરમો, અંતમુહૂ લહુ વિ આઉજિણે ॥ ૬૨
 તિવ્વો અસુહસુહાણં, સંકેસવિસોહિઓ વિવજજયઓ ।
 મંદરસો ગિરિમહિરય, જલરેહાસરિસકસાએહિં ॥ ૬૩

ચઉઠાણાઈ અસુહો, સુહડન્નહા વિગ્ધદેસઆવરણા ।
 પુમસંજલણિગદ્વિતિયઉ-ઠાણરસા સેસ દુગમાઈ ॥ ૬૪
 નિંબુચ્છુરસો સહજો, દ્વિતિયઉભાગકઢિઈક્કભાગંતો ।
 ઈગઠાણાઈ અસુહો, અસુહાણ સુહો સુહાણં તુ ॥ ૬૫
 તિવ્વમિગથાવરાયવ - સુરમિચ્છા વિગલસુહુમનિરયતિગં ।
 તિરિમણુઆઉ તિરિનરા, તિરિદુગ છેવઠ્ઠ સુરનિરયા ॥ ૬૬
 વિઉવિસુરાહારદુગં, સુખગઈવન્નચઉતેઅજિણસાયં ।
 સમચઉ-પરઘા તસદસ, પણિંદિસાસુચ્ચ ખવગા ઉ ॥ ૬૭
 તમતમગા ઉજ્જોઅં, સમ્મસુરા મણુઅઉરલદુગ વઈરં ।
 અપમત્તો અમરાઉં, ચઉગઈ મિચ્છા ઉ સેસાણં ॥ ૬૮
 થીણતિગં અણ-મિચ્છં, મંદરસં સંજમુમ્મુહો મિચ્છો ।
 બિઅતિઅકસાય અવિરય, દેસપમત્તો અરઈ - સોએ ૬૯
 અપમાઈ હારગદુગં, દુનિદ્વ-અસુવન્ન-હાસરઈકુચ્છા ।
 ભયમુવધાયમપુવ્વો, અનિઅટ્ટી પુરિસ-સંજલણે ॥ ૭૦
 વિગ્ધાવરણે સુહુમો, મણુતિરિઆ સુહુમવિગલતિગ આઉં ।
 વેઉવ્વિછક્કમમરા-, નિરયા ઉજ્જોઅ-ઉરલદુગં ॥ ૭૧
 તિરિદુગનીઅં તમતમા, જિણમવિરય નિરયવિણિગથાવરયં ।
 આસુહમાયવ સમ્મો, વ સાયથિરસુભજસા સિઅરા ॥ ૭૨
 તસવન્નતેઅચઉમણુ - ખગઈદુગ પણિંદિ-સાસ-પરધુચ્ચં ।
 સંઘયણાગિઈનપુથી, સુભગિઅરતિ મિચ્છચઉગઈઆ ૭૩
 ચઉતેઅવન્ન વેઅણિઅ - નામણુક્કોસ સેસધુવબંધી ।
 ઘાઈણં અજહન્નો, ગોએ દુવિહો ઈમો ચઉહા ॥ ૭૪

સેસંમિ દુહા-ઈગ દુગ-શુગાઈજા અભવણંતગુણિઆણૂ ।
 ખંધા ઉરલોચિઅવગ્ગણા ઉ, તહ અગહણંતરિઆ ॥ ૭૫
 એમેવ વિઉવ્વાહાર - તેઅભાસાણુપાણ-મણકમ્મે ।
 સુહુમા કમાવગાહો, ઊણૂણંગુલ - અસંખંસો ॥ ૭૬
 ઈકિંકકહિઆ સિદ્ધા - ણંતંસા અંતરેસુ અગ્ગહણા ।
 સવ્વત્થ જહન્નુચિઆ, નિઅણંતંસાહિઆ જિહ્વા ॥ ૭૭
 અંતિમયઉફાસ, દુગંધ - પંચવન્નરસ-કમ્મખંધદલં ।
 સવ્વજિઅણંતગુણરસ, અણુજુત્તમણંતયપએસં ॥ ૭૮
 એગપએસોગાઢં, નિઅસવ્વપએસઓ ગહેઈ જિઓ ।
 થોવો આઉ તદંસો, નામે ગોએ સમો અહિઓ ॥ ૭૯
 વિઘ્ધાવરણે મોહે, સવ્વોવરિ વેઅણીઈ જેણપ્પે ।
 તસ્સ કુડતં ન હવઈ, ઠિઈ-વિસેસેણ સેસાણં ॥ ૮૦
 નિઅજાઈલદ્ધદહિઆ-ણંતંસો હોઈ સવ્વધાઈણં ।
 બજ્જંતીણ વિભજ્જઈ, સેસં સેસાણ પઈસમયં ॥ ૮૧
 સમ્મ-દર-સવ્વવિરઈ, અણવીસંજોઅ દંસખવગે અ ।
 મોહસમ-સંત-ખવગે, ખીણ-સજોગિઅર-ગુણસેઢી ॥ ૮૨
 ગુણસેઢી દલરયણા -ણુસમયમુદયાદસંખગુણણાએ ।
 એયગુણા પુણ કમસો, અસંખગુણનિજજરા જીવા ॥ ૮૩
 પલિઆડસંખંસ-મુહૂ, સાસણઈઅરગુણ-અંતરં હસ્સં ।
 ગુરુ મિચ્છિ બે છસઢી, ઈઅરગુણે પુગ્ગલદ્ધંતો ॥ ૮૪
 ઉદ્ધારઅદ્ધખિતં, પલિઅ તિહા સમય-વાસસય-સમએ ।
 કેસવહારો દીવો, દહિ-આઉ-તસાઈપરિમાણં ॥ ૮૫

દવ્વે ખિત્તે કાલે, ભાવે ચઉહ દુહ બાયરો સુહુમો ।
 હોઈ અણંતુસ્સપ્પિણિ-, પરિમાણો પુગ્ગલપરકો ॥ ૮૬
 ઉરલાઈસત્તગેણં, એગજિઓ મુઅઈ ફુસિઅ સવ્વઅણૂ ।
 જત્તિઅકાલિ સ થૂલો, દવ્વે સુહુમો સગન્નયરા ॥ ૮૭
 લોગપએસોસપ્પિણિ - સમયા અણુભાગબંધઠાણા ય ।
 જહતહ કમમરણેણં, પુઠ્ઠા ખિત્તાઈ-થૂલિઅરા ॥ ૮૮
 અપ્પયરપયડિબંધી, ઉક્કડજોગી અ સન્નિપજજત્તો ।
 કુણાઈ પએસુક્કોસં, જહન્નયં તસ્સ વચ્ચાસે ॥ ૮૯
 મિચ્છઅજયચઉ આડિ, બિતિગુણવિણુમોહિસત્તમિચ્છાઈ ।
 છણહં સતરસ સુહુમો, અજયા દેસા બિતિકસાએ ॥ ૯૦
 પણ અનિઅટ્ટી સુખગઈ,
 - નરાઉ સુરસુભગતિગ વિઉવ્વિદુગં ।
 સમયઉરંસ-મસાયં, વઈરં મિચ્છો વ સમ્મો વા ॥ ૯૧
 નિદાપયલાદુજુઅલ-, ભયકુચ્છાતિત્થ સમ્મગો સુજઈ ।
 આહારદુગં સેસા, ઉક્કોસપએસગા મિચ્છો ॥ ૯૨
 સુમુણી દુન્નિ અસન્ની, નિરયતિગ-સુરાઉસુરવિઉવ્વિદુગં ।
 સમ્મો જિણં જહન્નં, સુહુમનિગોઆઈખણિ સેસા ॥ ૯૩
 દંસણછગ-ભયકુચ્છા, બિતિ તુરિઅકસાય વિગ્ધનાણાણં ।
 મૂલછગેડણુક્કોસો, ચઉહ દુહા સેસિ સવ્વત્થ ॥ ૯૪
 સેઢિઅસંખિજજંસે, જોગઢાણાણિ પયડિ-ઠિઈભેઆ ।
 ઠિઈબંધજજવસાયા -ણુભાગઠાણા અસંખગુણા ॥ ૯૫
 તત્તો કમ્મપએસા, અણંતગુણિઆ તઓ રસચ્છેઆ ।
 જોગા પયડિપએસં, ઠિઈઅણુભાગં કસાયાઓ ॥ ૯૬

ચઉદસરજજૂ લોગો, બુદ્ધિકઓ સત્તરજજૂમાણઘણો ।
 તદીહેગપએસા, સેઢી પયરો અ તવ્વગ્ગો ॥ ૯૭
 અણ-દંસ-નપુંસિત્થી, વેઅરછક્કં ચ પુરિસવેઅં ચ ।
 દો દો એગંતરિએ, સરિસે સરિસં ઉવસમેઈ ॥ ૯૮
 અણમિચ્છમીસસમ્મં, તિઆઉઈગવિગલથીણતિગુજજોઅં ।
 તિરિ-નિરય-થાવરદુગં, સાહારાયવ-અડ-નપુત્થી ॥ ૯૯
 છગપુમસંજલણા દો-, નિદાવિગ્ધાવરણખએ નાણી ।
 દેવિંદસૂરિ-લિહિઅં, સયગમિણં આયસરણઢા ॥ ૧૦૦

॥ છઠ્ઠો કર્મગ્રંથ ॥

સિદ્ધપએહિં મહત્થં, બંધોદયસંતપયડિઠાણાણં ।
 વુચ્છં સુણ સંખેવં, નીસંદં દિઢિવાયસ્સ ॥ ૧
 કઈ બંધંતો વેયઈ ?, કઈ કઈ વા સંતપયડિઠાણાણિ ।
 મૂલુત્તરપગઈસું, ભંગવિગપ્પા મુણેઅવ્વા ॥ ૨
 અઢ્ઢવિહસત્તછબ્બંધએસુ, અઢ્ઢેવ ઉદયસંતંસા ।
 એગવિહે તિવિગપ્પો એગવિગપ્પો અબંધંમિ ॥ ૩
 સત્તકકબંધ અઢ્ઢુદય - સંત તેરસસુ જીવઠાણેસુ ।
 એગંમિ પંચ ભંગા, દો ભંગા હુંતિ કેવલિણો ॥ ૪
 અઢ્ઢસુ એગવિગપ્પો, છસ્સુવિ ગુણસન્નિએસુ દુવિગપ્પો ।
 પત્તેઅં પત્તેઅં, બંધોદયસંતકમ્માણં ॥ ૫
 પંચ નવ દુન્નિ અઢ્ઢા-વીસા ચઉરો તહેવ બાયાલા ।
 દુન્નિ અ પંચ ચ ભણિયા, પયડીઓ આણુપુવ્વીએ ॥ ૬

- બંધોદયસંતંસા, નાણાવરણંતરાઈએ પંચ ।
 બંધોવરમેવિ ઉદય, સંતંસા હુંતિ પંચેવ ॥ ૭
 બંધસ્સ ય સંતસ્સ ય, પગઈઢાણાઈ તિણિણિ તુલ્લાઈ ।
 ઉદયઢાણાઈ દુવે, ચઉ પણગં દંસણાવરણે ॥ ૮
 બીઆવરણે નવબંધએ (ગે)સુ, ચઉપંચઉદય નવસંતા ।
 છચ્ચઉબંધે ચેવં, ચઉબંધુદએ છલંસા ય ॥ ૯
 ઉવરયબંધે ચઉ પણ, નવંસ ચઉરુદય છચ્ચચઉસંતા ।
 વેઅણિઆઉયગોએ, વિભજજ મોહં પરં વુચ્છં ॥ ૧૦
 ગોઅંમિ સત્ત ભંગા, અઢ ય ભંગા હવંતિ વેઅણિએ ।
 પણ નવ નવ પણ ભંગા, આઉયઉક્કેવિ કમસો ઉ ॥ ૧૧
 બાવીસ ઈક્કવીસા, સત્તરસં તેરસેવ નવ પંચ ।
 ચઉ તિગ દુગં ચ ઈક્કં, બંધઢાણાણિ મોહસ્સ ॥ ૧૨
 એગં વ દો વ ચઉરો, એત્તો એગાહિઆ દસુક્કોસા ।
 ઓહેણ મોહણિજજે, ઉદયઢાણાણિ નવ હુંતિ ॥ ૧૩
 અઢ ય સત્ત ય છચ્ચઉ, તિગ દુગ એગાહિઆ ભવે વીસા ।
 તેરસ બારિક્કા-રસ, ઈત્તો પંચાઈ એગૂણા ॥ ૧૪
 સંતસ્સ પયઉઠાણાણિ, તાણિ મોહસ્સ હુંતિ પન્નરસ ।
 બંધોદયસંતે પુણ, ભંગવિગપ્પા બહૂ જાણ ॥ ૧૫
 છબ્બાવીસે ચઉ ઈગ-વીસે સત્તરસ તેરસે દો દો ।
 નવબંધગે વિ દુણિણિ ઉ, ઈક્કિક્કમઓ પરં ભંગા ॥ ૧૬
 દસ બાવીસે નવ ઈગ-વીસે સત્તાઈ ઉદયકમ્મંસા ।
 છાઈ નવ સત્તરસે, તેરે પંચાઈ અઢેવ ॥ ૧૭

ચત્તારિઆઈ નવબંધએસુ, ઉક્કોસ સત્તમુદયંસા ।
 પંચવિહબંધગે પુણ, ઉદઓ દુણહં મુણેઅવ્વો ॥ ૧૮
 ઈત્તો ચઉબંધાઈ, ઈક્કિક્કુદયા હવંતિ સવ્વેવિ ।
 બંધોવરમે વિ તહા, ઉદયાભાવે વિ વા હુજ્જા ॥ ૧૯
 ઈક્કગ છક્કિક્કારસ, દસ સત્ત ચઉક્ક ઈક્કગં ચેવ ।
 એએ ચઉવીસગયા, બાર દુગિક્કંમિ ઈક્કારા ॥ ૨૦
 (પાઠાંતરે-ચઉવીસ દુગિક્કિમિક્કારા)

નવતેસીઈસએહિં, ઉદયવિગપ્પેહિં મોહિઆ જીવા ।
 અઉણુત્તરિ-સીઆલા, પયવિંદ-સએહિં વિન્નેઆ ॥ ૨૧
 નવપંચાણઉઅસએ, ઉદયવિગપ્પેહિં મોહિઆ જીવા ।
 અઉણુત્તરિ એગુત્તરિ, પયવિંદસએહિં વિન્નેઆ ॥ ૨૨
 તિન્નેવ ય બાવીસે, ઈગવીસે અઢવીસ સત્તરસે ।
 છચ્ચેવ તેર-નવ-બંધએસુ પંચેવ ઠાણાણિ ॥ ૨૩
 પંચવિહ-ચઉવિહેસું, છ છક્ક સેસેસુ જાણ પંચેવ ।
 પત્તેઅં પત્તેઅં, ચત્તારિ અ બંધુવુચ્છેએ ॥ ૨૪
 દસ-નવ-પન્નરસાઈ, બંધોદય-સંત-પયડિઠાણાણિ ।
 ભણિઆણિ મોહણિજ્જે, ઈત્તો નામં પરં વુચ્છં ॥ ૨૫
 તેવીસ પન્નવીસા, છવ્વીસા અઢવીસ ગુણતીસા ।
 તીસેગતીસમેગં, બંધઢાણાણિ નામસ્સ ॥ ૨૬
 ચઉ પણવીસા સોલસ, નવ બાણઉઈ સયા ય અડયાલા ।
 એયાલુત્તર છાયાલ, સયા ઈક્કિક્ક બંધવિહી ॥ ૨૭

વીસિગવીસા ચઉવીસગા ઉ, એગાહિઆ ય ઈગતીસા ।
 ઉદયઢાણાણિ ભવે, નવ અઢક ય હુંતિ નામસ્સ ॥ ૨૮
 ઈક્ક બિઆલિક્કારસ, તિત્તીસા છસ્સયાણિ તિત્તીસા ।
 બારસ સત્તરસસયાણ-હિગાણિ-બિપંચસીઈહિં ॥ ૨૯
 અઉણત્તીસિક્કારસ, સયાણિહિઅ સતરપંચસઢીહિં ।
 ઈક્કિક્કગં ચ વીસા, દઢુદયંતેસુ ઉદયવિહી ॥ ૩૦
 તિ દુનઉઈ ગુણનઉઈ, અડસી છલસી અસીઈ ગુણસીઈ ।
 અઢક ય છપ્પન્નત્તરિ, નવ અઢક ય નામસંતાણિ ॥ ૩૧
 અઢક ય બારસ બારસ, બંધોદય સંત-પયડિઠાણાણિ ।
 ઓહેણાએસેણ ય, જત્થ જહાસંભવં વિભજે ॥ ૩૨
 નવ પણગોદયસંતા, તેવીસે પન્નવીસ છવીસે ।
 અઢક ચઉરઢકવીસે, નવ સગિ ગુણતીસ તીસંમિ ॥ ૩૩
 એગેગમેગતીસે, એગે એગુદય અઢક સંતંમિ ।
 ઉવરયબંધે દસ દસ, વેઅગસંતંમિ ઠાણાણિ ॥ ૩૪
 તિવિગપ્પ-પગઈ-ઠાણેહિં, જીવ ગુણસન્નિએસુ ઠાણેસુ ।
 ભંગા પઉંજિઅવ્વા, જત્થ જહા સંભવો ભવઈ ॥ ૩૫
 તેરસસુ જીવ-સંખેવએસુ, નાણંતરાય-તિવિગપ્પો ।
 ઈક્કંમિ તિદુવિગપ્પો, કરણં પઈ ઈત્થ અવિગપ્પો ॥ ૩૬
 તેરે નવ ચઉ પણગં, નવ સંતેગંમિ ભંગમિક્કારા ।
 વેઅણિ-આઉય-ગોએ, વિભજજ મોહં પરં વુચ્છં ॥ ૩૭
 પજજત્તગ-સન્નિઅરે, અઢક ચઉક્કં ચ વેઅણિઅભંગા ।
 સત્ત ય તિગં ચ ગોએ, પત્તેઅં જીવઠાણેસુ ॥ ૩૮

પજજતાડપજજતગ, સમણે પજજતઅમણ સેસેસુ ।
 અઢાવીસં દસગં, નવગં પણગં ચ આઉસ્સ ॥ ૩૯
 અઢસુ પંચસુ એગે, એગ દુગં દસ ય મોહબંધગએ ।
 તિગ ચઉ નવ ઉદયગએ, તિગ તિગ પન્નરસ સંતંમિ ૪૦
 પણ દુગ પણગં પણ ચઉ, પણગં પણગા હવંતિ તિન્નેવ ।
 પણ છપ્પણગં છચ્છ-પ્પણગં અઢઢ દસગં તિ ॥ ૪૧
 સત્તેવ અપજજતા, સામી સુહુમા ય બાયરા ચેવ ।
 વિગલિંદિઆઉ તિન્નિ ઉ, તહ ય અસન્ની અ સન્ની અ ૪૨
 નાણંતરાય તિવિહમવિ, દસસુ દો હુંતિ દોસુ ઠાણેસુ ।
 મિચ્છાસાણે બીએ, નવ ચઉ પણ નવ ય સંતંસા ॥ ૪૩
 મિસ્સાઈ નિઅટ્ટીઓ, છચ્ચઉ પણ નવ ય સંતકમ્મંસા ।
 ચઉબંધ તિગે ચઉ પણ, નવંસ દુસુ જુઅલ છસ્સંતા ॥ ૪૪
 ઉવસંતે ચઉ પણ નવ, ખીણે ચઉરુદય છચ્ચ ચઉ સંતા ।
 વેઅણિ-આઉઅ-ગોએ, વિભજજ મોહં પરં વુચ્છં ॥ ૪૫
 ચઉ છસ્સુ દુન્નિ સત્તસુ, એગે ચઉગુણિસુ વેઅણિઅભંગા ।
 ગોએ પણ ચઉ દો તિસુ, એગઢસુ દુન્નિ ઇક્કંમિ ॥ ૪૬
 અઢચ્છાહિગવીસા, સોલસ વીસં ચ બારસ છ દોસુ ।
 દો ચઉસુ તીસુ ઇક્કં, મિચ્છાઈસુ આઉએ ભંગા ॥ ૪૭
 ગુણઠાણએસુ અઢસુ, ઇક્કિક્કં મોહબંધઠાણં તુ ।
 પંચ અનિઅટ્ટિઠાણે, બંધોવરમો પરં તત્તો ॥ ૪૮
 સત્તાઈ દસ ઉ મિચ્છે, સાસાયણમીસએ નવુક્કોસા ।
 છાઈ નવ ઉ અવિરએ, દેસે પંચાઈ અઢેવ ॥ ૪૯

વિરએ ખઓવસમિએ, ચઉરાઈ સત્ત છચ્ચ પુવ્વંમિ ।
 અનિઅટ્ટિબાયરે પુણ, ઈક્કો વ દુવે વ ઉદયંસા ॥ ૫૦
 એગં સુહુમસરાગો, વેએઈ અવેઅગા ભવે સેસા ।
 ભંગાણં ચ પમાણં, પુવ્વુદ્ધિદેણ નાયવ્વં ॥ ૫૧
 ઈક્ક છડિક્કારિક્કા-, રસેવ ઈક્કારસેવ નવ તિન્નિ ।
 એએ ચઉવીસગયા, બાર દુગે પંચ ઈક્કંમિ ॥ ૫૨
 બારસ-પણસટ્ટિ સયા, ઉદયવિગખ્પેહિં મોહિઆ જીવા ।
 ચુલસીઈ સત્તુત્તરિ, પયવિંદસએહિં વિન્નેઆ ॥ ૫૩
 અઢ્ઢગ ચઉ ચઉ ચઉરઢ્ઢગા ય, ચઉરો અ હુંતિ ચઉવીસા ।
 મિચ્છાઈ-અપુવ્વંતા, બારસ પણગં ચ અનિઅટ્ટી ॥ ૫૪
 જોગોવઓગલેસાઈએહિં, ગુણિઆ હવંતિ કાયવ્વા ।
 જે જત્થ ગુણઢ્ઢાણે, હવંતિ તે તત્થ ગુણકારા ॥ ૫૫
 અઢ્ઢઢી બત્તીસં, બત્તીસં સટ્ટિમેવ બાવન્ના ।
 ચોઆલં દોસુ વીસા, વિઅ મિચ્છમાઈસુ સામન્નં ॥ ૫૬
 તિન્નેગે એગેગં, તિગ મીસે પંચ ચઉસુ તિગ પુવ્વે ।
 ઈક્કાર બાયરંમિ ઉ, સુહુમે ચઉ તિન્નિ ઉવસંતે ॥ ૫૭
 છન્નવ છક્કં તિગ સત્ત, દુગં દુગ તિગ દુગંતિ અઢ્ઢ ચગિ ।
 દુગ છચ્ચઉ દુગ પણ ચઉ, ચઉ દુગ ચઉ પણગ એગચગિ ૫૮
 એગેગમઢ્ઢ એગેગમઢ્ઢ, છઉમત્થ-કેવલિજિણાણં ।
 એગ ચગિ એગ ચગિ, અઢ્ઢ ચઉ દુ છક્કમુદ્ધયંસા ॥ ૫૯
 ચઉ પણવીસા સોલસ, નવ ચત્તાલા સયા સ બાણઉઈ ।
 બત્તીસુત્તર છાયાલ-સયા મિચ્છસ્સ બંધવિહી ॥ ૬૦

અઢ સયા ચઉસઢી, બત્તીસસયાઈ સાસણે ભેઆ ।
 અઢાવીસાઈસું, સવ્વાણઢઢહિગછન્નઉઈ ॥ ૬૧
 ઈગચત્તિગાર બત્તીસ, છસય ઈગતીસિગારનવનઉઈ ।
 સતરિગસિ ગુતીસચઉદ, ઈગારચઉસઢિ મિચ્છુદયા ॥ ૬૨
 બત્તીસ દુન્નિ અઢ ય, બાસીઈ સયા ય પંચ નવ ઉદયા ।
 બારહિઆ તેવીસા, બાવન્નિક્કારસ સયા ય ॥ ૬૩
 દો છક્કઢ ચઉક્કં, પણ નવ ઈક્કાર છક્કગં ઉદયા ।
 નેરઈઆઈસુ સત્તા, તિ પંચ ઈક્કારસ ચઉક્કં ॥ ૬૪
 ઈગ વિગલિંદિઅ સગલે, પણ પંચ ય અઢ બંધઠાણાણિ ।
 પણ છક્કિક્કારુદયા, પણ પણ બારસ ય સંતાણિ ॥ ૬૫
 ઈઅ કમ્મપગઈ-ઠાણાણિ સુઢ્ઢ બંધુદય-સંતકમ્માણં ।
 ગઈઆઈએહિં અઢસુ, ચઉપ્પયારેણ નેઆણિ ॥ ૬૬
 ઉદયસ્સુદીરણાએ, સામિત્તાઓ ન વિજ્જઈ વિસેસો ।
 મુત્તૂણ ય ઈગયાલં, સેસાણં સવ્વપયડીણં ॥ ૬૭
 નાણંતરાય-દસગં, દંસણ નવ વેઅણિજ્જ મિચ્છત્તં ।
 સમ્મત્ત લોભ વેઆ-ઉઆણિ નવનામ ઉચ્ચં ચ ॥ ૬૮
 તિત્થયરાહારગ-વિરહિઆઉ અજ્જેઈ સવ્વપયડીઓ ।
 મિચ્છત્તવેઅગો સાસણો વિ, ગુણવીસસેસાઓ ॥ ૬૯
 છાયાલસેસ મીસો, અવિરયસમ્મો તિઆલપરિસેસા ।
 તેવન્ન દેસવિરઓ, વિરઓ સગવન્નસેસાઓ ॥ ૭૦
 ઈગુણઢિ-મપ્પમત્તો, બંધઈ દેવાઉઅસ્સ ઈઅરોવિ ।
 અઢાવન્ન-મપ્પવ્વો, છપ્પન્નં વાવિ છવ્વીસં ॥ ૭૧

બાવીસા એગૂણં, બંધઈ અઢારસંત-મનિઅટ્ટી ।
 સત્તરસ સુહુમસરાગો, સાયમમોહો સજોગુત્તિ ॥ ૭૨
 એસો ઉ બંધસામિત્ત-ઓહો ગઈઆઈએસુ વિ તહેવ ।
 ઓહાઓ સાહિજજઈ, જત્થ જહા પગઈસબ્ભાવો ॥ ૭૩
 તિત્થયર-દેવનિરયાઉઅં, ચ તિસુ તિસુ ગઈસુ બોધવ્વં ।
 અવસેસા પયડીઓ, હવંતિ સવ્વાસુ વિ ગઈસુ ॥ ૭૪
 પઢમકસાયચઉક્કં, દંસણતિગ સત્તગા વિ ઉવસંતા ।
 અવિરયસમ્મત્તાઓ, જાવ નિઅટ્ટિત્તિ નાયવ્વા ॥ ૭૫
 સત્તકં નવ ચ પનરસ, સોલસ અઢારસેવ ગુણવીસા ।
 એગાહિ દુ ચઉવીસા, પણવીસા બાયરે જાણ ॥ ૭૬
 સત્તાવીસં સુહુમે, અઢાવીસં ચ મોહપયડીઓ ।
 ઉવસંતવીઅરાએ, ઉવસંતા હુંતિ નાયવ્વા ॥ ૭૭
 પઢમકસાયચઉક્કં, ઈત્તો મિચ્છત્ત-મીસ-સમ્મત્તં ।
 અવિરયસમ્મે દેસે, પમત્તિ અપમત્તિ ખીઅંતિ ॥ ૭૮
 અનિઅટ્ટિબાયરે થીણ, ગિદ્ધિતિગ-નિરયતિરિઅનામાઓ ।
 સંખિજજઈમે સેસે, તપ્પાઉગ્ગાઓ ખીઅંતિ ॥ ૭૯
 ઈત્તો હણઈ કસાય-ઢગં પિ પચ્છા નપુંસગં ઈત્થિં ।
 તો નોકસાયછક્કં, છુહઈ સંજલણકોહંમિ ॥ ૮૦
 પુરિસં કોહે કોહં, માણે માણં ચ છુહઈ માયાએ ।
 માયં ચ છુહઈ લોહે, લોહં સુહુમંપિ તો હણઈ ॥ ૮૧
 ખીણકસાયદુચરિમે, નિદં પયલં ચ હણઈ છઉમત્થો ।
 આવરણમંતરાએ, છઉમત્થો ચરમસમયંમિ ॥ ૮૨

દેવગઈસહગયાઓ, દુયરમસમયભવિઅંમિ ખીઅંતિ ।
 સવિવાગેઅરનામા, નીઆગોઅં પિ તત્થેવ ॥ ૮૩
 અન્નયર-વેઅણીઅં, મણુઆઉઅ-મુચ્ચગોઅ-નવનામે ।
 વેએઈ અજોગિજિણો, ઉક્કોસજહન્નમિક્કારા ॥ ૮૪
 મણુઅગઈ જાઈ તસ, બાયરં ચ પજજત્તસુભગમાઈજજં ।
 જસકિત્તી તિત્થયરં, નામસ્સ હવંતિ નવ એઆ ॥ ૮૫
 તચ્ચાણુપુવ્વિસહિઆ, તેરસ ભવસિદ્ધિઅસ્સ ચરમંમિ ।
 સંતંસગમુક્કોસં, જહન્નયં બારસ હવંતિ ॥ ૮૬
 મણુઅગઈસહગયાઓ, ભવખિત્તવિવાગ જિઅવિવાગાઓ ।
 વેઅણિઅન્નયરુચ્ચં, ચરમ-સમયંમિ ખીઅંતિ ॥ ૮૭
 અહ સુઈઅસયલજગસિહર-મરુઅનિરુવમસહાવસિદ્ધિસુહં ।
 અનિહણમવ્વાબાહં, તિરયણસારં અણુહવંતિ ॥ ૮૮
 દુરહિગમ-નિઉણ-પરમત્થ-રુઈરબહુભંગદિઢિવાયાઓ ।
 અત્થા અણુસરિઅવ્વા, બંધોદયસંતકમ્માણં ॥ ૮૯
 જો જત્થ અપડિપુણ્ણો, અત્થો અપ્પાગમેણ બદ્ધોત્તિ ।
 તં ખમિઉણ બહુસુઆ, પૂરેઉણં પરિકહંતુ ॥ ૯૦
 ગાહગ્ગં સયરીએ, ચંદમહત્તર-મયાણુસારીએ ।
 ટીગાઈ-નિઅમિઆણં, એગૂણા હોઈ નઉઈઓ ॥ ૯૧

પ્રાચીનપરમર્ષિરચિતમ્
॥ શ્રી યૈરાગ્યશતકમ્ ॥

- સંસારંમિ અસારે, નત્થિ સુહં વાહિ-વેઅણા-પઉરે ।
જાણંતો ઈહ જીવો, ન કુણઠ જિણદેસિયં ધમ્મં ॥ ૧
- અજજં કલ્લં પરં પરારિં, પુરિસા ચિંતંતિ અત્થસંપત્તિં ।
અંજલિગયં વ તોયં, ગલંતમાઉં ન પિચ્છંતિ ॥ ૨
- જં કલ્લે કાયવ્વં, તં અજજં ચિય કરેહ તુરમાણા ।
બહુવિઘ્ધો હુ મુહુત્તો, મા અવરણહં પડિક્ખેહ ॥ ૩
- હી સંસાર-સહાવં, ચરિયં નેહાણુરાગ-રત્તાવિ ।
જે પુવ્વણહે દિઢ્ઠા, તે અવરણહે ન દીસંતિ ॥ ૪
- મા સુઅહ જગ્ગિઅવ્વે, પલાઈઅવ્વંમિ કીસ વીસમેહ ? ।
તિણ્ણિ જણા અણુલગ્ગા, રોગો અ જરા અ મચ્ચૂ અ ॥ ૫
- દિવસનિસા-ઘડિમાલં, આઊસલિલં જિઆણ ઘિત્તૂણં ।
ચંદાઈચ્ચ-બઈલ્લા, કાલ-રહટ્ઠં ભમાડંતિ ॥ ૬
- સા નત્થિ કલા તં નત્થિ, ઉસહં તં નત્થિ કિંપિ વિન્નાણં ।
જેણ ધરિજજઈ કાયા, ખજજંતી કાલસપ્પેણ ॥ ૭
- દીહરફ્ફિંદ-નાલે, મહિયર-કેસર-દિસા-મહદલિલ્લે ।
ઓ ! પિઅઈ કાલભમરો, જણમયરંદં પુહવિપઉમે ॥ ૮
- છાયામિસેણ કાલો, સયલજિઆણં છલં ગવેસંતો ।
પાસં કહવિ ન મુંચઈ, તા ધમ્મે ઉજજમં કુણહ ॥ ૯
- કાલંમિ અણાઈએ, જીવાણં વિવિહકમ્મ-વસગાણં ।
તં નત્થિ સંવિહાણં, સંસારે જં ન સંભવઈ ॥ ૧૦

બંધવા સુહિણો સવ્વે, પિયમાયા પુત્તભારિયા ।
 પેઅવણાઓ નિઅત્તંતિ, દાઉણં સલિલંજલિં ॥ ૧૧
 વિહંતિ સુઆ વિહંતિ, બંધવા વલ્લહા ય વિહંતિ ।
 ઈક્કો કહવિ ન વિહંઈ, ધમ્મો રે જીવ ! જિણભણિઓ ૧૨
 અડકમ્મ-પાસબદ્ધો, જીવો સંસાર-ચારએ ઠાઈ ।
 અડકમ્મ-પાસમુક્કો, આયા સિવમંદિરે ઠાઈ ॥ ૧૩
 વિહવો સજજણસંગો, વિસયસુહાઈં વિલાસલલિઆઈં ।
 નલિણીદલગ્ગ-ઘોલિર-, જલલવ-પરિચંચલં સવ્વં ॥ ૧૪
 તં કત્થ બલં તં કત્થ, જુવ્વણં અંગચંચિમા કત્થ ? ।
 સવ્વમણિચ્ચં પિચ્છહ, દિઢ્ઠં નઢ્ઠં કયંતેણ ॥ ૧૫
 ઘણકમ્મ-પાસબદ્ધો, ભવનયર-ચઉપ્પહેસુ વિવિહાઓ ।
 પાવઈ વિહંબણાઓ, જીવો કો ઈત્થ સરણં સે ॥ ૧૬
 ઘોરંમિ ગબ્ભવાસે, કલમલ-જંબાલ-અસુઈંબીભચ્છે ।
 વસિઓ અણંતખુત્તો, જીવો કમ્માણુભાવેણં ॥ ૧૭
 ચુલસીઈ કિર લોએ, જોણીણં પમુહસયસહસ્સાઈં ।
 ઈક્કિક્કમ્મિ અ જીવો, અણંતખુત્તો સમુપ્પણ્ણો ॥ ૧૮
 માયા-પિય-બંધૂહિં, સંસારત્થેહિં પૂરિઓ લોઓ ।
 બહુજોણિ-નિવાસીહિં, ન ય તે તાણં ચ સરણં ચ ॥ ૧૯
 જીવો વાહિ-વિલુત્તો, સફરો ઈવ નિજજલે તડ્ઢ્ઠઈં ।
 સયલો વિ જણો પિચ્છઈ, કો સક્કો વેઅણા-વિગમે ॥ ૨૦
 મા જાણસિ જીવ ! તુમં, પુત્તકલત્તાઈ મજ્ઝ સુહહેઊિ ।
 નિઉણં બંધણ-મેયં, સંસારે સંસરંતાણં ॥ ૨૧

જાણી જાયઈ જાયા, જાયા માયા પિયા ય પુત્તો ય ।
 અણવત્થા સંસારે, કમ્મવસા સવ્વજીવાણં ॥ ૨૨
 ન સા જાઈ ન સા જોણી, ન તં ઠાણં ન તં કુલં ।
 ન જાયા ન મુયા જત્થ, સવ્વે જીવા અણંતસો ॥ ૨૩
 તં કિંપિ નત્થિ ઠાણં, લોએ વાલગ્ગ-કોડિમિત્તંપિ ।
 જત્થ ન જીવા બહુસો, સુહદુક્ખ-પરંપરા પત્તા ॥ ૨૪
 સવ્વાઓ રિદ્ધીઓ, પત્તા સવ્વેવિ સયણ-સંબંધા ।
 સંસારે તા વિરમસુ, તત્તો જઈ મુણસિ અપ્પાણં ॥ ૨૫
 એગો બંધઈ કમ્મં, એગો વહ-બંધ-મરણ-વસણાઈ ।
 વિસહઈ ભવંમિ ભમડઈ, એગુચ્ચિઅ કમ્મવેલવિઓ ॥ ૨૬
 અણ્ણો ન કુણઈ અહિયં, હિયં પિ અપ્પા કરેઈ ન હુ અણ્ણો ।
 અપ્પકયં સુહદુક્ખં, ભુંજસિ તા કીસ દીણમુહો ॥ ૨૭
 બહુઆરંભ-વિઢત્તં, વિત્તં વિલસંતિ જીવ ! સયણગણા ।
 તજજણિય-પાવકમ્મં, અણુહવસિ પુણો તુમં યેવ ॥ ૨૮
 અહ દુક્ખિઆઈ તહ ભુક્ખિયાઈ, જહ ચિંતિઆઈ ડિંભાઈ ।
 તહ થોવં પિ ન અપ્પા, વિચિંતિઓ જીવ કિં ભણિમો ? ૨૯
 ખણભંગુરં સરીરં, જીવો અણ્ણો અ સાસયસરૂવો ।
 કમ્મવસા સંબંધો, નિબ્બંધો ઈત્થ કો તુજ્જ ॥ ૩૦
 કહ આયં કહ ચલિયં, તુમંપિ કહ આગઓ કહં ગમિહી ।
 અણ્ણુણ્ણંપિ ન યાણહ, જીવ ! કુડુંબં કઓ તુજ્જ ? ॥ ૩૧
 ખણભંગુરે સરીરે, મણુઅભવે અબ્બપડલ-સારિચ્છે ।
 સારં ઈત્તિયમેત્તં, જં કીરઈ સોહણો ધમ્મો ॥ ૩૨

જમ્મદુક્ખં જરાદુક્ખં, રોગા ય મરણાણિ ય ।
 અહો દુક્ખો હુ સંસારો, જત્થ કીસંતિ જંતુણો ॥ ૩૩
 જાવ ન ઈંદ્રિયહાણી, જાવ ન જરરક્ખસી પરિફુરઠ ।
 જાવ ન રોગવિઆરા, જાવ ન મચ્ચૂ સમુલ્લિઅઠ ॥ ૩૪
 જહ ગેહંમિ પલિત્તે, કૂવં ખણિઉં ન સક્કએ કોઈ ।
 તહ સંપત્તે મરણે, ધમ્મો કહ કીરએ જીવ ! ॥ ૩૫
 રૂવમસાસયમેયં, વિજજીલયા-ચંચલં જએ જીઅં ।
 સંઝાણુરાગ-સરિસં, ખણરમણીઅં ચ તારુણં ॥ ૩૬
 ગયકણ્ણ-ચંચલાઓ, લચ્છીઓ તિઅસ-ચાવ-સારિચ્છં ।
 વિસયસુહં જીવાણં, બુજ્જસુ રે જીવ ! મા મુજ્જ ॥ ૩૭
 જહ સંઝાએ સઉણાણ, સંગમો જહ પહે અ પહિઆણં ।
 સયણાણં સંજોગો, તહેવ ખણભંગુરો જીવ ! ॥ ૩૮
 નિસાવિરામે પરિભાવયામિ,
 ગેહે પલિત્તે કિમહં સુયામિ ।
 ડજ્જંત-મપ્પાણ-મુવિક્ખયામિ,
 જં ધમ્મરહિઓ દિઅહા ગમામિ ॥ ૩૯
 જા જા વચ્ચઈ રયણી, ન સા પડિનિયત્તઈ ।
 અહમ્મં કુણમાણસ્સ, અહલા જંતિ રાઈઓ ॥ ૪૦
 જસ્સડત્થિ મચ્ચુણા સક્ખં, જસ્સ વત્થિ પલાયણં ।
 જો જાણે ન મરિસ્સામિ, સો હુ કંખે સુએ સિયા ॥ ૪૧
 દંડકલિઅં કરિંત્તા, વચ્ચંતિ હુ રાઈઓ ય દિવસા ય ।
 આઉસં સંવિલંતા, ગયા વિ ન પુણો નિયત્તંતિ ॥ ૪૨

જહેહ સીહો વ મિયં ગહાય, મચ્ચૂ નરં હોઈ હુ અંતકાલે !
 ન તસ્સ માયા વ પિયા વ ભાયા,
 કાલંમિ તમ્મિંડસહરા ભવંતિ ॥ ૪૩

જીઅં જલબિંદુસમં, સંપત્તીઓ તરંગલોલાઓ ।
 સુમિણય-સમં ચ પિમ્મં, જં જાણસુ તં કરિજજાસુ ॥ ૪૪
 સંઝરાગ-જલબુબ્બુઓવમે, જીવિએ ચ જલબિંદુ-ચંચલે ।
 જીવ્વણે ચ નઈવેગ-સંનિભે, પાવજીવ ! કિમિયં ન બુજજસે
 અણ્ણત્થ સુઆ અણ્ણત્થ, ગેહિણી પરિઅણોડવિ અણ્ણત્થ ।
 ભૂઅબલિવ્વ કુડુંબં, પક્ખિત્તં હયકયંતેણ ॥ ૪૬

જીવેણ ભવે ભવે, મિલિયાઈ દેહાઈ જાઈ સંસારે ।
 તાણં ન સાગરેહિં, કીરઈ સંખા અણંતેહિં ॥ ૪૭

નયણોદયંપિ તાસિં, સાગરસલિલાઓ બહુયરં હોઈ ।
 ગલિયં રુઅમાણીણં, માઊણં અણ્ણમણ્ણાણં ॥ ૪૮

જં નરએ નેરઈયા, દુહાઈ પાવંતિ ધોરડણંતાઈ ।
 તત્તો અણંતગુણિયં, નિગોઅમજ્જે દુહં હોઈ ॥ ૪૯

તંમિ વિ નિગોઅમજ્જે, વસિઓ રે જીવ ! વિવિહકમ્મવસા ।
 વિસહંતો તિક્ખદુહં, અણંતપુગ્ગલપરાવત્તે ॥ ૫૦

નિહરીઅ કહવિ તત્તો, પત્તો મણ્ણઅત્તણંપિ રે જીવ ! ।
 તત્થવિ જિણવર-ધમ્મો, પત્તો ચિંતામણિસરિચ્છો ॥ ૫૧

પત્તેવિ તંમિ રે જીવ ! કુણસિ પમાયં તુમં તયં ચેવ ।
 જેણં ભવંધકૂવે, પુણોવિ પડિઓ દુહં લહસિ ॥ ૫૨

ઉવલદ્ધો જિજ્ઞાધમ્મો, ન ય અણુચિણ્ણો પમાય-દોસેણં ।
 હા જીવ ! અપ્પવેરિઅ ! સુબહું પુરઓ વિસૂરિહિસિ પત્ત
 સોઅંતિ તે વરાયા, પચ્છા સમુવટ્ઠિયંમિ મરણંમિ ।
 પાવપમાય-વસેણં, ન સંચિઓ જેહિ જિજ્ઞાધમ્મો ॥ ૫૪
 ધી ધી ધી સંસારં, દેવો મરિગિણ જં તિરી હોઈ ।
 મરિગિણ રાયરાયા, પરિપચ્ચઈ નિરય-જાલાહિં ॥ ૫૫
 જાઈ અણાહો જીવો, દુમસ્સ પુપ્ફં વ કમ્મવાય-હઓ ।
 ધણધણાહરણાઈ, ઘર-સયણ-કુડુંબ મિલ્લેવિ ॥ ૫૬
 વસિયં ગિરીસુ વસિયં, દરીસુ વસિયં સમુદ્ધમજ્ઞંમિ ।
 રુક્ખગ્ગેસુ ય વસિયં, સંસારે સંસરંતેણં ॥ ૫૭
 દેવો નેરઈઉત્તિ ય, કીડપયંગુત્તિ માણુસો એસો ।
 રૂવસ્સી ય વિરૂવો, સુહભાગી દુક્ખભાગી ય ॥ ૫૮
 રાઉત્તિ ય દમગુત્તિ ય, એસ સવાગુત્તિ એસ વેયવિગિ ।
 સામી દાસો પુજજો, ખલોત્તિ અધણો ધણવઈત્તિ ॥ ૫૯
 નવિ ઈત્થ કોઈ નિયમો, સકમ્મ-વિણિવિટ્ઠસરિસ-કય-ચિટ્ઠો ।
 અણુણ્ણરૂવવેસો, નહુવ્વ પરિઅત્તએ જીવો ॥ ૬૦
 નરએસુ વેઅણાઓ, અણોવમાઓ અસાયબહુલાઓ ।
 રે જીવ ! તએ પત્તા, અણંતખુત્તો બહુવિહાઓ ॥ ૬૧
 દેવત્તે મણુઅત્તે, પરાભિઓગત્તણં ઉવગએણં ।
 ભીસણદુહં બહુવિહં, અણંતખુત્તો સમણુભૂઅં ॥ ૬૨
 તિરિયગઈ અણુપત્તો, ભીમ-મહાવેઅણા અણેગવિહા ।
 જમ્મણમરણ-રહટ્ટે, અણંતખુત્તો પરિબ્ભમિઓ ॥ ૬૩

જાવંતિ કેવિ દુક્ખા, સારીરા માણસા વ સંસારે ।
 પત્તો અણંતખુત્તો, જીવો સંસાર-કંતારે ॥ ૬૪
 તણહા અણંતખુત્તો, સંસારે તારિસી તુમં આસી ।
 જં પસમેઉં સવ્વો-દહીણમુદયં ન તીરિજજા ॥ ૬૫
 આસી અણંતખુત્તો, સંસારે તે છુહાવિ તારિસિયા ।
 જં પસમેઉં સવ્વો, પુગ્ગલકાઓવિ ન તિરિજજા ॥ ૬૬
 કાઉણ-મણેગાઈં, જમ્મણમરણ-પરિઅટ્ટણ-સયાઈં ।
 દુક્ખેણ માણુસત્તં, જઈં લહઈં જહિચ્છિયં જીવો ॥ ૬૭
 તં તહ દુલ્લહ-લંભં, વિજજુલયા-ચંચલં ચ મણુઅત્તં ।
 ધમ્મંમિ જો વિસીયઈં, સો કાઉરિસો ન સપ્પુરિસો ॥ ૬૮
 માણુસ્સજમ્મે તડિલદ્ધયંમિ, જિણિંદધમ્મો ન કઓ ચ જેણં ।
 તુદ્દે ગુણે જહ ધાણુક્કએણં, હત્થા મલેવ્વાય અવસ્સ તેણં ૬૯
 રે જીવ નિસુણિ ચંચલસહાવ,
 મિલ્હેવિણુ સયલવિ બજજાભાવ ।
 નવભેયપરિગ્ગહવિવિહજાલ,
 સંસારિ અત્થિ સહુ ઈંદિયાલ ॥ ૭૦
 પિય-પુત્ત-મિત્ત-ધર-ધરણી-જાય,
 ઈહલોઈંઅ સવ્વ નિયસુહ-સહાય ।
 ન વિ અત્થિ કોઈં તુહ સરણિ મુક્ખ,
 ઈક્કલ્લુ સહસિ તિરિનિરય-દુક્ખ ॥ ૭૧
 કુસગ્ગે જહ ઓસબિંદુએ, થોવં ચિક્કઈં લંબમાણએ ।
 એવં મણુઆણ જીવિઅં, સમયં ગોયમ મા પમાયએ ॥ ૭૨

સંબુજઝહ કિં ન બુજઝહ, સંબોહી ખલુ પિચ્ચ દુલ્લહા ।
 નો હુ ઉવણમંતિ રાઈઓ, નો સુલહં પુણરવિ જીવિયં ॥૭૩
 ડહરા વુટ્ઠા ય પાસહ, ગબ્મત્થાવિ ચયંતિ માણવા ।
 સેણે જહ વટ્ટયં હરે, એવમાઉક્ખયંમિ તુટ્ઠઈ ॥ ૭૪
 તિહુઅણજણં મરંતં, દઢ્ઢણ નયંતિ જે ન અપ્પાણં ।
 વિરમંતિ ન પાવાઓ, ધી ધી ધિક્કત્તણં તાણં ॥ ૭૫
 મા મા જંપહ બહુયં, જે બદ્ધા ચિક્કણેહિ કમ્મેહિં ।
 સવ્વેસિ તેસિ જાયઈ, હિઓવએસો મહાદોસો ॥ ૭૬
 કુણસિ મમતં ધણસયણ-વિહવપમુહેસુડણંતદુક્ખેસુ ।
 સિઢિલેસિ આયરં પુણ, અણંતસુક્ખંમિ મુક્ખંમિ ॥ ૭૭
 સંસારો દુહહેળિ, દુક્ખફલો દુસ્સહદુક્ખરૂવો ય ।
 ન ચયંતિ તંપિ જીવા, અઈબદ્ધા નેહનિઅલેહિં ॥ ૭૮
 નિયકમ્મ-પવણ-ચલિઓ, જીવો સંસાર-કાણણે ધોરે ।
 કા કા વિડંબણાઓ, ન પાવએ દુસહદુક્ખાઓ ॥ ૭૯
 સિસિરંમિ સીયલાનિલ-, લહરિસહસ્સેહિ ભિણ્ણધણદેહો ।
 તિરિયત્તણંમિ રણ્ણે, અણંતસો નિહણ-મણુપત્તો ॥ ૮૦
 ગિમ્હાયવ-સંતત્તો-ડરણ્ણે છુહિઓ પિવાસિઓ બહુસો ।
 સંપત્તો તિરિયભવે, મરણદુહં બહુ વિસૂરંતો ॥ ૮૧
 વાસાસુડરણ્ણમજ્જે, ગિરિનિજ્જરણોદગેહિ વજ્જંતો ।
 સીયાનિલ-ડજ્જવિઓ, મઓસિ તિરિયત્તણે બહુસો ॥૮૨
 એવં તિરિય-ભવેસુ, કીસંતો દુક્ખસયસહસ્સેહિં ।
 વસિઓ અણંતખુત્તો, જીવો ભીસણભવારણ્ણે ॥ ૮૩

દુઢકકમ્મ-પલયા-, નિલપેરિઓ ભીસણંમિ ભવરણ્ણે ।
 હિંડંતો નરએસુ વિ, અણંતસો જીવ ! પત્તોસિ ॥ ૮૪
 સત્તસુ નરય-મહીસું, વજ્જનલદાહ-સીયવિયણાસું ।
 વસિઓ અણંતખુત્તો, વિલવંતો કરુણસદેહિં ॥ ૮૫
 પિય-માય-સયણ-રહિઓ, દુરંતવાહિહિં પીડિઓ બહુસો ।
 મણુઅભવે નિસ્સારે, વિલાવિઓ કિં ન તં સરસિ ? ॥ ૮૬
 પવણુવ્વ ગયણમગ્ગે, અલક્ખિઓ ભમઈ ભવવણે જીવો ।
 ઠાણઢાણંમિ સમુજ્જિગિણ, ધણ-સયણ-સંઘાએ ॥ ૮૭
 વિદ્ધિજજંતા અસયં, જમ્મજરામરણ-તિક્ખકુંતેહિં ।
 દુહ-મણુહવંતિ ઘોરં, સંસારે સંસરંત જિઆ ॥ ૮૮
 તહવિ ખણંપિ કયાવિ હુ, અણ્ણાણભુયંગડંકિયા જીવા ।
 સંસાર-ચારગાઓ, ન ય ઉવ્વિજજંતિ મૂઢમણા ॥ ૮૯
 કીલસિ કિયંતવેલં, સરીરવાવીઈ જત્થ પઈસમયં ।
 કાલરહટ્ટ-ઘડીહિં, સોસિજજઈ જીવિઅંભોહં ॥ ૯૦
 રે જીવ ! બુજ્જ મા મુજ્જ, મા પમાયં કરેસિ રે પાવ ! ।
 કિં પરલોએ ગુરુદુક્ખ-ભાયણં હોહિસિ અયાણ ! ॥ ૯૧
 બુજ્જસુ રે જીવ ! તુમં, મા મુજ્જસુ જિણમયંમિ નાગિણં ।
 જમ્હા પુણરવિ એસા, સામગ્ગી દુલ્લહા જીવ ! ॥ ૯૨
 દુલહો પુણ જિણધમ્મો, તુમં પમાયાયરો સુહેસી ય ।
 દુસહં ય નરયદુક્ખં, કહ હોહિસિ તં ન યાણામો ॥ ૯૩
 અથિરેણ થિરો સમલેણ, નિમ્મલો પરવસેણ સાહીણો ।
 દેહેણ જઈ વિઢપ્પઈ, ધમ્મો તા કિં ન પજજત્તં ॥ ૯૪

જહ ચિંતામણિરયણં, સુલહં ન હુ હોઈ તુચ્છવિહવાણં ।
 ગુણવિહવ-વજિજયાણં, જિયાણ તહ ધમ્મરયણંપિ ॥ ૯૫
 જહ દિટ્ઠીસંજોગો, ન હોઈ જચ્ચંધયાણ જીવાણં ।
 તહ જિણમય-સંજોગો, ન હોઈ મિચ્છંધજીવાણં ॥ ૯૬
 પચ્ચક્ખ-મણંતગુણે, જિણિંદધમ્મે ન દોસલેસો વિ ।
 તહવિ હુ અણ્ણાણંધા, ન રમંતિ કયાવિ તંમિ જિયા ॥ ૯૭
 મિચ્છે અણંતદોસા, પયડા દીસંતિ ન વિ ય ગુણલેસો ।
 તહ વિ ય તં ચેવ જિયા, હી મોહંધા નિસેવંતિ ॥ ૯૮
 ધિદ્ધી તાણ નરાણં, વિણ્ણાણે તહ ગુણેસુ કુસલત્તં ।
 સુહ-સચ્ચ-ધમ્મરયણે, સુપરિક્ખં જે ન જાણંતિ ॥ ૯૯
 જિણધમ્મોડયં જીવાણં, અપુવ્વો કપ્પપાયવો ।
 સગ્ગાપવગ્ગ-સુક્ખાણં, ફલાણં દાયગો ઈમો ॥ ૧૦૦
 ધમ્મો બંધૂ સુમિત્તો ય, ધમ્મો ય પરમો ગુરુ ।
 મુક્ખમગ્ગ-પયટ્ટાણં, ધમ્મો પરમ-સંદણો ॥ ૧૦૧
 ચઉગઈ-ણંતદ્દુહાનલ, પલિત્તભવકાણણે મહાભીમે ।
 સેવસુ રે જીવ ! તુમં, જિણવયણં અભિયકુંડ-સમં ॥ ૧૦૨
 વિસમે ભવમરુદેસે, અણંતદ્દુહ-ગિમ્હતાવ-સંતત્તે ।
 જિણધમ્મ-કપ્પરુક્ખં, સરસુ તુમં જીવ ! સિવસુહદં ॥ ૧૦૩
 કિં બહુણા જિણધમ્મે, જઈઅવ્વં જહ ભવોદહિં ધોરં ।
 લહુ તરિઉમણંતસુહં, લહઈ જિઓ સાસયં ઠાણં ॥ ૧૦૪

પ્રાચીનપરમર્ષિરચિતમ્

॥ શ્રી ઇન્દ્રિય-પરાજય-શતકમ્ ॥

- સુચ્ચિય સૂરો સો ચેવ, પંડિઓ તં પસંસિમો નિચ્ચં ।
 ઈંદ્રિયચોરેહિં સયા, ન લુંટિઅં જસ્સ ચરણધણં ॥ ૧
- ઈંદ્રિયચવલતુરંગે, દુગ્ગઈ-મગ્ગાણુધાવિરે નિચ્ચં ।
 ભાવિઅભવસ્સરૂવો, રુંભઈ જિણવયણ-રસ્સીહિં ॥ ૨
- ઈંદ્રિયધુત્તાણ મહો, તિલતુસમિતંપિ દેસુ મા પસરં ।
 જઈ દિણ્ણો તો નીઓ, જત્થ ખણો વરિસ-કોડિ-સમો ॥ ૩
- અજિંઈંદ્રિએહિ ચરણં, કઢં વ ઘુણેહિ કીરઈ અસારં ।
 તો ધમ્મત્થીહિ દઢં, જઈયવ્વં ઈંદ્રિયજયંમિ ॥ ૪
- જહ કાગિણીઈ હેઉં, કોડિં રયણાણ હારએ કોઈ ।
 તહ તુચ્છવિસયગિદ્ધા, જવા હારંતિ સિદ્ધિસુહં ॥ ૫
- તિલમિતં વિસયસુહં, દુહં ચ ગિરિરાયસિંગતુંગયરં ।
 ભવકોડિહિં ન નિઠ્ઠઈ, જં જાણસુ તં કરિજજાસુ ॥ ૬
- ભુંજંતા મહુરા વિવાગવિરસા, કિંપાગતુલ્લા ઈમે,
 કચ્છુકંડુઅણં વ દુક્ખજણયા, દાવિંતિ બુદ્ધિં સુહે ।
 મજ્જાણહે મયતિણિહિઅવ્વ સયયં, મિચ્છાભિસંધિપ્પયા,
 ભુત્તા દિંતિ કુજમ્મજોણિગહણં, ભોગા મહાવેરિણો ॥ ૭
- સક્કો અગ્ગી નિવારેઉં, વારિણા જલિઓ વિ હુ ।
 સવ્વોદહિજલેણાવિ, કામગ્ગી દુણ્ણિવારઓ ॥ ૮
- વિસમિવ મુહંમિ મહુરા, પરિણામનિકામદારુણા વિસયા ।
 કાલમણંતં ભુત્તા, અજજવિ મુત્તું ન કિં જુત્તા ॥ ૯

વિસયરસાસવમત્તો, જુતાજુત્તં ન યાણઈ જીવો ।
 ઝૂરઈ કલુણં પચ્છા, પત્તો નરયં મહાધોરં ॥ ૧૦
 જહ નિંબદુમ્પન્નો, કીડો કુડુઅંપિ મણ્ણએ મહુરં ।
 તહ સિદ્ધિસુહ-પરુક્ખા, સંસારદુહં સુહં ભિંતિ ॥ ૧૧
 અથિરાણ ચંચલાણ ય, ખણમિત્તસુહંકરાણ પાવાણં ।
 દુગ્ગઈ-નિબંધણાણં, વિરમસુ એઆણ ભોગાણં ॥ ૧૨
 પત્તા ય કામભોગા, સુરેસુ અસુરેસુ તહ ય મણ્ણએસું ।
 ન ય તુજ્ઞ જીવ ! તિત્તી, જલણસ્સ વ કઢ્ઢનિયરેણ ॥ ૧૩
 જહા ય કિંપાગફલા મણ્ણોરમા, રસેણ વણ્ણેણ ય ભુંજમાણા ।
 તે ખુડ્ઢએ જીવિય પચ્ચમાણા, એઓવમા કામગુણા વિવાગે
 સવ્વં વિલવિયં ગીયં, સવ્વં નટ્ટં વિડંભિયં ।
 સવ્વે આભરણા ભારા, સવ્વે કામા દુહાવહા ॥ ૧૪
 દેવિંદયક્કવટ્ટિત્તણાઈ, રજ્જાઈ ઉત્તમા ભોગા ।
 પત્તા અણંતખુત્તો, ન ય હું તત્તિં ગઓ તેહિં ॥ ૧૬
 સંસારચક્કવાલે, સવ્વે વિ અ પુગ્ગલા મએ બહુસો ।
 આહરિઆ ય પરિણામિઆ ય, નય તેસુ તત્તોહં ॥ ૧૭
 ઉવલેવો હોઈ ભોગેસુ, અભોગી નો વિલિપ્પઈ ।
 ભોગી ભમઈ સંસારે, અભોગી વિપ્પમુચ્ચઈ ॥ ૧૮
 અલ્લો સુક્કો ય દો છૂઢા, ગોલયા મટ્ટિયામયા ।
 દો વિ આવડિઆ કૂડે, જો અલ્લો સો તત્થ લગ્ગઈ ॥ ૧૯
 એવં લગ્ગંતિ દુમ્મેહા, જે નરા કામલાલસા ।
 વિરત્તા ઉ ન લગ્ગંતિ, જહા સુક્કે અ ગોલએ ॥ ૨૦

તણકઢેહિ વ અગ્ગી, લવણસમુદ્ધો નઈસહસેહિં ।
 ન ઈમો જીવો સક્કો, તિપ્પેઉં કામભોગેહિં ॥ ૨૧
 ભુત્તૂણ વિ ભોગસુહં, સુરનરખયરેસુ પુણ પમાએણં ।
 પિજજઈ નરએસુ ભેરવ-કલકલતઉતંબપાણાઈ ॥ ૨૨
 કો લોભેણ ન નિહઓ, કસ્સ ન રમણીહિં ભોલિઅં હિઅયં ।
 કો મચ્ચુણા ન ગહિઓ, કો ગિદ્ધો નેવ વિસએહિં ॥ ૨૩
 ખણમિત્તસુક્ખા બહુકાલદુક્ખા,
 પગામદુક્ખા અનિકામસુક્ખા ।
 સંસારમુક્ખસ્સ વિપક્ખભૂઆ,
 ખાણી અણત્યાણ ઉ કામભોગા ॥ ૨૪
 સવ્વગહાણં પભવો, મહાગહો સવ્વદોસપાયટ્ટી ।
 કામગ્ગહો દુરપ્પા, જેણડભિભૂઅં જગં સવ્વં ॥ ૨૫
 જહ કચ્છુલ્લો કચ્છું, કંડુઅમાણો દુહં મુણઈ સુક્ખં ।
 મોહાઉરા મણુસ્સા, તહ કામદુહં સુહં ભિંતિ ॥ ૨૬
 સલ્લં કામા વિસં કામા, કામા આસીવિસોવમા ।
 કામે ય પત્થેમાણા, અકામા જંતિ દુગ્ગઈ ॥ ૨૭
 વિસએ અવઈક્ખંતા, પડંતિ સંસારસાયરે ઘોરે ।
 વિસયેસુ નિરાવિક્ખા, તરંતિ સંસારકંતારં ॥ ૨૮
 છલિઆ અવઈક્ખંતા, નિરાવઈક્ખા ગયા અવિગ્ગેણં ।
 તમ્હા પવયણસારે, નિરાવઈક્ખેણ હોયવ્વં ॥ ૨૯
 વિસયાવિક્ખો નિવડઈ, નિરવિક્ખો તરઈ દુત્તરભવોહં ।
 દેવી-દીવ-સમાગય-, ભાઉઅજુઅલેણ દિઠંતો ॥ ૩૦

જં અઈતિક્ષં દુક્ષં, જં ચ સુહં ઉત્તમં તિલોયંમિ ।
 તં જાણસુ વિસયાણં, વુઢ્ઠિક્ષખયહેઉઅં સવ્વં ॥ ૩૧
 ઈંદિય-વિસય-પસત્તા, પડંતિ સંસાર-સાયરે જીવા ।
 પક્ષિં વ્વ ઇણ્ણપંખા, સુસીલગુણપેહુણવિહૂણા ॥ ૩૨
 ન લહઈ જહા લિહંતો, મુહલ્લિઅં અઢ્ઠિઅં જહા સુણઓ ।
 સોસઈ તાલુઅરસિઅં, વિલિહંતો મણ્ણએ સુક્ષં ॥ ૩૩
 મહિલાણ કાયસેવી, ન લહઈ કિંચિવિ સુહં તહા પુરિસો ।
 સો મણ્ણએ વરાઓ, સય-કાયપરિસ્સમં સુક્ષં ॥ ૩૪
 સુઢ્ઢુવિ મગ્ગિજજંતો, કત્થવિ કયલીઈ નત્થિ જહ સારો ।
 ઈંદિયવિસએસુ તહા, નત્થિ સુહં સુઢ્ઢુવિ ગવિઠ્ઠં ॥ ૩૫
 સિંગારતરંગાએ, વિલાસવેલાઈ જુવ્વણજલાએ ।
 કે કે જયંમિ પુરિસા, નારીનઈએ ન બુડંતિ ॥ ૩૬
 સોયસરી દુરિઅદરી, કવડકુડી મહિલિઆ કિલેસકરી ।
 વઈર-વિરોયણ-અરણી, દુક્ષખખણી સુક્ષખપડિવક્ખા ॥ ૩૭
 અમુણિઅ-મણપરિકમ્મો, સમ્મં કો નામ નાસિઉં તરઈ ।
 વમ્મહ-સર-પસરોહે, દિઢ્ઠિચ્છોહે મયચ્છીણં ॥ ૩૮
 પરિહરસુ તઓ તાસિં, દિઢ્ઠિં દિઢ્ઠિવિસસ્સ વ અહિસ્સ ।
 જં રમણિ-નયણબાણા, ચરિત્તપાણે વિણાસંતિ ॥ ૩૯
 સિદ્ધંત-જલહિ-પારં-ગઓ વિ વિજિઈંદિઓ વિ સૂરો વિ ।
 દઢચિત્તો વિ છલિજજઈ, જુવઈપિસાઈહિં ખુડાહિં ॥ ૪૦
 મયણનવણીયવિલઓ, જહ જાયઈ-જલણસંનિહાણંમિ ।
 તહ રમણિ-સંનિહાણે, વિદ્વઈ મણો મુણીણંપિ ॥ ૪૧

નીઅંગમાહિં સુપયોહરાહિં, ઉષ્પિત્યમંથરગઈહિં ।
 મહિલાહિં નિમગ્ગાહિવ, ગિરિવર-ગુરુઆવિ ભિજજંતિ ४૨
 વિસયજલં મોહકલં, વિલાસ-વિવ્વોઅ-જલયરાઈન્નં ।
 મય-મયરં ઉત્તિણ્ણા, તારુણ્ણમહણ્ણવં ધીરા ॥ ૪૩
 જઈ વિ પરિયત્તસંગો, તવ-તણ્ણઅંગો તહાવિ પરિવડઈ ।
 મહિલા-સંસગ્ગીએ, કોસાભવણોસિયમુણિવ્વ ॥ ૪૪
 સવ્વગ્ગંથ-વિમુક્કો, સીઈભૂઓ પસંતચિત્તો અ ।
 જં પાવઈ મુત્તિસુહં, ન ચક્કવટ્ટી વિ તં લહઈ ॥ ૪૫
 ખેલંમિ પડિઅમપ્પં, જહ ન તરઈ મચ્છિઆ વિમોએઉં ।
 તહ વિસય-ખેલ-પડિઅં, ન તરઈ અપ્પંપિ કામંધો ॥ ૪૬
 જં લહઈ વીયરાઓ, સુક્ખં તં મુણઈ સુચ્ચિય ન અણ્ણો ।
 ન હિ ગત્તાસૂઅરઓ, જાણઈ સુરલોઈઅં સુક્ખં ॥ ૪૭
 જં અજજવિ જીવાણં, વિસએસુ દુહાસવેસુ પડિઅંધો ।
 તં નજજઈ ગુરુઆણ વિ, અલંઘણિજજો મહામોહો ॥ ૪૮
 જે કામંધા જીવા, રમંતિ વિસએસુ તે વિગયસંકા ।
 જે પુણ જિણવયણરયા, તે ભીરુ તેસુ વિરમંતિ ॥ ૪૯
 અસુઈ-મુત્તમલ-પવાહ-રૂવયં,
 વંત-પિત્ત-વસ-મજ્જ-ફોફસં ।
 મેય-મંસ-બહુ-હક્ક-કરંડયં,
 ચમ્મ-મિત્ત-પચ્છાઈયજુવઈ-અંગયં ॥ ૫૦
 મંસં ઈમં મુત્ત-પુરીસ-મીસં, સિંઘાણ-ખેલાઈય-નિજ્જરંતં ।
 એઅં અણિચ્ચં કિમિઆણ વાસં, પાસં નરાણં મઈબાહિરાણં

પાસેણ પંજરેણ ય, બજાંતિ ચઉપ્પયા ય પક્ખી ય ।
 ઈય જુવઈ - પંજરેણ ય, બદ્ધા પુરિસા કિલિસ્સંતિ ॥ ૫૨
 અહો ! મોહો મહામલ્લો, જેણ અમ્હારિસા વિ હુ ।
 જાણંતા વિ અણિચ્ચત્તં, વિરમંતિ ન ખણં પિ હુ ॥ ૫૩
 જુવઈહિં સહ કુણંતો, સંસગ્ગિં કુણઈ સયલદુક્ખેહિં ।
 નહિ મુસગાણં સંગો, હોઈ સુહો સહ બિડાલીહિં ॥ ૫૪
 હરિ-હર-ચઉરાણણ-ચંદ-સૂર-ખંદાઈણોવિ જે દેવા ।
 નારીણ કિંકરત્તં, કુણંતિ ધિદ્ધી વિસય-તિણ્હા ॥ ૫૫
 સિયં ચ ઉણ્હં ચ સહંતિ મૂઢા, ઈત્થીસુ સત્તા અવિવેઅવંતા ।
 ઈલાઈપુત્ત વ્વ ચયંતિ જાઈ, જિઅં ચ નાસંતિ અ રાવણુવ્વ ॥
 વુત્તૂણ વિ જીવાણં, સુદુક્કરાઈં તિ પાવ-ચરિયાઈં ।
 ભયવં જા સા સા સા, પચ્ચાએસો હુ ઈણમો તે ॥ ૫૭
 જલલવ-તરલં જાઅં, અથિરા લચ્છી વિ ભંગુરો દેહો ।
 તુચ્છા ય કામભોગા, નિબંધણં, દુક્ખ-લક્ખાણં ॥ ૫૮
 નાગો જહા પંકજલાવસણ્ણો, દહ્તું થલં નાભિસમેઈ તીરં ।
 એવં જિયા કામગુણેસુ ગિદ્ધા, સુધમ્મમગ્ગે ન રયા હવંતિ ॥
 જહ વિઠ્ઠપુંજ-ખુત્તો, કિમી સુહં માણ્ણએ સયાકાલં ।
 તહ વિસયાસુઈ-રત્તો, જીવો વિ મુણઈ સુહં મૂઢો ॥ ૬૦
 મયરહરો વ જલેહિં, તહ વિ હુ દુપ્પૂરઓ ઈમે આયા ।
 વિસયામિસંમિ ગિદ્ધો, ભવે ભવે વચ્ચઈ ન તત્તિં ॥ ૬૧
 વિસય-વસટ્ઠા જીવા, ઉબ્ભડ્ડવાઈએસુ વિવિહેસુ ।
 ભવસય-સહસ્સ-દુલહં, ન મુણંતિ ગયંપિ નિઅજમ્મં ॥ ૬૨

ચિઢંતિ વિસય-વિવસા, મુત્તું લજજંપિ કેવિ ગયસંકા ।
 ન ગણંતિ કેવિ મરણં, વિસયંકુસસલ્લિયા જીવા ॥ ૬૩
 વિસય - વસેણં જીવા, જિણધમ્મં હારિગિણ હા નરયં ।
 વચ્ચંતિ જહા ચિત્તય, નિવારિઓ બંભદત્ત-નિવો ॥ ૬૪
 ધિદ્ધી તાણ નરાણં, જે જિણ-વયણામયંપિ મુત્તૂણં ।
 ચઉગઈ-વિડંબણકરં, પિયંતિ વિસયાસવં ઘોરં ॥ ૬૫
 મરણે વિ દીણવયણં, માણધરા જે નરા ન જંપંતિ ।
 તેવિ હુ કુણંતિ લલ્લિં, બાલાણં નેહ-ગહગહિલા ॥ ૬૬
 સક્કોવિ નેવ ખંડઈ, માહપ્પ- મહુફ્ફુરં જએ જેસિં ।
 તે વિ નરા નારીહિં, કરાવિઆ નિયય-દાસત્તં ॥ ૬૭
 જઉ-નંદણો મહપ્પા, જિણભાયા વયધરો ચરમદેહો ।
 રહનેમી રાયમઈ, રાયમઈ કાસી હી વિસયા ॥ ૬૮
 મયણ-પવણેણ જઈ તારિસાવિ સુરસેલનિચ્ચલા ચલિયા ।
 તા પક્કપત્ત-સત્તાણ, ઈયર-સત્તાણ કા વત્તા ? ॥ ૬૯
 જિખ્પંતિ સુહેણં ચિય, હરિ-કરિ-સપ્પાઈણો મહાકૂરા ।
 ઈક્કુચ્ચિય દુજજેઓ, કામો કય-સિવસુહ-વિરામો ॥ ૭૦
 વિસમા વિસય-પિવાસા, અણાઈભવ-ભાવણાઈ જીવાણં ।
 અઈદુજજેયાણિ ય ઈંદિયાઈ, તહ ચંચલં ચિત્તં ॥ ૭૧
 કલમલ-અરઈ-અભુક્ખા, વાહીદાહાઈ વિવિહદુક્ખાઈ ।
 મરણં પિ હુ વિરહાઈસુ, સંપજજઈ કામ-તવિઆણં ॥ ૭૨
 પંચિંદિય-વિસય-પસંગરેસિ,
 મણ-વયણ-કાય નવિ સંવરેસિ ।

- તં વાહિસિ કત્તિય-ગલપએસિ,
જં અઢ-કમ્મ નવિ નિજજરેસિ ॥ ૭૩
- કિ તુમંધોસિ કિં વા સિ ધતૂરિઓ,
અહવ કિં સણિણવાએણ આગિરિઓ ।
અમયસમધમ્મ જં વિસ વ અવમણ્ણસે,
વિસયવિસ-વિસમ અમિયં વ બહુમણ્ણસે ॥ ૭૪
- તુજજ તહ નાણ-વિણ્ણાણ-ગુણ-ડંબરો,
જલણજાલાસુ નિવડંતુ જિય નિબ્ભરો ।
પયઈવામેસુ કામેસુ જં રજજસે,
જેહિ પુણપુણ વિ નરયાનલે પચ્ચસે ॥ ૭૫
- દહઈ ગોસીસસિરિખંડ છારક્કએ,
છગલગહણઢમેરાવણં વિક્કએ ।
કપ્પતરુ તોડિ એરંડ સો વાવએ,
જુ જિ વિસએહિં મણુઅત્તણં હારએ ॥ ૭૬
- અધુવં જીવિઅં નચ્ચા, સિદ્ધિમગ્ગં વિઆણિઆ ।
વિણિઅટ્ટિજજ ભોગેસુ, આઉં પરિમિઅમપ્પણો ॥ ૭૭
- સિવમગ્ગ-સંઠિઆણ વિ, જહ દુજજેઆ જિઆણ પુણવિસયા
તહ અણ્ણં કિંપિ જએ, દુજજેઅં નત્થિ સયલે વિ ॥ ૭૮
- સવિડંકુબ્ભડરૂવા, દિઢ્ઠા મોહેઈ જા મણં ઈત્થી ।
આયહિયં ચિંતંતા, દૂરયરેણં પરિહરંતિ ॥ ૭૯
- સચ્ચં સુઅં પિ સીલં, વિણ્ણાણં તહ તવં પિ વેરગ્ગં ।
વચ્ચઈ ખણેણ સવ્વં, વિસય-વિસેણ જઈણં પિ ॥ ૮૦

રે જીવ ! મઈવિગપ્પિય-નિમેસ-સુહ-લાલસો કહું મૂઢ ! ।
 સાસયસુહ-મસમતમં, હારિસિ સસિ-સોઅરં ચ જસં ॥ ૮૧
 પજજલિઓ વિસયગ્ગી, ચરિત્ત-સારં ડહિજજ કસિણંપિ ।
 સમ્મતં પિ વિરાહિઅ, અણંત-સંસારિઅં કુજજા ॥ ૮૨
 ભીસણ-ભવ-કંતારે, વિસમા જીવાણ વિસયતિણ્હાઓ ।
 જાએ નાંડિયા ચઉદસ-પુવ્વીવિ રુલંતિ હુ નિગોએ ॥ ૮૩
 હા વિસમા હા વિસમા, વિસયા જીવાણ જેહિ પડિબદ્ધા ।
 હિંડંતિ ભવ-સમુદ્દે, અણંત-દુક્ખાઈ પાવંતા ॥ ૮૪
 માઈદજાલ-ચવલા, વિસયા જીવાણ વિજજુતેઅસમા ।
 ખણ-દિઠ્ઠા ખણ-નકા, તા તેસિં કો હુ પડિબંધો ॥ ૮૫
 સત્તૂ વિસં પિસાઓ, વેઆલો હુઅવહો વિ પજજલિઓ ।
 તં ન કુણઈ જં કુવિઆ, કુણંતિ રાગાઈણો દેહે ॥ ૮૬
 જો રાગાઈણ વસે, વસંમિ સો સયલ-દુક્ખ-લક્ખાણં ।
 જસ્સ વસે રાગાઈ, તસ્સ વસે સયલ-સુક્ખાઈ ॥ ૮૭
 કેવલ-દુહ-નિમ્મવિએ, પડિઓ સંસારસાયરે જીવો ।
 જં અણુહવઈ કિલેસં, તં આસવ-હેઉઅં સવ્વં ॥ ૮૮
 હી સંસારે વિહિણા, મહિલા-રૂવેણ મંડિઅં જાલં ।
 બજજંતિ જત્થ મૂઢા, મણુઆ તિરિયા સુરા અસુરા ॥ ૮૯
 વિસમા વિસય - ભુયંગા, જેહિં ડસિયા જિઆ ભવવણંમિ ।
 કીસંતિ દુહગ્ગીહિં, ચુલસીઈ-જોણિ-લક્ખેસુ ॥ ૯૦
 સંસાર-ચાર-ગિમ્હે, વિસય-કુવાએણ લુક્કિઆ જીવા ।
 હિયમહિઅં અમુણંતા, ણુહવંતિ અણંત-દુક્ખાઈ ॥ ૯૧

હા હા દુરંત-દુઢા, વિસય-તુરંગા કુસિક્ષિખા લોએ ।
 ભીસણ-ભવાડવીએ, પાડંતિ જિઆણ મુદ્દાણં ॥ ૯૨
 વિસય-પિવાસા-તત્તા, રત્તા નારીસુ પંકિલસરમ્મિ ।
 દુહિયા દીણા ખીણા, રુલંતિ જીવા ભવવણંમિ ॥ ૯૩
 ગુણકારિઆઈં ધણિયં, ધિઈ-રજજુ-નિયંતિઆઈં તુહ જીવ ।
 નિયઆઈં ઈંદિયાઈં, વલ્લિ-નિઅત્તા તુરંગુ વ્વ ॥ ૯૪
 મણ-વયણ-કાયજોગા, સુનિયત્તા તેવિ ગુણકરા હુંતિ ।
 અનિયત્તા પુણ ભંજંતિ, મત્ત-કરિણુ વ્વ સીલવણં ॥ ૯૫
 જહ જહ દોસા વિરમઈં, જહ જહ વિસએહિં હોઈં વેરગ્ગં ।
 તહ તહ વિણ્ણાયવ્વં, આસણ્ણં સે અ-પરમપયં ॥ ૯૬
 દુક્કર-મેએહિં કયં, જેહિં સમત્થેહિં જુવ્વણ્ણત્થેહિં ।
 ભગ્ગં ઈંદિઅ-સિણ્ણં, ધિઈ-પાયારં વિલગ્ગેહિં ॥ ૯૭
 તે ધણ્ણા તાણ નમો, દાસોહહં તાણ સંજમધરાણં ।
 અદ્ધચ્છિ-પિચ્છરીઓ, જાણ ન હિઅએ ખડુક્કંતિ ॥ ૯૮
 કિં બહુણા જઈ વંછસિ, જીવ તુમં સાસયં સુહં અરુઅં ।
 તા પિઅસુ વિસય-વિમુહો, સંવેગ-રસાયણં નિચ્ચં ॥ ૯૯

પૂ.આ. શ્રીરત્નસિંહસૂરિવિરચિતમ્
॥ ધર્માચાર્યબહુમાનકુલકમ્ ॥

નમિઉં ગુરુપયપઉમં ધમ્માયરિયસ્સ નિયયસીસેહિં ।
 જહ બહુમાણો જુજ્જઈ કાઉમહં તહ પયંપેમિ ॥ ૧

ગુરુણો નાણાઈજુયા મહણિજજા સયલભુવણમજ્જમ્મિ ।
 કિં પુણ નિયસીસાણં આસન્નુવયારહેઉહિં ? ॥ ૨
 ગરુયગુણેહિં સીસો અહિઓ ગુરુણો હવિજજ જઈ કહ વિ ।
 તહ વિ હુ આણા સીસે સીસેહિં તસ્સ ધરિયવ્વા ॥ ૩
 જઈ કુણઈ ઉગ્ગદંડં રૂસઈ લહુએ વિ વિણયભંગમ્મિ ।
 ચોયઈ ફરુસગિરાએ તાડઈ દંડેણ જઈ કહ વિ ॥ ૪
 અપ્પસુએ વિ સુહેસી હવઈ મણાગં પમાયસીલો વિ ।
 તહ વિ હુ સો સીસેહિં પૂઈજજઈ દેવયં વ ગુરુ ॥ ૫
 સો ચ્ચિય સીસો સીસો જો નાઉં ઈંગિયં ગુરુજણસ્સ ।
 વટ્ટઈ કજ્જમ્મિ સયા સેસો ભિચ્ચો વયણકારી ॥ ૬
 જસ્સ ગુરુમ્મિ ન ભત્તી નિવસઈ હિયયમ્મિ વજ્જરેહ વ્વ ।
 કિં તસ્સ જીવિએણં ? વિડંબણામેત્તરૂવેણં ॥ ૭
 પચ્ચક્ખમહ પરોક્ખં અવન્નવાયં ગુરુણ જો કુજજા ।
 જમ્મંતરે વિ દુલહં જિણિંદવયણં પુણો તસ્સ ॥ ૮
 જા કાઓ રિદ્ધીઓ હવંતિ સીસાણ એત્થ સંસારે ।
 ગુરુભત્તિપાયવાઓ પુષ્કસમાઓ કુડં તાઓ ॥ ૯
 જલપાણદાયગસ્સ વિ ઉવયારો નેવ તીરએ કાઉં ।
 કિં પુણ ભવન્નવાઓ જો તારઈ તસ્સ સુહગુરુણો ? ॥ ૧૦
 ગુરુપાયરંજણત્થં જો સીસો ભણઈ વયણમેત્તેણં ।
 મહ જીવિયં પિ એયં જં ભત્તી તુમ્હ પયમૂલે ॥ ૧૧
 એયં કહં કહંતો ન સરઈ મૂઢો ઈમં પિ દિઠ્ઠંતં ।
 સાહેઈ અંગણં ચિય ઘરસ્સ અબ્ભિંતરં લચ્છિં ॥ ૧૨

એસ ચિય પરમકલા એસો ધમ્મો ઈમં પરં તત્તં ।
 ગુરુમાણસમણ્ણકૂલં જં કિજ્જઈ સીસવગ્ગેણં ॥ ૧૩
 જુત્તં ચિય ગુરુવયણં અહવ અજુત્તં ચ હોજ્જ દઈવાઓ ।
 તહ વિ હુ એયં તિત્થં જં હુજ્જા તં પિ કલ્લાણં ॥ ૧૪
 કિં તાએ રિદ્ધીએ ચોરસ્સ વ વજ્જમંડણસમાએ ? ।
 ગુરુયણમણં વિરાહિય જં સીસા કહ વિ વંછંતિ ॥ ૧૫
 કંડૂયણનિઢીવણઊસાસપમોક્ખમઈલહુયકજ્જં ।
 બહુવેલાએ પુચ્છિય અન્નં પુચ્છેજ્જ પત્તેયં ॥ ૧૬
 મા પુણ એગં પુચ્છિય કુજ્જા દો તિન્નિ અવરકિચ્ચાઈં ।
 લહુએસુ વિ કજ્જેસું એસા મેરા સુસાહૂણં ॥ ૧૭
 કાઉં ગુરું પિ કજ્જં ન કહંતિ ચ પુચ્છિયા વિ ગોવિંતિ ।
 જે ઉણ એરિસચરિયા ગુરુકુલવાસેણ કિં તાણં ? ॥ ૧૮
 જોગ્ગાજોગ્ગસરૂવં નાઉં કેણા વિ કારણવસેણં ।
 સમ્માણાઈવિસેસં ગુરુણો દં(દિ)સંતિ સીસાણં ॥ ૧૯
 એસો સયા વિ મગ્ગો એગસહાવા ન હુંતિ જં સીસા ।
 ઈય જાણિય પરમત્થં ગુરુમ્મિ ખેઓ ન કાયવ્વો ॥ ૨૦
 મા ચિંતહ પુણ એયં કિં પિ વિસેસં ન પેચ્છિમો અમ્હે ।
 રત્તા મૂઢા ગુરુણો અસમત્થા એત્થ કિં કુણિમો ? ॥ ૨૧
 રયણપરિક્ખમમેગં મુત્તું સમકંતિવન્નરયણાણં ।
 કિં જાણંતિ વિસેસં ? મિલિયા સવ્વે વિ ગામિલ્લા ? ॥ ૨૨
 એયં ચિય જાણમાણા તે સીસા સાહયંતિ પરલોયં ।
 અવરે ઉયરં ભરિઉં કાલં વોલિંતિ મહિવલ્લએ ॥ ૨૩

એયં પિ હુ મા જંપહ ગુરુણો દીસંતિ તારિસા નેવ ।
 જે મજ્જત્થા હોઉં જહકિયવત્થું વિચારંતિ ॥ ૨૪
 સમયાણુસારિણો જે ગુરુણો તે ગોયમં વ સેવેજ્જા ।
 મા ચિંતહ કુવિયપ્પં જઈ ઈચ્છહ સાહિઉં મોક્ષં ॥ ૨૫
 વક્કજડા અહ સીસા કે વિ હુ ચિંતંતિ કિં પિ અઘડંતં ।
 તહ વિ હુ નિયકમ્માણં દોસં દેજ્જા ન હુ ગુરુણં ॥ ૨૬
 ચક્કિત્તં ઈદત્તં ગણહરઅરહંતપમુહચારુપયં ।
 મણવંછિયમવરં પિ હુ જાયઈ ગુરુભત્તિજુતાણં ॥ ૨૭
 આરાહણાઓ ગુરુણો અવરં ન હુ કિં પિ અત્થિ ઈહ અમિયં ।
 તસ્સ ય વિરાહણાઓ બીયં હાલાહલં નત્થિ ॥ ૨૮
 એયં પિ હુ સોગિણં ગુરુભત્તી નેવ નિમ્મલા જસ્સ ।
 ભવિયવ્વયા પમાણં કિં ભણિમો તસ્સ પુણ અન્નં ? ॥ ૨૯
 સાહૂણ સાહૂણીણં સાવયસઢ્ઢીણ એસ ઉવએસો ।
 દુણ્હં લોગાણ હિઓ ભણિઓ સંખેવઓ એત્થ ॥ ૩૦
 પરલોયલાલસેણં કિં વા ઈહલોયમત્તસરણેણં ।
 હિયએણ અહવ રોહા જહ તહ વા ઈત્થ સીસેણં ॥ ૩૧
 જેણ ન અપ્પા ઠવિઓ નિયગુરુમણપંકયમ્મિ ભમરો વ્વ ।
 કિં તસ્સ જીવિએણં ? જમ્મેણં અહવ દિક્ખાએ ? ॥ ૩૨
 જુત્તાજુત્તવિચારો ગુરુઆણાએ ન જુજ્જએ કાઉં ।
 દઈવાઓ મંગુલં પુણ જઈ હુજ્જા તં પિ કલ્લાણં ॥ ૩૩
 સિરિધમ્મસૂરિપહુણો નિમ્મલકિત્તીએ ભરિયભુવણસ્સ ।
 સિરિરયણસિંહસૂરી સીસો એવં પયંપેઈ ॥ ૩૪

સ્વાધ્યાયથી સ્વર્ગના સુખનો

અનુભવ....!

બધા ગુણોનું મૂળ ‘સ્વાધ્યાય’ છે. ‘સ્વાધ્યાય’ એ મહાનિર્જરાનું કારણ છે. માટે જ સ્વાધ્યાય જેવું કોઈ તપ નથી એમ કહ્યું છે.

તપથી નિર્જરા થાય છે. બાહ્ય તપ કરતાં અભ્યંતર તપથી અધિક અધિક નિર્જરા થાય છે. સ્વાધ્યાય એ અભ્યંતર તપ છે, માટે એ મહાનિર્જરાનું કારણ છે.

સ્વાધ્યાય પણ મોટે ભાગે અધ્યાત્મ, ધ્યાન, યોગને સાધી આપનાર આગમાદિ ધર્મશાસ્ત્રોનો જ કરવાનો, તે પણ લાયકાત કેળવીને, ગુર્વાજ્ઞા મેળવીને જ. ધર્મકથા પણ સ્વાધ્યાયમાં જ આવે છતાં વાંચતાં પૂર્વેય ગુરુની રજા તો જોઈએ જ. ગુરુની રજા વિના એ પણ વાંચવાનો નહિ.

ધર્મનું જ્ઞાનસ્વરૂપે તારક હોવા છતાં તે ગીતાર્થ ગુરુને સ્વાધીન હોઈ તેમની અનુજ્ઞા મેળવીને જ વંચાય.

સ્વાધ્યાયથી જ્ઞાનાવરણીય કર્મ ખૂપે એમ શાસ્ત્ર કહે છે. આ તો ઉઘાડી વાત છે કે ખૂપે પણ તમને જ્ઞાનાવરણીય કર્મ નડે છે? જ્ઞાન ભણવું હોય પણ ચડે નહીં એને જ્ઞાનાવરણીય નડ્યું કહેવાય, પણ તમારે તો ભણવું છે જ ક્યાં? કે જ્ઞાનાવરણીય નડે છે કે નહિ એની ખબર પડે!

સ્વાધ્યાયમાં જેનું ચિત્ત લાગી જાય છે એ તો અહીં પણ સ્વર્ગના સુખનો અનુભવ કરે છે.

ધર્મકથા સિવાયનો ચાર પ્રકારનો સ્વાધ્યાય તો બધા રોજ કરી શકે તેવો છે. ધર્મકથા નામનો સ્વાધ્યાય કદાચ બધા કરી શકે તેવું ન બને, કારણ કે તેમાં વિશેષ ક્ષયોપશમાદિ શક્તિ અને યોગ્યતા જોઈએ.

પૂ.આ.દેવ શ્રીમદ્ વિજય રામચન્દ્રસૂરીશ્વરજી મહારાજ